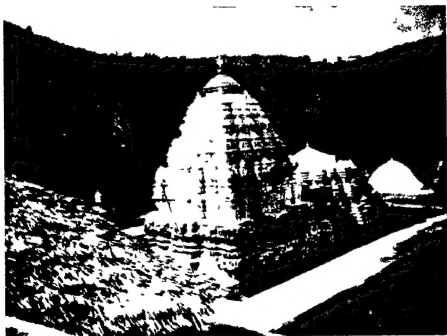

7874

శివైశ్వర్యం

జనవరి 53 6 వేల

చదవండి !

ఆంధ్రమహిళ

(ప్రతి సప్తాహిక మాసపత్రిక)

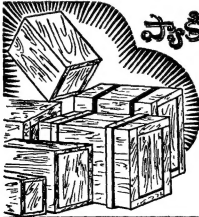
వ్యవస్థాపకురాలు శ్రీమతి య్యలాయి ఎం ఏ బి ఎల్
సంపాదకురాలు శ్రీమతి చక్రవర్తి ఎం ఏ ఎల్ బి

సర్వోపయోగపడే ప్రజావిజ్ఞాన కథ ఆశయంగా తరాలన్నింటికీ ఎదిమిదేవునందీ విరంకర కృషి
చేస్తూన్నది ఆంధ్రమహిళ
ఆంధ్రమహిళలో ఉత్తమ కథానికలకు పాంపిక రాజకీయ పార్లమెంటు నైపుణి మున్నది వివిధ
రంగాలకు సంబంధించిన వ్యాపార విశేషాలు ప్రయోగపరుస్తుంది
ఆంధ్రమహిళ ప్రతి జన్మదినమందీ ఎక్కువ పేజీలతో చువ్వగా ఆంధ్రకవిత్వంనుండి
రచయితలు అభిమానులు ఎన్నటికీ వ్యతిరేకంగా వ్యవహరిస్తూనే ఉంటున్నాం

విడిద్రతి పెరి 0-8.0 సం॥ చందా రూ 8-0-0
(చందాదారుకు ప్రత్యేకపంక ఉచితం)

జాతర వివరాలు పేజీలో ఆంధ్రమహిళ,

14 ద్వారక ప్రైవేటు - మద్రాసు 4

ప్యాకింగ్ కేసులు

మీకు కావలసిన ప్రకారం
ప్యాకింగ్ కేసులు
మేము తయారుచేసి
ఇవ్వగలము

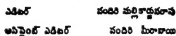
జోన్ బిండస్ట్రీయల్స్,
బల్లూర్ (కొచ్చిన్ స్టేట్)

కీర్తన

నవంబరు 1953

విషయసూచిక

[illegible]

సూచిక 11

హాం కాళామంత్రి శ్రీ కట్టా ఇదీవల బొంబాయిలో
ఒక ప్రయంగంలో అన్నాడు అయితే ఈ సమయం ఏర్పడి
తమ వివేదికను నిర్దేశరహితంగా ఒక సందర్భం వచ్చినప్పుడు
ఈ వివేదిక కేంద్రప్రభుత్వానికి చేరినవరకు దాని అలా
రంగా ఒక సరిహద్దు విస్తారము సంపాదించే ప్రయత్నం
మొదలవుతుంది ఈ కార్యక్రమం అంతా పూర్తి
కావడానికి కొంతకాలం ఎక్కువైన అంశవరకు రాషా
రాష్ట్రాధికారి ఆందోళన విరమింపజేయబడుతుంది అంతవరకు
కట్టె

కన్నడిగులు మహారాష్ట్రాని కను తమ ప్రత్యేక
రాష్ట్రానికై చేస్తున్న అంతాళన నానాటి ఉద్యమకారుల
ఉద్యమం బలపరిచుకుంటూ కన్నడి ఈ ఉద్యమం ఒత్తిడి
శీఘ్రతర కార్యకరణకు ప్రేరకం కావచ్చు

మహారాష్ట్రాని బొంబాయి నగరానికి వట్టుబట్టి
బొంబాయిలో బొంబాయి రాష్ట్రంలోని మరీ ప్రాంతం
తోను మధ్యరాష్ట్రంలోని మహారాష్ట్ర ప్రాంతాలను
బహుశా మహారాష్ట్రం మొదలగా ఏర్పడడానికి అలాగే
ఉండగలదు

మద్రాసు బొంబాయి రాష్ట్రంలోని కర్ణాటక
ప్రాంతాలకు మైసూరు విభజనం కావడానికి మైసూరు
రాజప్రభుత్వం అంగీకరిస్తే కర్ణాటకరాష్ట్రం ఎముకలూడ అది
పూర్వం కావడానికి ఎక్కువ సమయం ఉంటుంది

కాబట్టి ఈ కార్యక్రమం నెరవేరాలి అనే —
కేంద్రం ఉన్నతాధికారి సంపాదించే ఎన్నో ప్రయత్నాలు
వలసి ఉంటుంది శ్రీ కట్టా అధికారి ప్రకారం ఈ
సమయం ఎన్నో విధాల ఉండవచ్చు అంతవరకు
ఈ కమిషన్ వివేదిక ప్రాతిపదికగా సరిహద్దు విస్తారం
సంబంధంగా ఏర్పడడానికి ఎట్టి అపరోధం ఉండదనికా
కలవచ్చు

ఈ సమయం ఏర్పడినప్పుడు మన కర్తవ్యం ఏమిటో
అందరూ ప్రతికూల కార్యకర్తల ఎన్నో విధాల సందర్భం
ఉంటుందనే విషయాన్ని ఇప్పుడేమంటే ఆలోచించవలసి
ఉంటుంది దీనికి చేయవలసిన అన్నిచర్యలు చేయవలసిన
వకలాతా అందరూ ప్రభుత్వం యోచించవలసి ఉంటుంది
ప్రజల ప్రభుత్వానికి కోర్కెగా కేంద్రప్రభుత్వం ఎన్నో
చేయగల ఈ ఎన్నో విధాల యోచనలు చేయవలసి
వేరకాదు ఎన్నో విధాల వెంటబెంటున అనుకరణ
ఉంటుంది

కమిషన్ కర్ణాటక రాష్ట్రంలోని అందరూ ప్రాంతాల
ఒక్కడేకంలో కలుపుకునే విధాలైన వర్గాలను, జాతు
వర్గాల మొదలైన ప్రదేశాలూ మధ్యరాష్ట్రంలోని తెలుగు
ప్రాంతాల అందరూ రాష్ట్రంలో చేరాలి కాబట్టి అందరూ
ప్రభుత్వం దీనికై కర కర్తవ్యం మన హేదాన్ని బలం
సమయం మన ప్రాంతాలను అందరూ రాష్ట్రంలో చేర్చడానికి
కృషిచేయవలసి ఉంటుంది

పార్టీ రాజీయాలతో ఎకమంమవుతున్న రాజధాని
సమయం తదితర విభజన సమయాల అందరూ ప్రభుత్వ అధి
నేతరమొక్క అందరూ రాజీయ నాయకులయొక్క దృష్టిని
ఆకర్షిస్తున్నది అలాగే మన రాష్ట్రసాధారణానికి
అర్హి సామాజిక పార్టీలూ విభజనలో చేయ
వలసి ఉంది ఎన్నికలకు మన ప్రభుత్వం ఎన్నో ప్రయత్నం
కోవవలసి ఉంది ఈ విషయవర్తకంవలన బయటపడి,
సమగ్ర రాష్ట్రకార్యకర్తలకు దోహదకరమైన వకలాతను
మంతా అందరూ ప్రభుత్వం అందరూ నాయకులు యోచించ
వలసివచ్చిగా మా విప్లవం ఎన్నో విధాలా సుదీర్ఘ
కాలం మన నాయకులు దోహదం బలపరిచి ఆకర్షణ
వచ్చునా :

కొని, తమిళ భాష పూర్వం రచించిన కవిత, అది కాంక్షానుసారము వచ్చినంతగానే తెలుగు వెలువరించును.

అలా కోయిలవీధి, రహస్య మనస్ విగ్రహము ఎక్కువగా గర్భాంగుల విగ్రహాలైనా వాని పొల్లమన్నా వది తప్పనిది.

కవిత, గ్రంథం కవిలో అంతా అచ్చునవలసిందే అవుతుంది.

వానివల్ల యాకర్షణ ప్రయోజనం కలిగిన కంప్యూటరు, తన గ్రంథం అచ్చునవలసిందే మరో గ్రంథం రచించామన్న ప్రేరణ కలుగుతుంది, కవిత

కవి అయినాకపోతే, ప్రాణాంతంకేమో వివేక అయినది, యీ ప్రేరణ.

కవి అయినాకపోతే, విలాసరంగాలకేమో యెక్కువ అవకాశం ముందు యీ ప్రేరణ

ఈ ప్రేరణ దీక్షాపూరితం, కవిత
ఈ ప్రేరణ అనేక విధాల సంపన్నమైంది
వాంకో లాకన నుండికాదు కవి, కావ్యకృష్ణంకో
లాడుగా లాడుగా తన పుష్పమం అవుతుంది
లాడుగా లాడుగా, రహస్యమైన మనస్సుకం అవుతుంది
లాడుగా లాడుగా తన పుష్పమి కలిగి మహాత్మి అవుతాడు కవి
"అవును! నువ్వే కావ్యం"

మహాత్మి కావ్యం కావ్యం రచించేది
మహాత్మి కావ్యం రచించేది కావ్యం కాదు
మన, మోక్షరూపి మహాత్మి అయితే కాదు, మన దయనా
నిహిత్యమైనా అయితే పాదక కావ్యం, దానికే

అచ్చున అయినా లాకన అయినా గ్రంథం ముగిసి
తెచ్చునా వనం అనిపించాలి అదే

అలాగ, వాటి కవనం వాటిగా మిగిల్చి నిహిత
తెచ్చునా లాకన కవనం కవనం తెలియదు
తనకే పాద్యం అనిపించాలి దేనిలో అనిగూడక
కాదు.

అది తెచ్చునా అనిగూ ముందే వనం
వనం కవనం తెచ్చునా కవి :

తన గ్రంథం కానే అచ్చునయిందోకావలసిన మూలం
ప్రేరణ, చిరస్థాయి, పిల్ల చిరస్థాయి అయితే కాదు కవిత

ఈ వంశానికి కొందరి దివ్యమైన అమర (వివేక
అంశం) అయినాకపోతే, వాని, మేల్కాపు దీక్షాపూరితం కవిత
వంశానికి 1963

వంశం :

తన గ్రంథం కానే అచ్చునయిందంటే తెచ్చిన దయ
అదిగో లాకనంకాదు తన సంపాదం దివ్యమయిందోకాదు.
మరో గ్రంథం అచ్చునయిందోకాదు కవితం లాకనం లాగ
దయనా అనిపించాలి దేనిలో కవితాను కవి

దానివల్ల అచ్చు కవికావలసిందే
కవిత కాదు తెలుసుకోగలిగితే కావిత అది వచ్చునా అది
అయితే, కవి అయినాకపోతే దర్శనం కలుపునాకాదు, వచ్చునా

కవి అయినాకపోతే దర్శనం కలుపునాకాదు, వచ్చునా

దర్శనకవ్యం దివ్యకవ్యం రోకావలసిందే
మరీ, కవి:
రోకావలసిందే

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కవిత, —
దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు కావలసిందే
కవిత కాదు, దయనాపాదక మూలం కవిత దేవుడు

కంక్ర...కురగాయ లేమి వివరము మన అంటా వంటింతో
మంచి కేక వివరముగా ప్రకృతిలో వనకేక...కేక మాత్రం పీచి
మిరికి పెక్కు...పూచుకు పూచుగాయి...పూచుమట్టమి...కేక
లోమం అయిన దమిండుకు వెయ్యి అరవం కడుపుగా మక్కి
కంబం...రాంకో ప్రవచం మరచిపోయిన దినా తెన్న
పున్నా యా కా జీవితంలో

ఏదో రాయనంబా పుండరేది వ్యాపే యా పుంకి
ఎక్కలందం నేనా వనవరదనే నేనా మూకపురే అయి పుండిన
వారి పీచి యీరా పుండరా

తెలుసుకోగలిగితే యీ లోకకేహం ఏయ్యకోగలగడానికి
ఎలానా మాత్రమే ఉపయోగపడుతుంది దమ్మ దిద్దరాన లేదు

మూకల్లంమేంకో పీరిలోకి వస్తాను కవి ఒకాక్కప్పుడు
ఎంత దానూ అనుకుంటారు అల్లుదానై
దింకిపాతంలో కనుకతాకు కవి మరొక్కక్కప్పుడు
వో...దరిస్తాను అనుకుంటుంది మాయలోకం
ఎంతిస్తే అదానా యీ హెచ్చనా కూడా అనివేకనవ్వలే
ఏమంటే

అతను మూర్ఖి అనడానికి విదర్భం అది
విల్లాంగనతో మమ్మకలింక్రంలో మునిగిపోయి పుండిన
వారికి గ్రీమలామాయేనా కరింపగలిగారు

గారావ్యాలో కదీనిన కంబపుండిన కృష్ణదైవపాయననే
మూకారక యిద్దంలో ప్రముఖపాత్ర కాగలిగారు

అందీ అంటుంది మూకపుం యీ అవస్థ జవహరదాస్యం
దేరూరుదకోమారేడు అనుకుంటారేడు

అయిన దరిమిలే కాని నకంపంపంబూ కారణం
వల్లకాదోనే తిరుగునూ పుంటారు కాని క్రికోకాంబూ నాకు
దాయన కయికరంగా కనడకాకు కాని హిమ్యహాతి వనే
చెప్పింది అంటూ విద్యుందిన మహేశ్వరుని యాభార్యం తెలిసిన
వాడు లేడు అంది హిర్యుతి

కవి యాభార్యమూ అలాంటిదే మూకమూ వ్యాభార్యమ
గూడా దిద్దరాన చెయ్యలేకుండా పున్నా కవి

మనిషి యింక దిద్దిస్తాడు కావచ్చుకో అంతా దిద్దిస్తాడు
కాగలడు ఎంత దిద్దితూ కావచ్చునే అంతా దిద్దితూ కాగలడు
కవి

ఇద్దామలా రావోలంకనికి
అకవి హుషూత్రం చేడకతోనూ వాక్కంటే
అది తేకాగ్లా
కవి

అనే ప్రాంతకవిత

కవితనే ఆకావారంలో విహరించే ఖగర్వక్రమంతుం
కోగూర్చావ్వూలు వర్ణించగలడు ఎంతకం కలుగుల కంటి గుడిపెల్లో
విమలనే కదిలించేయి యమయోగవరా దిక్రించగలడు కవి
యోగవరంగా

ఈ అం వర్ణనా అవనం వర్ణనా లేనిమిది వర్ణనీయే
మనిషి
రకంలో విన్నవే గాని రాకలో అలాంటి మనోరమ్యమే
కవిదిన్నీ

అయితే తీవర్యాలో కంగూలు కవిమనలే ప్రవచం
మనిషిలోయవల్ల గోంపెచ్చిస్తూ మామూలు మనిషి

కావలంగా చూడమే భావమిహ...అంతో కూడా
మామకంగా దిద్దితూ కలుగిపోతు కవి
అకవి కారావ్యక్షకు విదర్భం అది
రమోయవక అలాంటి ఎద్ది కలిగిస్తుంది కవనికి
రకే వై మ

విజమే కాని రసమిది రమకమూ కలుగుతుంది మన
కవి ఏన్నె యీమిది

అంతానూ
ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే రమకు రమవ్య యీకేకం
రమక వైవదానికి కవి రచనలో వోకప్పు రోక వాక్కంటే
లేదా వోక ఎక్కంటే బద్ది వనకప్పువక అవేతుంది

హృదయం ఎప్పుడెప్పుంది
రహితునాకి కలుగుతుంది అంతో
మన మరొక్కప్పుడు
ఎది కేక్కిన వాక్కంటేక ఎక్కంటేమాట

ఏ రమకునూ కూడా "ఈ కావ్యంలో యిక్కనే రసం...
యితే పుండి అంటూ దిద్దరాన చెయ్యలేదు మనిషి కల్లలేడు

కాదామ రచనం కేందరో వ్యాభార్యమే చేతూ
ఎందరో ఎన్నో హిర్యుతి కీకాడు
అొద్ది చెయ్యగలిగారా

ఇంకా యిందరో కోర్త అంటూ యిందం
గలుగుతున్నారే :

అయితే యింకా యిందో దిగవరంగా పుండిపోయి
వక్త అనిపిస్తోనే
కవికి రమకమూ పుండే అంతరం అదిగో అది

కీ ప్నె క

503

రాజ్యంకు రాజు రెండు అగత్యమో ప్రజానీకానికంటే
నాయకులకు లంక అగత్యం
నాయకులు వరసవగా వెలుస్తూ, యెప్పుడొకప్పుడు నది
అయిన దారిలో పెడుతున్నారే గాని ఏ శాశి విలకకగా నాక
అంతస్తులో వుండకు ఎన్నడూ

ఏ శాశి నాయకుడు లేదో ఆ శాశివారు, కడవంపనది
దడవరు దూకవంపనది దూకరు చెయ్యవంపనది చెయ్యరు
దూకవంపనది దూకరు, కమవారు చెలికే లక్ష్మిపెట్టరు, పైవారు
చెలికే దానోహం అవకదూవరు

కప్పుల కత్తికడకు ఆ శాశికి మాత్రమే పోలిక
అప్పుగా యెప్పుడీ మన శాశికి ప్రితి యెడి
కవకనే మన కప్పీ లోక్తి, అన్ని లోసుగులే
రాగా —

మన కప్పులకు ఎవరి గ్రంథం వారే అచ్చువేయించుకోవం
కప్పునది అయిపోతోంది

వోలు రాస్తే యెవరో నాకరు అప్పిచ్చేవారు దొరకప్పు
లేరు

గమ్మ లేకపో లేకస్తే పుత్రం అచ్చువేసి యెచ్చే ముద్రావ
కుదా లేకపోలేదు

మరి అచ్చువది ముగిశాక :
అచ్చు వెయ్యకం యెంచుకో అది అచ్చువేకాకే ప్రాళంథం
అవుతుంది

దానినేరు దూకారం
దాని వరకు వేరు
దాని క్కావలంపన ప్రవృత్తిన్న వేరు
అది కప్పులకు దూరం
అందరానిదిన్నీ
కాని తన గ్రంథం కానే అచ్చువేయించుకునే కని అది
అందరియికొక కప్పుడు

నిజమే . గాని వదిగ నడవదు, అది కనెడి.
ప్రతిభ లేక కాదు, ప్రకృతి కాక
అంతేకే పెట్టడ కట్టు తిరిగి రాదు
రావంకే రాకానికేదు, మళ్ళీ
కా మూర్త వస్తుంది, అది వులుతుకోలే కనెడితో
పుంబుంది యెప్పుడొకప్పుడు
ఇక అచ్చులవారు విగ్నేతారు
అచ్చులవాడికి నాక రానే, ఎవరిది వారు కట్టకట్టుకోక
దయ్యమే కవక

అచ్చుల బార అలా వుండగా, గ్రంథంయోఅవారు కొందరూ
పరిదితులు కొందరూ గ్రంథక రైలువైత కవకారు

గ్రంథా దారికే యెప్పుంటారు
పోస్తే కరించిన్నీ పంపమంటారు, కొందరు

దాదా దీని దృష్టిచెడితోయి మరో గ్రంథం నాయకుల అనా
ర్యం అవుతుంది, కనిక

కవీచం దుప్పులం అయితా అయిపోతుంది, దోరణి,
తెలుసుకోగలిగితే శాశికి దుట్టుకుంటుంది యా దొర్నాగ్నం,
అటు తిరిగి యెటు తిరిగి

ఇలా కాక, —
ఏదో విదంగా తన గ్రంథం అచ్చుకాకపోయితా కనిక
విరుత్తానమే

అది అకను మరో గ్రంథం రావలెకేదోరాది కవకానీ,
దాని పందర్బారో

కాని యెంచ చెలికే మూలం మనవారి కే పక్కం అవగాళావ
అవుతుంది :

[ప్రొఫెసర్ ముల్లారావు గారిగారి అనుబంధ "అవతరణలు, స్థూర
కావ్యా" రెండోభాగం నుండి]

—(౦)—

రచయితల పునవి

"కన్నెర"లో గద్యవ్యాసాలు మాత్రమే ప్రకటింపబడగలవు వద్యాలు, గేయాలు "కెన్నెర"లో
ప్రకటింపబడజాలవు కావున, రచయితలు వద్యాలు, గేయాలు మొదలగునవి పంపవద్దని మనవి

—ఎడిటర్

३ ३५ ४

యది, విద్యార్థిత్వములం దరిగిరై నవారికే జరిగిన అవమానములు ఉత్సాహంబునవారియందు రోషమునకు కారణములుగా నాట్లకావు మన పేర్కొనబడియున్నది కరప్రకంపన స్వేదాదులు అదో మూల విచిత్రవాదాలు మున్నగునవి యిం దనుభావములు

“వరకృపావ్రాది నావసరాదవ్యక్తః యోనవాక్యాది సాం
ప్రాయో కారణభూత శ్చిత్తవృత్తినిరీక్షితమయ్య”

అను రసగంగాధర లక్షణమునబట్టి వర్ణనాకారణోత్పన్నమైన కోపరోషము అమర్షమదియై, భది కాశ్యాదిరీషమదియై వ్యక్తమగు చున్నది అవలాద్యుగ్రహరి విషయమున యోషమునపొందుట లేక వరమనాట్లుండు విద్యుత్తుల యాత్మభుంధులన విడి గమ్యమానమగు చున్నది

“అనిరావసరాదవ్యక్త వరుషవతన అసంభావకారి
హేతుః అయిమేన అమర్షాద్యో వర్ణరూపి వివేకః”

అను వివరణ మీవిషయమున వ్యక్తమైనద్యుచున్నది

“ఇంతల చేతుపాళక మదింకల సంతలః బోదు పాంశరో
కాంశక నిష్ఠు హౌతకమమై మనమై యుపాశ్చకంకమై
వంశంః బెట్టి యోజునది ప్రకృతి చేతుక పూర్వకవృం
గుంతులనీయి మోచెదవుగా తుది నీ బహుశాస్త్రేదముక

అను గిరికాకృత కంఠద్రావణ మీందు లక్ష్యమగుచున్నది ఇట్లు రహస్యభావము విషయమునను, క్రోధరోషముల విషయమునను నొసంగిన లక్ష్యములు స్థాయిసంబంధముల గల లేదనమున సువ్యక్త మొనరుచున్నది

కారణములగు విభావాదుల యోగ్యత ననుసరించి హృదయ మున గలుగు భావను స్థాయిగనో సంబంధిగనో ప్రవర్తిల్లకముల కనువిచిత్రవాద విషయము

“భావనైవ కావ ద్విత్తవృత్తినిరీక్షా పివ వివక్షితః ।
తేషాంతు యోగ్యకావకా వ్యకాయోగం స్థాయిసంబంధి
విభావాదురూపా నంబవతి”

అను వివరణ మీ విషయమునం దనుసరియును అదికాక

“స్థాయితో వ్యవహరితా తనంత న తు వ్యవహరితాం స్థాయికా ।
ఏవం హి సతి కలాపాస్తే రసాంతరమున స్వాత్మక”

స్థాయిభావము లాయా సంవర్తములందు సంబంధిలుగా ప్రవర్తిం గుండు గాది, సంబంధముల స్థాయికార్యక లేదనియి యైవాత్మము తీయవచ్చునది మనమంతాప్రేమించియున్న స్థాయిభావకారణముగా నుత్పన్నమైన సంబంధావసరమునకు తుంక స్థాయిత్వమే విధించియో అస్వాదనసంవర్తమున సంబంధరమునకు గూడ నవకా మేర్పక

నవంబరు 1968

గలదు అది ప్రకృతికి విరుద్ధమగు విషయము రుచిభావము క్రమ ముగా వరిపున్నై కృంగారముగా అస్వార్థ్యమగు వర్ణితితో కతోష శతాదులు సహకరించిన హాసమునకు గాది కరుణకు గాది ప్రవర్తితుండును బాహ్యంబ్రయిచ్చునై యదగుట, చిత్తము రుచిస్వభావముగ వరితిశించిన రుచిభావముతో కాదావ్యములకు బొందుట జరిగినవచ్చునై కృంగారసహస్యైన కవకాశమునది అట్టిదో మరియొకభావము చిత్తము వాస్తవమింక జరుగకలండు కావున, స్థాయిభావ బోధకములగు సంబంధముల స్థాయికార్యక లేదు

మరియు సంవర్తమును బట్టి యొక సంబంధాభివయ మరి యొక సంబంధాభివయమొక్క యొక్క శ్రీతి కారణము కాంచును, అప్పు డట్లకృతమైన రెండు సంబంధాభివయ మొకదానికి సంబంధి యగుచున్నది

“వర్ణవిధిరా మని త వర్ణవిధిరావో తనంతి ।
యతా విర్వేదవ్య వింతా, క్రమవ్య విర్వేద ఇత్యాదిః

అది విర్వేదమునకు వింతయై క్రమమునకు విర్వేదమును సంబంధించినవి వివరణము అంతయైవేర్వేదములనన కలిగిన విషయవ్యేష మనది చిత్తవృత్తి విర్వేదము రోషన దీర్ఘకాలన దీనములాదులు అనుభావములుగా విర్వేదము వ్యక్తమగును

“యది లక్ష్యత సా మ్యుగేక్షతా న మదీక్షనరంబ సమేష్యతి
అమతా జతదీవిక తేన మే జగతా నా విధితేన కిం నందు

అది రసగంగాధరలక్ష్యము ఏకాదయోగము కారణముగా రాము నకు గలిగిన కోపము విర్వేదమునకు హేతువైనది తన విర్వేదము వింతకు హేతుమే కాక వికర్మమునకు తుంక కారణము కాగలది వింతకు పూర్వమునను విష్ణులను తుంక వికర్మమునెది సంబంధి భావమునకు ప్రవృత్తి కలగునని

“వికర్మోఽస్యాః క్షేత్ర శూన్యే సాశ్చార్యే వోపకాశితే”
అను వాక్యమున వివరించబడిన ఇట్లు స్థాయిభావప్రాబల్యము కారణమున సుతస్యములైన సంబంధము తుంక వికర సంబంధి భావముల యొక్క శ్రీతి కారణములు కాంచును

“యథాపి వ్యవహరిత వ్యవహార్యంతరం సంభావ్యతే,
తద్వకా పురారవస్య త్వాదేఽపి తర్కరూపింతా
త్రాపి రుచిస్థాయిభావవైస్య న వ్యవహార్యంతరం యోగః
త తేన మహాకష్టానిచీమోహాన్వాదేన కృతావసరాః :

అది అనివసగునట్టి వికర్మహృదయ దుర్బలాంశమందలి పురుషుల చిత్తవృత్తి యుభావకారణముగా మీవిషయమున వివరించి యున్నది వివ్రలంతును ననుభవించియున్న పురుషుల యుగళ

చుచి నందరిభావమునకు లోనే యున్నను తర్కదీనితాచును
 కూడ నాస్తికీయము ప్రవృత్తమగుచున్నది అందును రహితవాచమే
 స్థాయియనియెను. అనగా మహాత్మ్యస్థిరమును మాత్రమే వహించి
 దాని జితకర్మ నాపాదింపజేయుచున్నదియె. వ్యక్తికరించుచున్నాడు
 మందారమును పితర్కర్మదీనితాచును స్థాయియగు రహితవాచమునకు
 పోషకములగునీకాని ఉపాధియునుగా నాడు. అది "తత్రాపి
 రహితవ్యక్తి నవ్యరహిత్యంకరం యోగ" అను నాక్కమున వ్యక్త
 పరదీయిస్తాడు. కావున స్థాయిభావాగ్రాంతయైయున్న మనస్సున,
 తద్వానప్రాంతయైన భావనందర భావదానినెంచి యొకటిగాని,
 యొకప్పుడేకతాతమున గాని యుత్పన్నము కావచ్చును నందరి
 భావము లెన్ని కరిగినను స్థాయికిగల ప్రాధాన్యమున కేమాత్రముమీ
 తంగము కలుగజాలదు రనముగా చర్యనందుచు సామర్థ్యము
 స్థాయికి మాత్రమే కలదియను నందరముల లేదనియు నాస్తిక
 శాస్త్రమున లోకకర్మప్రాంతములే వివరించబడియున్నది

"యథా హి మహావంశితా స్త్రుణ్మహిరేహిలోదర కరీరాః
 మహానాగప్రకటాః అపి ఘోషాః కులంబియ్యకర్మ
 శిల్పినివశత్యా రాజకర్మ మామృతంఽపి తత్త్వేన రాష్ట్రే-
 బ్బుధ్యయే ప్రేమ మేవామరతా నమస్త్రి, తతా పిభావాన
 భావస్థిరతాః స్థాయిభావా నపాత్రా తపస్త్రి ।
 విశ్వకర్మయత్యా త్వానివశత్యాః స్థాయిశ్చ భావాః
 తద్వత్ స్థానియపునరుగభూతా అన్యేభావాః తాః"

ఉపాశ్రయస్తే

పునరులు మహావంశీయములు మహానాగప్రకటంగములు కలరాల్లే
 యైనను నాకలో కులంబియ్యములందు విశ్టులైనవారు మాత్రమే
 ప్రభువులగుటయు వికరులు పరిణమిలగుటయు లోకప్రసిద్ధమగు
 విషయము అట్లే విభావాభావస్థిరతారందు స్థాయిభావము నాశ్రే
 యించి పర్యవసాది మే విభావాభావ స్థిరతాని పరిపూర్ణమైన స్థాయి
 భావము రనమది వ్యవహృతమగుచున్నది. ఈవిధమున ప్రకృష్ట
 విభావము కారణముగా ముద్రుపై అనుభావాదులే వికసింది
 స్థాయిగా కేర్పడిన భావమచిది చిత్తవృత్తి నందారించి యెకర
 చిత్తవృత్తిలయొక్కతై కూడ నాకలమగుచున్నది మనవస్సులా
 వము ననుసరించి అనుభవస్థిరమగుచి చిత్తవృత్తిల అనంత్యాకము
 లెచితే నెవ్వనలెను బివను, నాదిలో ప్రధానములు సువ్యక్తములు
 నై నానది మాత్రమే ప్రేమాని వానిమంజు నలుబికిచ్చుచి యిది
 అంబారింతులు వివిరించినాడు

తత్రాస్థిభావాః స్థాయిః ప్రయత్నిత ద్యుభిరభావాః
 అస్థా సాత్త్వికా ఇతి త్రితాః ఏక మేతే కావ్యరహిరి
 వ్యక్తిమేవ ఎకావమరకావ్యాః ప్రకృష్టంకవ్యాః
 విద్యున్ సామాన్యగుణితాగేవ రహి విష్యక్యతే

స్థాయిభావము లెనిసిరియెను, నందరందు మువ్వడిమూడును,
 సాత్త్వికము లెనిసిరియెను లేరి నలుబికిచ్చుచి ఇదియే భావ
 రహివిష్యక్తిమేతువులనియెను పిదపించియే సామాన్యగుణితాగ
 మున రనములు విష్యస్థిమూగుననియెను నాస్తికాశ్రమము వివరించు
 చున్నది. కాని పిదిలో సాత్త్వికములు అయిత్తునములగు లేనా
 మనునది గలుగు కార్యములే యగులెనే విది చిత్తవృత్తిల కావు

"న త్వం నామ మహాప్రపంచే మహాః నమాలో
 న త్వంప్రవృత్తి ర్భవతి తస్య రయోఽసౌ స్వరూపో
 రోమాండాశ్రుతై వర్ణాది లక్షణో యథాభావోనగః
 న క కళ్యో అవ్యయమే కర్మ మితి "

భావమై మనస్సు కేంద్రీకరించుచును నమయమున (భావ
 మహాదిలో) మనస్సుమంది న త్వమునున్నప్పుడు మగుననియెను
 రోమాండాశ్రుతై వర్ణాది కర్మక్షణములు భావస్వరూపమగుననిరి
 నైకి వ్యక్తమగుననియెను తెలియజేయుచి దీనినిబట్టి రోమాండా
 దులు న త్వప్రవర్తకములగు కార్యములే కాని చిత్తవృత్తిలు
 రాకలవిని వ్యక్తమగుచున్నది. కావున, సాత్త్వికములగు పిదివి
 పరిపూరించగా మిగిలిన స్థాయినందరందు నలుబియ్యకతే
 మాత్రమే చిత్తవృత్తిలగుచున్నది కాంతమునకు స్థాయిభావముగా
 కొందరు పేర్కొన్న కనుమయొక్క ప్రితిమే విభావగ్రస్తము
 కనుక అది చిత్తవృత్తియే యను ప్రకృత్యాక అనికాత్రమే మది
 కొందరు మాత్యర్య, ఉద్వేగ, నంకయే శూన్యమందు కూడ చిత్త
 వృత్తిలే యనియెను. ఇవికూడ నందరందు లేరుననియెను తెలిసి
 నాడు కాని యిది భావరదుల పేర్కొన్న మువ్వడిమూడు నందరి
 భావములలోనే యంతర్భావమును కొందియెన్నిది మాత్యర్య
 మనయయింతును, ఉద్వేగము శ్రావమునకు, శూన్య రోషము
 వను, నంకయను వికర్మములను లేరిపోవుచున్నది ఇట్లే స్థాయి
 భావయోగములే అనంత్యాకములగు హృదయమునకు చుక్కన్నము
 లగు భావాంకరములన్నియు మువ్వడిమూడు నందరందులో గాని,
 యకరములగు స్థాయిభావములలో గాని లేరిపోవుచున్నది కావున
 భావరదుల ననుసరించి స్థాయినందరంది వ్యవహృతములగు చిత్త
 వృత్తిలంజు నలుబియ్యకతే యిది విధయెను బివను, భర
 తాదులు భావములందు పేర్కొన్న నందరందియెను చిత్తవృత్తిలేనా
 యను ప్రకృత్యా అవకాశమును లేకపోలేది భరతాదు లానంగ
 ంశులంజుములకు బట్టి యేది చిత్తవృత్తిలో యేది కానో
 ముగిలించును

తతి — యువశీయువకులందు అన్యోభ్యాసంబునకు భావ
 అమగా గలుగు ప్రేమయెచి చిత్తవృత్తినివేయు రతి "ప్రీతి
 నమో రన్యోభ్యాసంబున ప్రేమకాంక్ష బుద్ధివృత్తినివేడి రతి,

స్థాయిలోనే" అది విశ్వస్థితికివచ్చింది అక్షయము వాక్యముగనే యున్నది అతియోగక యిది మనఃప్రవృత్తి యను పక్షమున ప్రవేదిపుల్లెలకును అనుబంధమే

హామము — "వాగంగాది వికారభవములన్ని వికారాభివ్యక్తి హామము" అను అక్షయమును బట్టి విశ్వకారాచ వాగ్విషయేష్టాయం భవ్యమనవలన గలిగిన ది ప్రవితామను హామము తెలియుచున్నది రదపద్రోహక పదమవికాస అక్షరసాధారణ రార్యములనే అంశ రంగప్రవృత్తి వ్యక్తమగుచున్నది ఈ అనుభావావ్యక్త్యక్తికి దైహికములగు కారణము లేదనియే తేలించుటవలన దైత్యవృత్తియే కారణమని అంగీకరింపవలసి

కోమము — "ప్రకృతి నిర్మాణ మరచిది జన్మా నైకకర్మాత్మ ల్లిప్తవృత్తినికేన క్లిష్టః అని అక్షయము, అప్రయ, ప్రయోగము వగు వారి కలిగిన మహాకర్మము వారివని యితరము మున్నగునవి కారణములుగా వృత్తమునకు నైకకర్మము కలిగినది ఈ అంశవి మహామృతము నంబంబించినది యనుట మువ్వక్రము లోకద ప్రియవిశ్వాపర్యమభావముయను నిర్వేదాది పరాధాయము దీనివలన కలగుచున్నది కనుక కోమము రిప్తవృత్తి కాకవచ్చును.

క్రోధము — గురుబంధనదాది పరపరాధములు కాలంబులుగా కలిగిన ది క్త్రవృత్తియనను క్రోధము రిప్తమునకు గలిగిన యీ అంశవి కారణముగా గ్రుతులేదంగ రంజనీకన నేత్రకర్మ మాయగు ననుభావములు కలగుచున్నది దైహికములగు నీ మధ్యులకు రిప్తప్రవృత్తియే హేతువగుటచే క్రోధము రిప్తవృత్తి మని విశ్వయమగుచున్నది

ఉత్సాహము — "పరపరాధము రాచిది వ్యవస్థితజన్మా లోప్య త్యాత్మ ల్లిప్తవృత్తినికేన ఉత్సాహః" అని అక్షయము ఉత్సాహ కార్యనిర్వహణాయందు ఇతరుల పరిగమనంపరచెనెడి రిప్తవృత్తము కారణముగా ముఖవికారావ్యవహారములు కలగుచున్నది అత్యధిక్తవృత్తికి లోకనైకవృత్తి ఉత్సాహజన్మప్రవృత్తినికేన మన దీనిము

తేయము — "వ్యావరహికజన్మా పరపరాధవిషయకో నైకకర్మాత్మ ల్లిప్తవృత్తినికేన కథం" వ్యావరము విషయము, క్రూరత్రుడు మున్నగువాని హింసలవలన మరణాధిక్యముగ నీతి మహామృత నేర్పడి తత్కారముగా కంపము, ముఖకోప ఇత్యాదము భావములు కలగును ప్రాణాపవీర్యాదుల పరిగియుట, అరచిలు మున్నగు చేష్టలయందు వ్యక్తి ప్రవర్తనము రిప్తము భావప్రాణ ల్యమునకు లోపగుటయే యందులకు హేతువు

దిష్టయము — "అపార్యవస్తుభవభా ద్విప్రదిస్తాకో దిష్టయో మహా" "అలోకవస్తుభవభాదజన్మా అపార్యకో మనంబులు 1868

విష్టయము" అలోకము, అపారాధము, అపార్యము వగు వస్తు భవ్యమనవలన గలగు రిప్తవృత్తి విష్టయ మనెడి అక్షయమును బట్టియే విష్టయమునకులోకనైక వ్యవస్థితం చేష్టావ్యవహారములను బట్టియే విది భావము విశ్వయమగుచున్నది

కాగుచ్చ — "కదర్మమునిరీకనజన్మా వివికకర్మాత్మ ల్లిప్త వృత్తినికేన జాగృచ్చ" అని అక్షయము పునీనివస్తువులను జానుటవలన మనమునకు చేపగింపు కలగుటయు వ్యక్తి తదర్థము పొందుచు దూరముగ జోప ప్రయత్నించుటయు జరుగును ముఖ సంగోర విప్రవనాది చేష్టలను నోకవచ్చును వనూధికమును హాత జరుగుచున్నది దైహికములగు వికార్యములన్నిటికిని రిప్తవృత్తియే హేతువగుట మువ్వక్రము

జ్ఞాన రహితహామకారములగు నెదియిదియే సంభూతముగ రిప్తవృత్తిని రిప్తవృత్తియగుచున్నది ఇక సంభూతము బట్టి లింకము

విశ్వరము — "విషయం పేను అలోకం అతిశేష వ్యాధి భావన దారిద్ర్య ఇష్టవిరహా పరపరవృత్తివ్యాధిః ఉత్తమేను తు అవస్థాదిః జనితా విషయరేషాత్మా లోయ దీర్ఘకాల్యన దీక్షమల కాది కాలినే రిప్తవృత్తి ర్విరేధః" అతీతయమగు యీల జన్మాత్మ తిరస్కారాయందు వలన రిప్తమునకు విషయములందు గలగు అతీత విరేధమని అక్షయము విశ్వాద లోకదము లింకనభావములు ప్రాచందికవిషయములను విముఖరే రిప్తములందు యుక్తవచ్చును,

భవంత — "అమర్తాదిజన్మా వాక్యవిషయై కారణేణాకా రిప్తవృత్తి ర్భవంత" "మాతృభ్రష్టేషునాగాదే కృపవంశం తు అవస్థాతిః" అను అక్షయములను బట్టి రిప్తమునకు గలిగిన అతన ప్రితియే కారణము మిది తెలియుచున్నది అతన యను రిప్తాతి కిది శ్లాగ రిప్తవృత్తియగుట రిప్తవృత్తియగును

అ మ హా క్త — "ప్రధానిర్విప్రైర్వై హేచ్ఛావ్యవహారానాం గోపయా జనితో భావనికేనైవహాకర్మము

భావప్రాణల్యకారణముగా కలిగిన హేచ్ఛావ్యవహార కార్యము లను ముగుసరయందు మనము కలిగిన భావనికేషము అవహిక్త యనుటచే ప్రధాన లింది వికారములగును అనుభావాలను చూచి యితరులు మనోగతభావమును గుర్తించునదియే తెలియు టయే కదనభావములను ముగుసరయ ప్రయత్నమున కిచ్చియే ముఖుల పురికొల్పుటయే మనోవ్యాపారమే యగుటచే అవహిక్త రిప్తవృత్తి యగుచున్నది

ప్రాణము — "అవ్యక్తకథయా ద్విప్రదిష్టో స్థానః" అను అక్షయములబట్టి కీనిది కథయనెడి స్థానభావమున చేర్చవచ్చును

బడవ విలాసముల విషయమునను, సంరక్షణవిషయమునను గల భేదములను బట్టి శ్రావణము తార్కానికను అర్థము నగుటనే సరికానిగా పరిగణించబడినది తరువాతములకుగల భేద మెట్టిదైనను శ్రావణము చిత్తవృత్తి యగుట వివృణించును

రంగ — “కించునైనను తుల్యవృత్తికాక చిత్తవృత్తి ఏదో భృంశా” అనివచ్చును కావలెను అందుచేత యిది అంత చిత్తవృత్తియే ముఖ్యదగత కంపము ననులయించి తొలుపాటు ప్రదుకములేకుండుట మున్నగునది కిది హేతువగుచున్నది

హర్షణ — “ఇష్టప్రాప్తినిబాహ్య ముచిలేదో” హర్షణ : “ప్రసన్నములనేత్రములు చూలయించు తొలుపాటు పుంశాంతర స్వేదాయలు అశ్రువాయము ఇత్యాది కార్యములనే ఓచిత్తవృత్తి వ్యక్తమగుచున్నది

రై న్యము — “యః యోగిస్త్వానందవిలాసా స్వావశ్యకకారణాదిహేతు చిత్తవృత్తినిదో” రై న్యము “

అతిశయముల దానిలైనవలె వ్యక్తికి వ్యక్తిసామర్థ్యములందు విధిగలము నకుండుటను తత్కారణముగా నకలు తన్ను గొని గూర్చి పుట్టునట్లు నడుగుటయు మున్నగునవి లోకవృత్తములు కనుక రై న్యము చిత్తవృత్తియగుట వివృణించును

ఉగ్రత — “అధిశేషమనానాదిప్రళా కిమవ్యక్తకోమ ఇత్యా ద్యానాది చిత్తవృత్తియగ్రతా ‘ అనునానము వింద మున్నగునాది వంశ చిత్తమున కొక్కసారిగా గూగు ప్రజ్ఞాన ముగ్రత ప్రబంధమగు నీచిత్తవృత్తిచే వచన భావముననున్నది వ్యక్తి తన్ను మరల ననుబట్టి అది కొట్టుట నదించుట మున్నగు ప్రసక్త నను లోకగుట ఈచిత్తవృత్తి భారానాయుండునదిరాదు, ఉగ్రత మైనది ఉగ్రతకు రోగై దీర్ఘకాలము ప్రసక్తించుట చిత్తమునకు సామర్థ్యములేదు కావున విచి సంభాది యగుచున్నది క్రోధము వికలానము విచిది యగుటనది కావున నది స్థానాయగుచున్నది

“నానృతా లోకః తన్ను స్థానమైన అపూర్వ సంభాదితేనైన వేదాంత” అని ఉగ్రతకు లోకమనెడి స్థానభావమునకును గల భేదమున రణగంగావరదాదుల వివరించినాడు

రింగ — “ఇష్టప్రాప్తినిబాహ్యమిష్టప్రాప్తినిబాహ్య అనితా అన్యవశవల్యానా రై న్యవృత్తి భారతవ అలోమలక్ష్మ్యాది హేతు చిత్తవృత్తినిదో భృంశా ”

ఇష్టమనెడి నిర్దిష్టపదంబులయి అనిష్టమైనది అగునటులు మున్నగు కారణములవలన గలిగిన అన్యవశమనెడి చిత్తవృత్తియిది రింగ రై న్యవృత్తి ముఖ్యవృత్తి, విధానము నేండువ్రాయుట కంపంబుకొనియుండుట, యిత్యాదులనే చిత్తవృత్తి వ్యక్తమగుచున్నది

అనాయ — “వరోక్కర్షదర్శనాదివ్యక్తః నరసింహాది కారణభూత చిత్తవృత్తినిదో” అనాయా “

ఇతరుల యత్కర్మము చూచి వసాంపలేచి మఱు, ప్రవృత్తి అనాయ వారియిది కోపముగ ప్రవర్తించుట, తూలములు, యిత్యాదులనే నీ మరోభావము వ్యక్తమగుచున్నది

అన్ను — “నరకకర్మమగు అపవిత్రానాహిన్యవశవల్యానములవలన అనిందిన కోపవిషమే అమర్షమని యిదివరకే వివరించబడి యున్నది క్రోధభేదముగా నీవిది పరిగణించుటకును వశ్యానము న్నది బిల్లుమును లోపము చిత్తవృత్తియగుటలో పండితామరేచ

గర్వం — “గర్వాదురః ప్రళావ శ్రీ విద్యా నక్కుండాదిః” “యావదవద్యుచిప్రయంతాకోక్కర్షణానాదీన వ లావహేల వం గర్వా” అను లక్షణములనుబట్టి అపవిత్రాహిన్యవలన గలిగి

నదియు వధులను విరిపించునదియు నగు చిత్తవృత్తి గర్వమని తెలియుచున్నది ఇతరులను గణించక నడుగుట, అలోపముగ నడచుట మున్నగు చేష్టలనే గర్వము వ్యక్తమగుచున్నది

ద్రీత — “ప్రీతాం పుణ్యములనలోకనాదే, పుంశాం య ప్రతిష్ఠాభంగనలానాదే తుక్కన్నా రై న్యవ్యక్తి అలోమలక్ష్మ్యాది కారణభూత చిత్తవృత్తినిదో ద్రీతా ” ప్రతిష్ఠాభంగనలానాదులు కారణములుగా పురుషులయందును పురుషులనలోకనాదులనే ప్రీతించుటను గూగు చిత్తవృత్తినిదోనను ద్రీత రై న్యవ్యక్తిలో ములక్ష్మ్యాదులకు చిత్తవృత్తియే కారణము

అనేగము — “ప్రియూచియోప్తి నందర్థమున గలిగిన మనస్సుప్రేమము అనేగము

“అపవిత్రానాహిన్య చిత్తవ్యక్తి సంప్రమాత్యాన్యవృత్తినిదో” అను లక్షణమును బట్టియు విచి చిత్తవృత్తియే ఇత, అపవిత్రానాయమును మాత్రమే విలాసముగా తెప్పననవలయునది ప్రీతియు నిర్దిష్టపదములు భూత మనస్సునకు సంబంధము కలుగచుచును

వికర్మము — “కరోక్క వికారః పండితా” “పండితావశవల్యానం జాయమాన అపరో వికర్మణః”

అను లక్షణములను బట్టి పండితామేర్పడినపుడు తద్వికర్మభూత మనకు తోర్పుడు అపరో వికర్మమని తెలియచున్నది పండితా విషయమున వివికర్యమునకు సారవశమగునది చిత్తవృత్తియగుట వివృణించును

విచారము — “ప్రావృత్తకార్య అవిద్యారే ర్విచారః” “ఉపాయాభావమన్యథా విచారః న క్షయవంశయోః”

అను లక్షణములను బట్టి, ప్రయత్నపిల్లి కాకుండుటవలనను
విప్లవసాయకాలవలనను గల్గు అనుభావము విషాదముని తెలియు
తున్నది. ముఖ్యంకంగా, విప్లవాపాదంతో విషాదము వ్యక్తమగును

లొకుళ్ళను :—“అడువైరా వ్వలాలో సమాప్తు ఇతివ్యా
లొకుళ్ళను” అను లక్షణమును బట్టి ఇష్టవిషయమును బొందు
టలో చువచ్చు తెలివితో బొందరహిటు లొకుళ్ళను తెలియు
తున్నది. వాంఛనమును బొందనివిషయమున చిత్తమునకు గల
బొందరహిటు అనుటతో విడి చిత్తవృత్తియనుట విక్కము

ఇట్టి పడునీటి సంతోషమును సంతృప్తముగా చిత్తవృత్తి
లని విధింపవచ్చును ఇళ:—

గ్లాని —“రక్కాయన మనప్రాస తీర్తిపాపాది సంతృప్త
గ్లాని ర్నిచ్చ్యులతాకంకార్యమత్సాహిత్యక”
“అభివ్యాదబివ్య బంధవివక్షతో వైవర్ణ్యశిలాంగవ్య
ద్యగ్గృహితాదిపాకుః దుఃఖవిదోగ్లాని”

సురతాహాస మనప్రాస తీర్తిపాపాదులవలన గలిగినది
గ్లాని యిదియు అభివ్యాదబివ్యగు బంధవశవలన గలిగిన
దుఃఖవిదోగ్లాని గ్లానియిదియు వలనబడినది దుఃఖవిదోగ్లాని గ్లాని
యగుటో విడి కోకమునం దంకల్పానమును బొందగలదు మరియు
సురతాహాసము కారణముగా మనస్సునకుగలిగిన అనుభవము దుఃఖ
విదోగ్లాని కారణముకదా! వైవర్ణ్య శిలాంగవ్య ద్యగ్గృహితా
లకు బంధా ఆయానములు పాకుపులగుచున్నవే కాని చిత్త
ప్రవృత్తికాదుకదా! కావున గ్లాని చిత్తవృత్తియో యను విషయము
సందేహాగ్గ న్నము

క్రమ —“క్రమః తేరోఽద్యగత్యాదేః

“అనుచుకర కారకరహితావస్థా విప్ర్యాపాంగమన్యుకారణే భూక
తేరవిదోగ్లాని” క్రమః ప్రయాణము మరళము వ్యాధియాయు
మున్నగు కారకరహితారణ కారణములుగా కలిగిన తేరవిదోగ్లాని
క్రమ యిది లక్షణము విప్ర్యాస అంగమన్యు, విద్రాదులు అను
భావములుగా పేర్కొనుటవలన కారకరహితారణమువలన కలిగిన
అలంబ దేహమునకు సంబంధించినదియే కాని మనస్సునకు
సంబంధించినది కాదుకదా! కారకరహితారణయనునంత మనస్సు
నకు కూడ అలంబకలగునచ్చునని యొప్పుకొన్నను అలంబము
చిత్తప్రవృత్తి యన వీలంతకదా! అలంబ వైకల్యమును గల్గించ
నదియు కాని ప్రవృత్తివేయినది కాదు మరియు, సురతాది
వ్యాపారములే దేహమునకు అలంబ గలిగినను మనస్సునకు గల్గు
నది ఉల్లాసమే యగును గాని తేరము కాకాలం కదా! ఈ కారణ
ములబట్టి క్రమ చిత్తవృత్తియనుట విమర్శవియోగము కావున

గ్లానిసంబంధ 1953

క్రమ చువవకు గలిగిన అనుభూతివిదోగ్లాని యిదియు, విడి
గ్లానివలనోరే యిదియు చెప్పవలెను

వృత్తి 1 :—“జ్ఞానాభివ్యాపానాదైవ్య సంపూర్ణవృత్తిపాతా
వృత్తిః” అను సాహిత్యదర్శనలక్షణమును బట్టి అభివ్యభివంత
సంపూర్ణమగు మనస్సునకు వైకల్యవృత్తితో వృత్తివృత్తి యని తెలియును
వృద్ధి ఇది ప్రాంతమగు చిత్తవృత్తి సాంబంధమున్నది “రావలా
ద్యువనోహానుభావః” అని మనస్సు రాసంజునునది యువనోహంబి
యంతుల అనుభావముగా జగన్మాకును పేర్కొనియుండుటయు
“ప్రాప్తానామ ఉపలోగః అప్రాప్తే వకోకః,” అని ప్రాప్తించిన
రాని మనతోగిండుట ప్రాప్తించినవారై వైకల్యంతుల అనునవి
వృత్తిలక్షణములుగా వాల్మీకాపును వివరించియుండుటయు కారణ
ములుగా వృత్తి యనునది చిత్తవృత్తియేకాని చిత్తవృత్తి కాదని
తెలియుచున్నది

అలంక —అతితృప్తి గర్భ వ్యాధి క్రమాదిజన్మా
తేరకు క్రియమున్ముఖా అంశం క్రియ విషయమున మనస్సు
నకు గలిగిన వైమల్యమును అలంక మగుటవలన విడియు చిత్త
వృత్తియే కాని చిత్తవృత్తి కాదని తెలియుచున్నది క్రియాప్రవృత్తి
యిది వైమల్యమును చిత్తప్రవృత్తిగా చెప్పట యిట్లు :

జడత —“చింతోత్కంఠా తయ విరహ ఇష్టాచిష్టదర్శన
క్రవణాదిజన్మా అవశ్యక ద్రవ్యార్థప్రసంగంబావనికలా చిత్తవృత్తి
ర్వతా” చింత తయను విరహము ఇష్టాచిష్టదర్శనక్రవణాదులు
కారణములుగా జడత కలుగుననియు విడి కారణముగా నవశ్య
క ద్రవ్యములవిషయమునను వ్యక్తి విమోహావగమనవియు లక్షణము
చింతాదులు చింతానలంబియు ఇతిక ద్రవ్యశానిమూలకవ్య మనుభావ
మవియు అళయము కాని ఇతిక ద్రవ్యశానిమూలకవ్యము చిత్తము
యొక్క స్థితిచిహ్నమని యే చెప్పవలెనది; (చింతాదులు కారణ
ముగా చిత్తము జడతారానమున ప్రవర్తిం చిమోహితవ్యమును కలి
గించునటుల మోవవలన వ్యక్తముతో మనస్సుయగునది;)

వృత్తి 2 :—“సంస్కారాద్యం జ్ఞానంవృత్తిః” సంస్కార
రూపమున మన్యు పూర్ణానుభవజ్ఞానము వృత్తి యని యర్థము
నన్యువస్థువుయొక్క అనరోకచింతకారణంబు కారణముగా పూర్ణము
భూతమగు విషయము చిత్తమునకు వచ్చుట వృత్తి యని అళ
యము సంస్కారరూపమున నజ్ఞానియొప్పు అనుభవము ప్రతి
బోధకమవ్వుల చిత్తవృత్తి యెట్లగుచున్నది; పూర్ణానుభవము
ప్రతిబోధక మవ్వుల కారణముకనున చిత్తప్రవృత్తి వృత్తి
యన్నచో పైలక్షణము కురుకర కనుక వృత్తి చిత్తమునందు
జులుగు నొక వ్యవస్థానంతరమున యగుచున్నది కాని చిత్త
ప్రవృత్తికాదు

మరణము — "కోగాదిజ్వాల మార్కారాపా మరణప్రాగ్
చక్రా మరణం" మార్కారాపామగు మరణపూర్వావస్థయే మరణ
మది ప్రహరించును నది చిత్తవృత్తి కారణమకదా : మరణమున
కున్ముమగుగు చిత్తప్రవృత్తి యిది చెప్పినవే యిది భావము
కాగలది

మరణము — "హర్షోక్త్యో మరణ" అను లక్షణమునకును
రించులో విది హర్షలేమనే యగుచున్నది

"మధ్యమ్యమయోగవ్యాఘ్రా కల్లాపాఘ్నః కయవహనితాదిహే
తః శ్చిత్తవృత్తిరేషో మరణ" మరణ

మధ్యపాపాదులవలన చిత్తమునకు గలిగిన కల్లాపము మరణమనియు
విలాహనితవాదాలవలన కార్యముననియు అర్థము హేమచంద్రో
క్షమయ వికారమున కలగుననియు వాదికలయక మరణమనియు
నాక వివరించినాడు "నవ్యహానవసంహారో మరణమద్యో
వయోగః" మదిలాదిప్రవృత్తుల యువయోగమునే
హేమచంద్ర కలగనయ్యెను కాని అవధిమన కలగననుటకు సందే
హము మధ్యపాపమనవలన విలీనయముల ప్రకోచింది విలాహతలం
కాది కార్యములను కలగజేయుచున్నారా తెక కల్లాపమనెడి భావము
మధ్యపాపమనే మధ్యవృత్తుచున్నారా యిది ప్రశ్న భావున మర
ణముని చిత్తవృత్తి యనుట పొవగలదు

మది — "విలామగ్నవృత్తి విషయానుభవ స్వప్న" కోపానేగ
తయగ్నాది మలయాభాదికారక" విలయించున్న వృత్తికి గలుగు
విషయానుభవము స్వప్నము జాగ్రత్తస్వయంచు వృత్తికి అనుభ
వింవగల మలయాభాది భావములన్నట్టిది వృత్తి స్వప్నము
సంయుక్త వలనవలనగలదు ఇది అంతర్విత్తవృత్తయొక్క వివ
రీతప్రవృత్తి యిది చెప్పవచ్చును

విల — "ప్రహారిప్రయోజనం చేతస్వప్నంబం విలా -
ప్రహారుల కారణములుగా కలిగిన చిత్తవృత్తులను విలయింపజే
సది చిత్తవృత్తియగుట యెట్లా? చిత్తప్రవృత్తి అగుటచేకదా
జ్ఞాన : తీరి నోక చిత్తవృత్తి యవతత్తునే కాని చిత్తవృత్తి యన
జానము

వివోధ — "విలాహకో క్షరం జాయమానో భోగో
వివోధ" విలాహకోతనము గలదు మెలకువ వివోధము అక్షి
మిత్తవృత్తులచేత అవతానములుగా పేర్కొనియున్నాడు మెలకువ
చిత్తముయొక్క పీడితే కాని ప్రవృత్తి కారణమునకు పీడింపుచి
జాగ్రత్తవృత్తుల చిత్తమునయేలమే కద వివోధ : అట్టి పూర్వవృత్త
వృత్తు తనవలనచిత్తవృత్తి యిదియే యెట్లు :

అవపూర్వము — "వియోగ కోక తయ జాగృహ్నిదీ
మతీయాకా గ్రహానేకాదేళ్ళ ఉత్పన్నా వ్యాధిచిహ్నకస్పృహ"

ప్రయవియోగము, కోకము మున్నగువాని అంతయవలన గలిగిన
వ్యాధినిదీక్షము అవపూర్వమనుటవలన విది చిత్తవృత్తి కారణ
భోయవృత్తి వియోగాదులవలన చిత్తవ్యావృత్తమునకు కలిగిన
తగగమే వ్యాధినిదీక్షమన్నను అవపూర్వము చిత్తవృత్తియగునో కాని
చిత్తప్రవృత్తి కారణ చెప్పవలసివచ్చును

హేమచంద్ర — "తయవియోగిది ప్రయోజ్య వస్త్రవృత్త్యా
నవరాలితే చిత్తవృత్తి ర్మహా" అను లక్షణమునట్టి హేమచంద్ర
చిత్తముయొక్క అవ్యవస్థితే యిది చెప్పవలసివచ్చుచు నన్ను
తత్త్వమును తెలియజాలవట్టి చిత్తవృత్తి వియోగాదికారణముగా
నేర్పడినది హేమచంద్ర చిత్తవృత్తి పీడితయైనానునదిచిహ్న : అను
లక్షణము ననుసరించి పీడితయైనానునది కారణముగా కలిగిన
విది తత్తయే హేమచంద్ర తెలియవచ్చుచు విది తత్తయే చిత్త
ప్రవృత్తి యనుటకు పీడితయైనానునది భావున హేమచంద్ర చిత్తవృత్తియే
కాని చిత్తవృత్తికాదు

మది — "కాపాదివిధారణ్యం అభివిధారణం సతీ"
అను లక్షణమును లట్టి అంజలిలేచి వక్రవృత్తి తీయి తెలియ
వచ్చుచి కాపాదివిధారణ్యం అభివిధారణ్యం అనునవివృత్తుల
ప్రవృత్తి యెట్టిది : హృదయ సంతోషయోగ కలగనయ్యెను

వ్యాధి — "కోగనివహరితప్రభవ" మనస్థానో వ్యాధి"
కోగాదికారణములుగా మనస్సునకు గలిగిన భావము వ్యాధి
యవ్వరో నది చిత్తమునకు గలిగిన యనుభవతేకాని చిత్తవృత్తి
కాజాలదు

ఉత్పాదము — "విప్రలంభ మహావృత్తి వరమానందాది
జ్ఞాపా అస్థిస్థున్నవ్యావృత్త్యాః ఉత్పాద" విప్రలంభ మహావరదాదుల
కారణములుగా జనించినట్టిదియు ఉత్త వస్తువును మరియొకవస్తు
వుగా క్రమింపజేయునట్టియే చిత్తవృత్తిరేష ముత్పాదము

"చిత్తసంభేద ఉత్పాద, భావకోకతయవిది"
అను లక్షణమునట్టియే చిత్తవృత్తిహృదయ ముత్పాదమగుచున్నది
ఇది చిత్తముయొక్క పీడితదీక్షమే కాని ప్రవృత్తియది చెప్పలేము
చిత్తము ప్యావృత్తయను గోల్పోవుటచేకదా ఉత్పాదమునకు
కారణము :

జ్ఞప్తి వరదాదులగుట సంపూర్ణముగా చిత్తవృత్తికాదు యేమ వివ
యమున సంభేదమున భావ్యమవుచు వివను వివిధములగు
నీ వృత్తవృత్తియై సంతకరంగమునకు సంబంధించియుండుటయు
సారవంతమగు భావమునారావలన నేర్పరులయి భావములుగా
పీడించి చిత్తవృత్తిలేదములుగా అలంకారీకయి వరిగవలసినాడు
భావున భావములవలన వలంబియొక్కలో యేమ వరిభావము
సంప్రదాయముగా నేర్పడినది పీడిలో సంధారలగు ముచ్చది

మాడు భావములు అల్పవిభావములవలన మళ్ళీ మళ్ళీ తాత్కాలికముగ మాత్రమే ప్రవర్తించుచును కనుక ఆది భవవర్ణనలకు ముందు కాలావధియు ముందే వివరింపబడినది ఇక స్థాయిభావములగు రకావధినిబట్టి రసముగ వర్ణనలందు కత్తి కందని చెప్పుటకు వీలలేదు మానవజీవకములకు మిక్కిలి ప్రధానములుగా వర్తించునది రక్తస్థానములు లేనే యీ అంగకరింపక తప్పదు అనుభాగము కార్యములు సైతం కత్తి మధురము ఇత్యాదులన్నిటిని రతిభావమే మూలమునందే వివరింపబడినది ఏదో యొక భావమున మానవజీవకములకున రతిభావ మాత్రమిందియిస్తుంది కావున రతి భవముగ వర్ణనలందు ఆనందమును గొప్పరకు అతీ మానవుని ప్రయత్నవర్ణనమునకును ఆకదావచ్చు ప్రతిభావమునకును ఉత్సాహమే మూలము ఉత్సాహభావములగు మానవజీవకము విరక్తమునకు వివర్ణనచేసాము కావున ఉత్సాహము భావ భవముగ వర్ణనలందు కోకము బాధ జీవకమున సంకల్పభావము మానవమాత్రమే నవదీ ఇష్టజననవాక్యకేంద్రము తప్పనినగుటచే కోకము మనము చెప్పాము యితే యందును కావున కోకము భావ భయము నాస్వర్యమానమగుచున్నది రక్తస్థానాకోకములకు జీవకమున గల ప్రాధాన్యము సోమత్వోదాది యత్యధిభావములకు కలుగదు సోమత్వభయనిష్ఠయై జాగ్రత్తము జీవకమునం దివ్వకపుట ప్రవృత్తియగు మరుగుపడుచుండునే కాని సావ్యభావమును ఎగి మ్రొవించుచు వీర్యంగా రమణ ననుభవించిన విధమున దిగ్భావ మితరమణ ననుభవించిన భావము సోమత్వప్రాసములగు ప్రసాదములు నాటక ప్రకరణములపర దీప్తరసములకును కలదు కలిమి భావము జీవకమునందు ఉచితసంకల్పములలో సోమత్వము తాత్కాలికముగ మాత్రమే ఉపాసించి యానందింపగలము క్రోధమోహకపుట జీవకమున దిగ్భావము విరిచియుండునప్పుడు కాని కల్పసామ్యము మాత్రమే సావ్యభావమేకదా కే ప్రాప్తమున సర్వభావసర్వాధిష్టలంబును అనుభవించగల సామ్యవ్యయ మనవునకు లేదు అట్లే భయవిషయభాగసామ్యముల గూడ జీవకమున ప్రాధాన్యము తక్కువ కావున ది భావముల రక్తస్థానములపర భవవర్ణనలములై అనందమును కలిగించు భావము నందేమాము కలుగకమాత్రము రతిభాగసామ్యము నాడునుట కుదరకును విభావభావకములను జీవించి రిందింప భావ్యముల మృగ్యములు ఇవి భావ్యనాటకములలో నందందు అంగములుగా బోధింపబడుచున్నవే కాని అంగములుగా బోధింపకమున కాలేదు వివిధభావముల

నవంబరు 1963

కత్తిసామ్యములను వానికి జీవితముతోగల సంబంధమును, మానవమన ప్రకృతియును గుర్తించి విడి భరతకాలాంశాలకుల కృంగుంబివములమాత్రమే నాటకాన్నియును భవముల విధయందెవారు ఇక రాకజీవితమున స్థాయిభావోత్పత్తి హేతులగు విభావముల విలువయునకును మోసపరిత్యక్తమైయుండునైవిధ్యముండుటకు వీలున్నది మానవ మన ప్రకృతి విధ్యము జీవితవర్ణనలకు నైవిధ్యము ముప్పుగనవి ఇందుకు హేతువులగు యిచ్చని ఒకానొకయుండుయొక్క సౌంధ్యనిలయ ముగ్ధుడై యొకవర్ణకతిభావమునకు సోమభావమును ఉత్పాదించుటకు వలయుండు నేష్టాదిభావసంబంధములను ఎగి కలిగించుచును భావలయ యుండును కనుక భావమున ప్రవలించుచును అంతమాత్రములే నాయంతయుండు పరిభావోదయము కలుగనవి చెప్పకాలము కర్మధర్మముగ వినుగో కోపము కలుగుట బాధ ప్రసృతివృత్తియగుచుండునే (దీనినే సాధానగా అంశాలకులు సేర్పాదియిచ్చారు) ప్రాసదే విలువయున కీదనకు ప్రవృత్తి యల్లదే అట్లే సంకల్పములలో సామాజికాలయించుటాద అన్యము కలుగునే కాని రతి ఉద్వేగములు కాలాంశాలకు అనిసావ్యమిందినవలె భవ కల్పానుభవి మ్రొవించుటా ఇందునందింపవచ్చును సార్వత్రికగు సాంకేతిక కల్పానుభవి మృగ్యయంగ భావముతో సామాజికసామ్యమును సేర్పకాలంక పద్ధిని ద్విధామిలే యున్నతెలుగు ప్రసాదయమున రతిభావము నమృతము చేయుటకు అనుభావములైన గుణాదులు ఇటువంటియందు అట్లే ప పుట యుండు రతిభావోత్పత్తి రసమభావములగు గుణములూ ప్రయోజనము యిచ్చునట్లే వార్యోదయము విభావమును భాగలు ఎవరూ అంశకమును సోమత్వ సంబంధము ఇటువంటియందును ప్రసృతియును; ఉన్నవ-నే విభావసామ్యము భావోదయము కలుగగలం కలిగియుండునే భవభాగ

"వర్ణనలవివరాలు నానంద కోప హేతు

న ఇవి వివరింపబడినవి; వర్ణనలు"

అను వాక్యమున సూచించినారు

మరియు రతిభావనిష్ఠులయిన్న సైమన్ప్రేయసు నాలోకించుటచే నెల్లవారియందును సర్వాధిష్టలంబును రతిభావము మగునయి చెప్పకాలము భావోదయములకు వర్ణనమొక్క మానవజీవితమున వలయుండు వర్ణనలను ముప్పుగనవిందె యా విషయము వివర్ణనయగుచున్నది ప్రతిభావాల మలమునకే తింది

దున్నది హృదయము అట్టివిధానముననే కోకాళాంకమగుటయు
మానవప్రకృతికి వహించు కాపువనే చిత్తము తానాంకరన్నుప్త
మైయుండవలగదను విషయము

“విద్యకారాశ్యే చిత్తే భావః ప్రవచన్విశ్రియా”

యట వాక్యమున వివరింపబడినది చిత్త మవ్యతావ్రాంకమై
యుండుట భావనై వరీకృతమనమను హేతువు కాగలదు. ఈతువు
లగువారి యింక జరుగు వివాచావ్యక్తవర్ణనమునే హృదయనకు
బుద్ధి అనుయోగియగుటయు నూహింప బడవను అట్టి విచారమును
చిత్తుచిత్తల హృదయమున మాత్రము వున్నమనే కలిగించువలె
గమనింపదగిన విషయము చిత్తుచిత్తల హృదయముల విశిష్ట
మై యుండుటయే యందుకు కారణము కాపువనే విధానానుసారము
మగు భావోక్తిర్చి చిత్తము విర్యకారము చిత్తవ్రమునై యుండు
తెలియని నవనము రిజ్జమైగొనువర్ణనలే చిత్తవర్ణనయోప
మగు మనఃసుఖత అనందమనెడి ధృవము కలవనియు అదియే
స్థాయిమనియు కూడ వివరింపబడియున్నది మనర్థము ప్రకృప్తము
నగు విధానమును అనుసారపరిపూరితము చేర్చుచివచ్చితే చిత్తవ్రమగు
సంతోషమున విధానానుసారము భావముచున్నవగుట కవికాళ
మున్నది మరియు వ్యక్తి మనస్సునై తాతానము వానవా(సంస్కార)
భావమున నుండుట కూడ యవసరము అట్టివిధియగుటయుండు
చోదయించిన భావము అనుభావయించే విధానమును గాంచి వ్యాప్తి
నందుచున్నది దీనినే విధానానిష్ఠాధికముననే నహృదయవి

వర్ణనగలదు ముద్రి క్రమగుచున్నదనియు కడుద్రీకారణముననే
వానవాభావమున మన్న స్థాయిభావము విధానానుసారమున రక్షాది
భావమున నున్నుద్దమగువనియు అంశాంశము చెప్పబడుట విధా
నానుభావముల నదీవరే తాదేమనై వర్ణనాంకము ముగింప
నేయుమ అనగా విధానానుభావవర్ణనము వర్ణనాంకరవర్ణనమున
వర్ణనమందుచున్నది వర్ణనాంకరవేద చిత్తవర్ణన రవర్ణనమున
కూడ స్థాయిభావము కలాపకముగ మెండుమనేయుండును భావ
మందలి మణుంబుడికిది నాధారమగు మాత్రము రోపం
నుండువట్లు స్థాయి ప్రవర్తింపని దీనికి చుస్థాంకముగా విద్యయే
వ్నాగు జట్లు వర్ణనాంకరవర్ణనముండు స్థాయికూడ వర్ణనమగు
చున్నది కాపువనే వర్ణనాంకర స్థాయికి రోపకమునది చెప్పబడి
ఈ విధానానుభావవర్ణనాంకర వర్ణనమే రసమన్నది కలాపము
ఇట్లు వర్ణనమైన స్థాయి చిత్తవర్ణనమే వర్ణనకృత్తిలో రసముగా
సాక్షాద్యమగునది కొందరిమతము స్థాయిభావము జతమగు
సంతోషరవర్ణనము మాత్రమే యుండును ఎవను చిత్తవ్రమగు
వాక్యవర్ణనాంకర మగుటలే నది నేదియు కొందరి మతము విధా
నానుభావవర్ణన మూలమున వర్ణనమగు స్థాయిమే రసవర్ణన
మొదలనిది దానిని సంస్కరించుననియు నవ్వబడి రసము స్థాయి
యోగివహకమై అపొదించబడువనియు పీఠికానము ఏది విజమై
తమ విధానానుభావవర్ణనాంకరవర్ణనము వర్ణన రసానుభూతి కలాప
మగుచున్నదనుటలో విస్తరితమై లేదు ఇట్టి రసానుభూతి సామాన్య
జుని విషయమునం దెట్లు కలుగుచున్నదో వర్ణనాంకరము (వర్ణనం)

—•••—

కిన్నెర చందా వివరం			
ఏది కావీ	8	అణాలు	
అర్జునులవర్ణన చందా	2	రూపాయలు	
అంబెవర్ణన చందా	4	రూపాయలు	
మేనేజరు కిన్నెర, 18, తోమ్మ పేట, మదరాసు-1			

బ ద న క

వట్టికొండ ఆశ్వల స్యామి

నా భర్త కాచిగూడ, పాతపత్రికలన్ని తిరగ వేస్తు చూస్తున్నాడు

అదివారం అసలు పాతపత్రిక ఉండ దని మామాయి వసుంధి ముగించుకొని కారడ ఇంటికి వెళ్ళాను కారడ ఇల్లు యాదా బాపికి ఎంతో నలభరంగా ఉంటుంది కారి డకు ఎంత స్వాతంత్ర్యం! ఎంత గౌరవం! అమె అంతే నాకర్థంబికి కయం అమె భర్తకులా అదృష్టంకొద్దీ దొరికాడు ఎంత నెమ్మది మనిషి వట్టికొండ మాట అని ఎవ గడు ఎంతో చూడగా ఉంటాడు

నేను వెళ్ళేవరకు కారడ చంకోరం ముగించుకొని కాంటాంం నేనుంటుంటా "వీరయ్యా! వెంకటేశం ఇంకా మార్కెటు నుండి రాలేకవదూ!" అంటున్నది

"అవునమ్మ! పామానుగదిలోనే అవ దిచ్చాడు వీరయ్య

వంటమనిషి వచ్చి చేతులు ఎను కుంటూ నిలచున్నాడు

కారడ వస్తు యాదాబంకేనే "రండి, మార్కెట్, నమంన్ని ముగించుకొని వచ్చి వట్టికొండ" అని వలకరించింది

"ముగియబాది నమంతు అంతుందని నీరే, మహారాజ కనువువ ఆర్జునా నొక్క భావన సాక్షాత్ పది వెళ్ళి దోకుంటి మీదానే వేట్టున్నారే" అంటూ వక్కాను మందంమీద మతకచ్చేడికన్న కొత్త వీర అందువ వరీక్షగా యాదా సాగాను

"వీరే బాగుంకంటారా?" కారడ పొందాన్ మూతపెట్టా అడిగింది

"మీరు తెచ్చిందివ వీరంతు ఎంత ఉంటుందేమిటి?" వీర మతక విస్తుటా అన్నాను

"వెంకటేశం అనే పూ య్యాడు ఎప్పుడు కప్పారా? కారడకు వినిపించేట్లు వంటమనిషి గొడేగాను

"ఎంత పేన్నెది వెంకటేశం మార్కె టుకు వెళ్ళి వాడి కేంకపెట్టా బుద్ధిరాయ సోమరి పెట్టడ " కారడ వీరవీరుతుంటూ వక్కాగదిలోకి వెళ్ళి ఒక రవికెగుడ్డ వట్టి కొద్ది వాటికి కండింది "నీ అభిప్రాయ పేను"న్నట్లు వస్తు చూసింది

"ఎలా కి వీరు న్నారం కి రాలా బాగుంది," వట్టిలేది అనందాన్ని ప్రదర్శిస్తూ వరీక్షగా రవికెగుడ్డను చూడసాగాను

"మావారు భరణ అతుగవద్దంటారు ఎప్పుడు బాగుండా లేదా యాదమంటారు అంతే విజితే మవమేం కలుపుకన్నేది ఉందిగదా? నా! వది యాపాయంతు గణం కంటే కళ్ళుపేం ఉండవంటంటా చెప్ప మరదాను వీలుంటే మీరుకూడా రండి ఇక్కడ నేను నిశ్చల కొవదానీ బిజాదుకు వెళ్ళానుమంటున్నాను మావారు తాను తెలికి ఏమంటారు?" ప్రశ్నించింది కారడ

ఇంతలో కారడ ఇంటిముందర మోటారు అగవ వస్తుంది అయింది "వచ్చాడు" అంటూ కారడ వికసిందివ ముఖంకో వస్తు

చూచి బయటిపైను అతుకకకో భర్తకు ఎదుగుండా వెళ్ళింది కారడ బసండాన్ని వండుకొని ప్లీజో వక్కాగదిలోకి వెళ్ళాను, కారడ భర్త నేడుగా మేకపైకి వెళ్ళాను

త్రైవర వీరో పొట్టాడు బుట్టలు తెచ్చి వెట్టాడు కారడ వాడిని వరీరింగపొగింది, నేను గదిలోమండి బయటికి రాగానే, త్రైవర వస్తువీరంది "అమ్మా! అయ్య గారు బయటి నింబికివచ్చారు మీమ్మల రమ్మంటున్నాడు" అన్నాడు

"ఇంకేం నిలబ్బ రానేవచ్చింది ఏదో మంతుకుపోయివట్టి" మవమరే అనుకొని "వచ్చావమ్మ" విచారంకో అని ఇంటిలో వ వట్టిను

తెచ్చిన వస్తువులు యాదానే అదిల్లా వస్తు బాదిందింది

నా భర్త వెనుకకు తిరిగి తిరిగి యాల్లా వడిగా ఇంట్లోకి వెళ్ళుతున్నాడు

నేను ఇంటికి వెళ్ళేవరకు నాభర్త వా కొరకే అప్పుట్టు వలాయవేస్తున్నాడు

"ఏమంటే అదివారంగదా ఎక్కడికి వచ్చాళ్ళగదా?" అని మినుగోతో అడిగాను,

"వెళ్ళారే మది ఉంది" అని గంటిరంగా అల్లికారవడకివెళ్ళి వస్తూయ విడకసాగాడు

"కారడ ఇంట్లో చూడవంటి రవికె కలుము అది యాదాబిందేదాని చెప్పికి అర్థంరాదు" అన్నాను

"కీ!" అని ప్లీజుంకు వట్టికొని బయలుదేరాడు

నాథర్ల వెనుకాలే నడుము. "ఏమంది కారక బట్టె కొవటానికి బోయ పెట్టం చట మమ్మకూ రమ్మమ్మది బోయమనుకుంటున్న" అని జవాబు అందిస్తాకో అగిపోయాను

"అమెనిది పెట్టానికి చేతి దానివలన లేరా" కోవంగా వెనుక తిరిగియాస్తూ అని వదిలడిగా వెళ్లి పోయాను

"ఓ పాడుపులక చేపకి వోయకోలేదు ఏదన్నా గడ్డిపోచను తీసివేయక" అని గిరుకున్న వెనుకవచ్చి ఇంట్లోకి వచ్చాను గురునిండా తిరిగి వీటిని కొంగుతో తుడుచు కొని అంబాగా ముక్కును గూడా విడిచిరాను

కొద్దిసేపటికి శరీరలవర తీసువరానిక వంటమడు ముగించుకొని భద్రరాత్రి వెనుదిరుగాస్తూ తుంగరావత్తు శరీరం బాల్కను నిద్రలో లీనుమయ్యెను

నాథర్ల గదిగదిగొద్దుపట్టి మోటారులో వచ్చాడు కైగ్రెవరు వక్రము మార్పున్న బోకలు రాజయ్య పాఠాపాత్రగా మోటారు దిగి వెనుకలాగం తిలుపు తెరిచాడు నాథర్ల మోటారు దిగి మేకపెట్టెట్లు తూంపేసివారి కోసం నిలిచియు గదిలో బూర్పుపువారంకా తయారో లేని కిక్తో చంకం పెట్టాడు నాథర్ల వారందరిని చూచిచూకనట్లు నడుస్తూ లాంఛనంగా భండారను పురకరిస్తూ లోపలికి చేరాడు

గదిలో తెంపెనుక నిలుచుండి నాథర్ల లాకును తీసిది గమనించి చూస్తున్నచేతం వారు లోపలికిరాగానే వట్టలాని అవండాన్ని ప్రవర్తిస్తూ కొగిరిలో చేరాను

నాథర్ల వాసీపు నిమిరి లాంఛనంగా ఒక ముత్తు పెట్టాకొని వరకగదిలో ఆసేరించాడు అలసి పొంది తెట్టుబిడను విడచుచులో నున్న వంటవాడిని పెద్ద తేకపెట్టి రమ్మన్నను లేవలేదు "ఒరే! మిట్టమర్నాహ్వాం విడ్ర ఏమిటిరా? చదివరా"అంటూ కాణుకో గడ్డిగా అడిగిరాను

"అ! అమ్మగారూ" అంటూ దిగాయవడి లేచి భరిపెద్దున్నవాడివలె శరీరమంతా కుమ్ముగావేసింది నడుమువంది తయారోకిందికి చూకసాగాడు

"అయ్యవచ్చి ఎంతపైపెండో తెలసా ఇండా నిలుచున్నావా? త్వరగా అన్ని పిద్దం తెలుపి" అని నేవనగానే "అయ్య వచ్చిండా? నాతెరిచి పొయగాను నిలబడి చూస్తున్నానే" అంటూ పక్కొక్కవంతో గలా గలా వంటింట్లోకి వెళ్ళాడు "అమ్మ!" అని కైగ్రెవరు వచ్చి చేతులు నలుపుకుంటూ వింటాడు

"చూడు! నాణగుప్పురవరను ఎన్నే తేను" అని నేను పెట్టెలోకి వెళ్లి తిరిగి వచ్చేసరికి యిండా కైగ్రెవరు నిలుచునే ఉన్నాడు

"అమ్మ!" అని తిరిగి కైగ్రెవరు ఏదో చెప్పబోయి చిరుముంకతో తం నేలకు చేశాడు

"ఏం నుగతి, ఇండా నిలుచున్నావేం!" ప్రశ్నించాడు

"కనబడి వెంపు బాబుని అయ్య వడిగింటి అయ్య ముమ్మం తెలిసింది చెప్పినప్పుడు" చిట్ల ముంగుతూ కైగ్రెవ రన్నాడు

కైగ్రెవరు చెప్పేస్తుంది అయ్యచేయి కుండానే "రాజయ్య చిట్ల రమ్మచెప్పే అజాయుంపి వండ్లు తెచ్చిండా? ఇప్పుడే రావాలి తోనవంట్లోకి అంటూ చివరుకుంటూ లోనుకలెట్లు బూర్పున్నాను

నాథర్ల ముంక తురుకుంటున్నా, "రాజయ్యను చేసే ఇంటికి పొమ్మన్నాను మెరుగే చెప్పండి వస్తువస్తూ తెచ్చే వాండగ్గా? పరేగింది, కైగ్రెవరు ఈనాటి వెంపు బాబుంటున్నాడు తల్లికి బాగుండ లేదా" అన్నాడు

రాజయ్య వెళ్లిబయట వెన్నెనా పోలేలే! ఇంట్లో ఇదో ఇదో అవసరముంటుందిగదా? ఏదైనా ఆలోచించవచ్చు మీకంటే పరేనగింది వదివాండ్రలైనా తయరు ముంతకిపోలే ఇక లాగనే" విసుక్కుంటూ అన్నాడు

"రెండు రూపాయల బిచ్చాయలు అయిదు రూపాయల మామిడిపప్పు తీసికొని రా" అని కైగ్రెవరు చేతిలో రూపాయలు వరకేసి

లోకవస్తే మార్పున్నాను

కైగ్రెవరు వెళ్లిపోయాడు

"ఈ ఎంతో వండ్లకు వంకపోతే ఎటు మునిగింది? తల్లికి బాగుండే పోతా వమ్మచాకిరి వండ్లకు వంకవమా" నాథర్ల అన్నాడు

"మదివమ్మపచ్చుకి ఏదో జబ్బులు వస్తుం దాయ అంతపాత్రానికి అతవికంటే ఎక్కువ

బ్రహ్మచారి (బ్రహ్మచారి మోయాడు) వక్రమి మవాన గండి శిరోజమలను పెం పొందించి పెడతుకు వర్ణ గుండును అనేక సమమూలికలు మవానక ప్రవృత్తులు మొందెన వాటికా తయారుచేయించి వ్యాపారవలగాల్సిన ద్రావ్యవర్ణము కిక్కిబొలుచు ది మ్యా ప్లెట్ అండ్ కంపెనీ, (నెం కి బివ్ తెలిమివన) తంబియోప్పేరు, మేర్తూరు.

“ఏమండీ, యింకా ప్రైవరు రాలేదు అటుగదిలో ఎవరు లేరని చూచి వెళ్లగా అన్నాను

“రాలేదు, కర్త తల్లాఉండో మరీ వరో నేనామె ఇంతలో ముగిసిపోయే దేమంటుంది” కాగితం తిరగవేస్తూనే అన్నాడు నా కర్త

“అనూ పీ కిష్టమంటేగా అతడు రావడానికి అంటూ వినుగుతో రోవరికి వెళ్లిపోయాను

ప్రైవిటు ప్రైవరుకారకు రాజయ్యకు సంపాదు

ఏదీమా నైం అయిపోతున్నందుకు అనే దనో అటూ ఇలా వదానవేషాను ప్రయత్నం చేసినావామని తిరిగి అటు గదికి వెళ్లి “ఏమంటే, ప్రైవరు రాని ద్దాన్నాడు మనమే చెబ్బరాం ఎవరంటే” అన్నాను

అంపివోయినట్లు ఉన్న నా కర్త “అట్లాగా, అది లేదీ ఒక్క నిరుడుకొని అవరింపింది” “వరో పోరాం వాకులాడా ఇద్దరంగా ఉంది పోరాం వర వీపు కయూ వెళ్లటేగా నా వెంటపెళ్లలే” అని నిర్ణయ తేసుకోగానే రాజయ్య ప్రైవరుమీద అతి వడిగా వచ్చి “అమ్మా, పాపం ప్రైవరు కర్తల దప్పింది ప్రైవరు ఒకటే ఏడు న్దున్నాడు” అని వెదిరి వెదిరి చూడ పోగాడు

“అతే, కచ్చిపోయిందా, పాపం వరో ప్రైవరు అక్కడబట్టి వెనుక కూర్చో” అని నా కర్త మోలాడు పోనిచ్చాడు

“వచ్చుతు కచ్చింది ఏదా” నా కర్త రాజయ్యకు ప్రార్థించాడు

“ప్రార్థనను ఇబ్బంది పోయిపోయి కచ్చింపని పెండ్లాం ఒకటే ఏడు న్దు కూర్చున్నదంట

నా ఒక్క ఇంకరింది వేయ్యలాదినిగా కయితో కర్తవైపు చూచాడు

గంపీరంగా నా కర్త మోలాడు తోయ కన్నాడు ఏదిమాకు వెళ్ళేదాని రాలే పోతుంది కొంతదూరం పోయినవరకైనా మోలాడు అని, కిందికి దిగి పండుకో అదీ రాజయ్యను అనుసరిస్తూ పోతున్నామని కొంచెం వెళ్ళాక ఓ నిమ్మ గుడిపెవంటి యింటిముందర కొంచెం ముగిసిపోయి గుడిపెరొనుండి ఎండిపోయిన గొంతుతో ఏడుపువ్వు వివసస్తున్నది

మమ్మని చూడగానే అక్కడి జనం వెదిరి వచ్చుకు తొలిగారు కూర్చోనిఉన్న కొందరు లేచి నిలుచున్నాడు ప్రైవరు ఉప్పొంగినపుడు దుఃఖాన్ని అవుకొన ప్రయత్నించి, మామూలరీకి వచ్చి బోయిన ఏకక పాగాడు

అప్రయత్నింగా నాకు కండ్లలో చీల్లి తిరిగాయి

కొంచెం ఏడుపు వల్లబడగానే “ఏమైనా కచ్చు అవసరంఉందా” పానుటాడిగా నా కర్త అడిగాడు ప్రైవరును

సందిస్తేతెలియో నా కర్తవైపు చూచాడు.

నా కండ్ల తిరిగిపోయాయి దుమ్ము కొట్టారుతున్న ఇల్లు మానవ చొక్కా లేగిన నెత్తితో ఎండిపోయిన కచ్చిలే మరక అతో కొడుకు పోడనాని వేలాడుతున్న పానాట్లు చూడ కయితరంగా తోందింది ప్రైవరు బోడికి బట్టలకు ఇంటివారానికి పొంతన లేదు చూస్తూగి వివరము

నా కర్త పదిహేనాడుమీ మూడు వట్ల ప్రైవరువేతిలో పెట్టి రాజయ్యకు సూయంగా ఉండమని చెప్పి నియత తేరాదు నేను అలోచనతో వీరపై వారి సమసరించాను

నేరుగా ఇంటికి చేరుకున్నాము

నా కర్త గంపీరంగా వెళ్లి అపేను గదిలో అలోదిస్తూ కూర్చున్నాడు

“ఇప్పు వెళువ రాయగా” అంటూనే నేనుకు అపేను గదిలోకి వెళ్లి ఓ కుప్పిపై కూర్చున్నాను

నా కర్త వింతగా నానైపు చూచి, ముఖం చూపుకోని వక్రకు తిప్పుకున్నాడు

“ఏమండీ అట్లువ్వాడు?” ప్రశ్నించాను,

“మన జీవితాంతు కంటికోరి అనందం కలుగుతుంటే ఇంకెట్లుండాము” రోవంగా అన్నాడు

ఇప్పుడు మన జీవితాంతుగ తెందు కంటి “ తెలుసుకొందామని అడిగాను

“అర్ధికి కాగిలేదని ప్రార్థింపండి మొత్తకొంటుంటే అదని ఇదని, సంగ్లది, ఏదిమామని ఏడ్చింది ఏడ్చింది విదిలేక వదిలిపెట్టాము ఉన్నాక్కో కొడుకు కర్తల లేకుంటే ఎంత విలసిందిందో మనవది కమ్మ అందుకు మనం కారణమంటావా కాదా, మనం చూచివేసేదగ్గ మందికెళ్ళం మనిషామని కీ వీస్తున్నపుడే జ మనవది ప్రాణాధారిణింటింటి” ముఖం నా పెర్రగావేసికొని అన్నాడు

“మనం కావల్సిన వస్త్రాన్నా నొకరి అంటూ ఉన్నపుడు అదో ఇదో వసం టింది వెన్నంటాం ఇంతలో వివరత మేమింది? నా విరోధివచ్చింది నిరు పించాను

“రాస్తే ఉరుకు” ఎప్పుడూ పిగ్గా గొప్ప దేవతగా మార్చుకుంటావు చి తెప్పవూ విలాపాదు వివరాలంటే రాయ, ఎవరు ఏమైనా సర్వాలేదు కర్రగని, రోవ రికి పో ఎందుకే వస్తున్నాడు” అని గొప్ప రాయి నా పు

అ గొప్పింతో కలకలెందికట్లు విర్రతో మంది లేచి కూర్చున్నాడు

అఖిలాంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

సంఘటి రామకృష్ణమాచార్య

“స్థలాలారక సాహిత్య పరిషత్తు” త్వరలో ఏర్పడజోకోంది ఈ పరిషత్తు ఏడాదో ఏర్పడవలసింది ఈనాటికైనా కేంద్ర ప్రభుత్వం యాచిషయంలో హామీతో మంత్రి సంగ్రహం

భారతదేశంలో యిన్న భాషలన్నీ భారతదేశ భాషా పరిశోధనలో (Linguistic Survey of India) సుమారు రెండువందల యిన్న దేశభాషలు ఉన్నట్లు “గ్రియర్సన్” తేల్చారు కాని ఈ భాషలన్నిటికీ సంస్కృత సంస్కారాలింట్లో సాహిత్య సౌభ్యం లిట్టి ముఖ్యంగా కొద్దిలోనే ఏర్పడవచ్చు భారతదేశంలోని ముఖ్య భాషలన్నిటికీ నేటి ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యం నాటికన్నా అన్నిటికీ సాహిత్యంలో అంధారకామగ్నీ—సాంప్రద్యక సాంప్రదాయంలో ఏన్నో సామ్యంలన్నీ సంస్కృత సాహిత్యం—భారత భాగవత, రామాయణాదు—పురాణాలు అలంకార భాషగృహాధార భాషల అన్నిటిలో ఉన్నది

యావత్ భారతదేశానికి ఏకభాష (Lingua Franca) ఏక అవసరమే అన్ని భాషలలో ఉండే ఏకత్వం..సమీపికభాషాసంస్కార భేదసామ్యంలు ఏర్పడింది అనేకత్వంలో ఏకత్వం వచ్చిందో సమీప సాహిత్యం భారతాన్ని యిత్రేక ప్రభుత్వంవారికి అతింధారక సాహిత్య పరిషత్తు అవసరం భారతదేశంలో ఉన్న సాహిత్యపరిషత్తులకు అనేకేతర లలింబాది అవ్యుత్తర భాషలలో ఉండే ప్రగతి ఉత్తమంల ఉత్సాహతో సాధించి లలింబాది భారతానికి అతింధారక సాహిత్య ప్రభుత్వమొకటి ఏర్పడవలసింది—లిప్యవ్యవహారం అనేకసామ్య కలం ఏకభాషా వర్ణలిన భారతదేశంలో ఈ అతింధారక సాహిత్య పరిషత్తుల యుగయుగాలనుండి అంధకారాహినిగా ప్రవహించే ఏకత్వం భేదప్రసంగిగా నేటికూడ నెల్లిదినలనుండి

అఖిలాంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

కేంద్ర భారత సాహిత్య పరిషత్తుకు అనుమతంగా దేశభాషా పరిషత్తుల వర్ణలిన భారతదేశంలో సంస్కారాలింట్లో యాప్త

నవంబరు 1968

తెలుగుభాష ఈనాడు రెండువది మొదటి హిందీ—సాంప్రద్యక దృష్టితో యాప్త తెలుగు హిందీకంటే ప్రాచీనం అంధ్ర సాహిత్య పరిశ్రమ సమాప్తసంస్కారం వయస్సు ఇతిహాసాల పురాణాల మహాభాషా తెలుగులో ఏడాదో ఎట్లా

హిందీ హిందూస్తానీ ఉద్భావం ఒకభాషగా పరిగణిస్తే సాంప్రద్యక ఈమధ్యనే పుట్టి భారతదేశంలో అధిక సంఖ్యాకులు అలానే మాట్లాడుతున్నారు అందుచే హిందీ కేంద్రప్రభుత్వం గుర్తించిన భాషలలో అయినా అంతకంటే ప్రాచీనమైనది సాంప్రద్యక తెలుగు వచ్చడం ఉమిత మర్యాదలనుండి దక్షిణ భాష ప్రాముఖ్యంకూడా గుర్తించి ప్రభుత్వం వదిలి ప్రత్యేక కళక సాహిత్యానికి ఉగ్రవ ద్రోహాహింసాదాయించింది లేక పోతే భారతానికియే ముఖ్య వాటినివచ్చు

తెలుగుదేశంలో తెలుగు భాషతోనే సాహిత్యపరిషత్తులు పుట్టాలి అ సాహిత్యపరిషత్తులలోనే తెలుగు సాంప్రద్యక పుట్టింది సమ్యయ మహాకవి “రాజమహేంద్ర కవింధ్ర సమాజ సురక్షేణ” అది రాజరాజవరేంద్రుల్లో నుండిపోయి అంతేయ

“మంచిచేత పొందబాధించి వర్ణం ఎంతవారికో తగ్గరకుదరింబాది సకలమగ్న యిత్రేయపు మహాకవి భారత పరిషత్తు సాంప్రద్యక సాంప్రద్యక సమ్యయ కల సమీపసంఖ్యం ముద్రాపకం గొనియోడి చేతులతో

అనినాడు రాజరాజవరేంద్రుని దిండుకొలుపులో సమాజేశయమన్న “అఖిలాంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు”కు ధన్యంల లలింబాది సమ్యయ “తెలుగునవ్వు” మహాభారత సంహిత “నగర్మితంబుగా” అరంభించి అనాడు అందరికీ అందబాటులోలేని సందవనం తెలిసింది అగర్తుకు హితమాటలందాడు సమ్యయ చేదకుండ్లైన భారతం తెలుగులో ప్రాయశం సాంప్రద్యక దృష్టితో భావలయినా అగర్తుకు హితం కాబట్టి అనాది సాహిత్య పరిషత్తు అంగీకరించింది

619

విశ్వజీవమైన భారతం తెలుగులో ఆచరణించింది ముద్రణాంశాలైనవి అలోచనలో వస్తువు భారతం బ్రాహ్మణ ప్రధానం చేసింది నాటి సాహిత్య పరిష్కరణ—రాజరాజవరేం ప్రజలకు ముందుంది రాజకీయ రాజుల ప్రజల భావమైన తెలుగు పక్ష రాజరాజకీయ వర్ణావగతం కల్పించారు “మునుమాగ్గ కవిక లోకమున పెరియగ దేశవిక పుట్టింది తెనుగును నిర్మి రంగ ప్రపంచమున” అని వన్నెపోయారు రాజకీయం గురించి అన్నాడు అంతకుముందు సంస్కృత ప్రాకృతాల రాజరాజులు తెలుగువల సాహిత్యవిద్యార్థుల నిర్మి కవీంద్ర సమాజాలకు కల్పవృక్షలైనవారు రాజకీయం

కవికలో సంఘవాక్యం మొదలు ఒక మహాయగంగా ని ప్రసరింది ఈ సంఘవాక్యం సాహిత్యపరిష్కరణ మధ్య విక సరింది శ్రీకృష్ణదేవరాయల కాలమైనది ఒక అఖిలాంధ్ర సాహిత్యపరిష్కరణ మూలమేగా కవి అభిరామ సాహిత్య పరిష్కరణ అని చెప్పారు అప్పటికే తెలుగు కన్నడ కవిత్వ కవుల కవులందరూ వారు ఒక సాహితీసమాగమ వర్తకం “దేశభాషలను తెలుగు లెన్ను అని చాటారు పూర్వం రాజులు రాజులు మంత్రులు సామంతులు పద్మిలు జమీందారులు కవులను పోషించారు ప్రపంచ సాహిత్య చరిత్రలో తెలుగుకవి పొందిన మూడవ అన్ని తీయిం “హామహాశాస్త్రాలు అన్నాంబాలు కన్నురి గండపెండ

రాని ముద్రణాంశాలు అంగీకారీ చతురంగయాన కురగి ముద్రణ అంగీకారం తెలుగు కవిక లభించాయి కాని అది సాహితీ చరిత్ర

నేటి వ్యవస్థాపకంలో ప్రధానాధికారిగా అంతర మైంది ప్రగతినించే ప్రతిపక్షమనికీ కవుల వైఖరికైయుండు ఉత్సాహం కల్పించేది ఇదివరలో ప్రభుత్వం జరిపిన రాజులు కవులను పోషించే ఇప్పుడు ప్రభుత్వ యంత్రాన్ని పరిపేక్ష ప్రజల కవులను ప్రోత్సహించారు అనుభవం యుగంలోనూ అన్ని దేశభాషలలోను ప్రజాసమాజాలలో సాహిత్య పరిష్కరణ ఏర్పడ్డాయి 1 హిందీ సాహిత్య పరిష్కరణ 2 కవిత్వ సాహిత్య కవిత్వం 3 కన్నడ సాహిత్య పరిష్కరణ 4 కేరళ సాహిత్య పరిష్కరణ మొదలైనవి

భారతదేశంలోని ప్రముఖమైన పక్షాన్ని దేశభాషలో వసుగ్ర సాహిత్య పరిష్కరణ తెలుగులో లేదు ఇదివరకు తెలుగులో ఏర్పడి సాహిత్యమే చుట్టూ—దేవుని మంత్రులైన అంధ్రసాహిత్య పరిష్కరణ (కాకినాడ) రాయలసీమ సాహిత్యపరిష్కరణ మధ్యసాహిత్య పరిష్కరణ హైదరాబాద్ సాహిత్య పరిష్కరణ తెలుగు భాషాసమితి మొదలైనవి

అంధ్ర సాహిత్య పరిష్కరణ ఎన్నో పుస్తకాలు ప్రచురించింది పరిష్కరణ వర్తమానక నడిచింది వారి కృషి ప్రళంపనీయమైనదే కాని వారు తెలుగుదేశంలోని సాహితీమయంవరే విశ్వమం వెయ్యేకసాహిత్య వారు సనాతన సాహితీమయం రావణంబల గ్రాంథికాంధ్రాన్ని మూలమే స్వీకరించారు అందుచే వ్యవసాహిత్య పరిష్కరణ ఏర్పడింది యువజనంబహు కలిసారు “ప్రతిభ”వర్తమానక తెలుగుదేశం దాని పునరీకృత ప్రయత్నం వ్యవసాహిత్య పరిష్కరణ సమాచారం అంగడంలేది “ప్రతిభ” వెబ్సైటుమూ లేదు హైదరాబాద్ ఉత్సాహం ప్రయత్నం సాహితీమయం అంధ్ర సాహిత్య పరిష్కరణ ప్రాధాన్యం వారు ఇంతవరకు ఎంతో విద్యా జ్ఞుల కవుల వారి ప్రయత్నం దేశభాషా పరిపేక్ష పరిష్కరణ వారి అంగీకరణ వర్తమానక హైదరాబాద్ సాహిత్యభాషా విస్తరించి ఉత్సాహం తెలుగు పరిష్కరణ అక్కడవరకు వచ్చింది ఉత్సాహకవిత్వ అంగ్లంలో కొంతగా ఉత్సాహం నేతృత్వంవల వచ్చింది దేశభాషలో ఉత్సాహకవిత్వ వేర్పాటు ప్రళంపనీయమైన దని కొందరు రాజకీయ విద్యాంశులు వర్తమానక ఉత్సాహకవిత్వ అన్నామర్మ విశ్వవిద్యాలంలో ఉత్సాహకవిత్వ భాష అంతే అది

మనోహరమైన పరిమళానికి

31
301 జివ్వాదు వత్తులు
3001 సుగంధస్వర్గం

S. V. మురుగేశన్ అండ్ బ్రదర్స్
(సువాసన ప్రవాహం అగమ్యతీయ కయ్యురేయవారు)

18, గోవిందప్ప నాయర్ టి, మద్రాసు 1

కాక అమిత మధుర త్రాచి మెగులారు

అక్కడివారికి ఎంక డేలావ అవుతుంటే ఉప్పుదియలో ఉట్టా హిండియ ప్రారాధియం అంటే అప్పుతాయి కేంద్రప్రభుత్వం ఉప్పుదియా విక్రయించామనుచున్నప్పుడు దీర్ఘకాలంగా ఉండే ఉట్టా నిర్వహించామనుచున్నప్పుడు ప్రారాధియం సారవత్త పరి ఎత్తువారు తీరమైన అందోగవనీ ప్రతిపటింది విల్లగలిగారు నీటి స్థావరప్రభుత్వ సహాయంకూడ అనుచున్నది అయితే ప్రార లాల్ లో మాత్రమే నీటివేర చేస్తున్నాడు అయినా వికలాంధ నిర్మాణంలో ఈ పరివత్కార్య వర్గంకూడా సముఖాలు కారతం సంకోపం

యావంధ్రదేశానికి ఏకైక సాహిత్యపరిషత్తు అంద్ర రాష్ట్రపరశం సుబోదయంలో ఉదయించాలి అది వికలాంధ్రకు నాంది కాగలదు ఇకర దేశాలో యిట్టి సాహిత్యపరిషత్తులు చేప చేస్తున్నాయి ప్రామ్మలో మూడు కళాజలంసుంది సాహిత్యపరిషత్తు పనిచేస్తున్నది ఇంగ్లండులోకూడా సాహిత్యపరిషత్తు అవిరుంది ఈ కళాజలంధంలోనే ప్రభుత్వపరశం పొంది వర్సింది

ఈ పరిషత్తుల సహాయం ఉండాలి అది ప్రభుత్వకోశ్యం పనికిరాదు ఇది ప్రజాపంథులుగా ఉండాలి ప్రభుత్వం పెత్తనం పట్టా పై మునిపిర పార్శ్వంవలె ఏదోఒక పత్తులు ఎదుగుతాయి కాని సహజమూర్తిలో సారవత్త సంపూర్ణ విజృంభించలేవు అందుకే తెలుగు రాష్ట్రమునిపిర ప్రభుత్వసహాయం పొంది ఏదో పరిమిత ప్రయోజనంకోసంకా రాజకీయం కలితమై అందరి మున్నులకు పాత్రమై ప్రజాసాహిత్యం సంపూర్ణంగా విక సిందే సంపూర్ణం

అతిలాంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తు అంద్ర సాహిత్యపరిషత్తు వంటి సహజ సాహితీనియలకు సమ్యసాహిత్య పరిషత్తువంటి సహసాహితీనియలకు ప్రారాధియం అయిపియంలో సాహితీ పరులకు రాష్ట్రీకలాంధ్రులకు అందరకు ప్రాచీనికం మూచే ఏకైక పరిషత్తుగా ఏర్పడాలి సాహిత్యంలోనైనా నిరూపణకార్యం అందరకూరకం విస్తరించి రాజకీయం మరది అంద్రులందరూ ఏకం కావాలి ఈమధ్య వికసిందిక అభ్యుదయ రహితకలుకూడా

ఇందులో చేరాలి సాహిత్యంలో రాజకీయం లేదు ప్రాచీనిక లేదు "దేశలావంధ్ర తెలుగు లెవ్వ" అన్న శ్రీ కృష్ణదేవరాయర్ని లంధ్ర కవిరాజుకామరూపు అల్లసాని పెద్దనకు అప్పదిగళాలను కన్న రాయలపీఠంలో మాత్యలావ అంద్రలావ కాదా రాగవతం వ్యవహారం తారతం విస్తర్యోలు ఓరుగల్లు రాయలకు కాకతీయ దంపతుకు సాహితీయవిశి అంకితం—అంద్ర సహకారతం సహకారగతం రాయలకూడాని కారణమైన ప్రారలావ రాష్ట్రంలో మాత్యలావ అంద్రలావ కాదా తిట్లలోనున్నా బొంబాయిలోఉన్నా తెలుగువారు తెలుగువారే శ్రీరామకు చెప్పివట్ట "నీక రియన్ కలిగమను విల్లంనున్న" వరకును తెలుదేశమే కదా అంద్రరాష్ట్రంలో చేరలేకపోయానా

అందరూ చేరి అదిరకాలంలో అతిలాంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తు నిర్మించడం అవశ్యక గ్రవ్యం దేశలావ అప్పిందికి సమగ్ర సాహిత్య పరిషత్తులున్నై ఇంతవరకు తెలుగులావకు లేదు ఈమధ్య సాహితీపరులు, పశ్యును గోదావరమంధలం ఏలూరులో సమా చేశమై అతిలాంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తు కేర్పరలాని అవశ్యస పంపూర్ని విజ్ఞించారు త్వరలో అతిలాంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తులు అరవికానికే విస్తారం అయిగుతున్నై అంద్రులందరూ సహక రించి అదిరకాలంలో అతిలాంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తు యాపించే ఉట్ట యాదాని ప్రాసన

ఇంగ్లీషు విద్యాబోధిని

ఒ.రి. పహాయ మక్కరకేమే అంగ్లలావకు తేగర వేల్పుకొను లకు పీఠగ్రాణంపిది. 30 దినములలో మలం రాష్ట్రావము చేస్తవచ్చును వెం 10.0

అమిర రాయకామము

శ్రీ పురుగులకు సంబంధించిన అశీ రహస్య విషయము, సాహిత్యం పర్వతలు మున్గునివి విశ్లేషణం—అ.పి.సి. వెం 30.0 బోధులకు చేతి

ఈ క్రింది లం డ్ కో
ప్రీతులకృ 130 - మద్రాసు 1

పండితరత్నం

[illegible][illegible]

అపవీత్రుని శిష్యునిగానికంటే మందలాల్
దోసుయొక్క శిష్యునిదం చాలా పిరిచి.

[illegible][illegible]

పనుపరింది వారివారి వ్యవసాయమును పుష్టించు
కొన్నార

—వగారా (అక్షరము 58)

వవ్వార్ల సాహితీ సవనచోద్యమము

అడంబు నానకిరామ్

మొట్టమొదటి పంక్తి క్రితము ఒకరొకరి ఉదయము
 ఉండవ వీరులలో ఈ వింత కేక వివరమింది.
 “రండి కష్టాలా రండి కొత్తగా కష్టమే
 రాయాలి అశుభవారంబా యిది రండి
 యిది”

“ఇదేదో కొత్త కేసు అయినా వెళ్లి చూద్దాం” అనుకుంటూ నిమిషంలో అతనిదిగ్గూరు మోగింది “ఏవీ! మళ్ళీ తెచ్చిన వస్తువులు చూపు!” అని అతనికతో అడిగాడు

ఇదిగో ఇది తీయిది గండుకోయిల గానము
ఇది మిందపచ్చ తనకు ఇది కలువరేకులలోని
పూర్వవం ఇదిగో : ఇది కమ్మతమ్మరణ

ఇది వెన్నెల ఇది ఎరుకయ్యునపుడు అది,
ఇది మంచుమత్తలు ఒక పూచీలలోని అపూర్వ
మైన తేనె ఇది అంటూ ఉత్సాహముతో
కొక్క-కదిలినప్పుడు దూరము ఆ నేరూరి.
గుంపులోనివారు వికలంగా వచ్చారు
చేరేకీకీ కగవి రిలాగేసింది వారిది దూరంగా
పూసుంటూ కలా అప్పుడు :

దాదా: దాదా బాబూ దాదా: ఈ వస్తువులు
 చాలామంది ఇవి మీకోసం వాడుతున్నా

కవిత్వం అలాంటిది గర్భదామయమైన
కావాలి మీ చేతుల నుండి పుట్టి
ఈనాటి గాలి మీ మూవ్మెంట్ల ద్వారా
రేపటి కాచి పోయి మీరతి

628

వ్యక్తులు వాడుటకు అనువూహించినదే లేక కవిక

ఈ రేకవిధకు సంబంధించినదే కావలసి పాహిత్యం ఈ భావన పాహిత్యాన్ని రాక్షసి కలు, పరిపరలు, అభివృద్ధి వ్యాప్తి మహిమ వద్ద ప్రబలమందోకంటే ఈ భావనకు పాహిత్యమనే అధికంగా రచన కంటే రచనా ప్రభం

ఈ భావన పాహిత్యం అంగం కలిగి మధ్యల పరిపరలు కున్నారా పాతల ప్రిం పాతల, విజ్ఞల పాతల తెలివైన పేర్లతో ప్రభంబో ముద్రి

—అంధ్రప్రదేశ్ (అక్టోబరు 1, 68)

తెలుగువాతి కన్ను తెరచిందిన కవియే పరిపరలు

వివాస విశ్వం

ఒకప్పుడు కథలలో ఒకప్పుడు జాతిని విన్న పిడి క్రమములుంటుంది అనవత్తం అవ పాపుంది

ఒక్క అంధుడో అ ద్రిక్షణ జాతిని కవిని పేర్కొనినీ పవనై అవ్వే పేర్ల ఒకప్పుడుగా పాని దొరలుంటుంది. ఆ జాతిని పవనై అంధు కట్టిన పవనకు ప్రాంగణంలో ప్రవేశించుకుంది

ఆ పవనై కట్ట ప్రాంతంగా కొందరు మహా పురుషులు పేరుపెట్టా పని మిట్టని మిట్టిని నిర్మించారు

వారి ప్రేమతో నవనాన్నేయైన ఆ జాతి సంపూర్ణం విభావములగా ని ప్రేమిస్తుంది

అలాంటి మహాకవిగానే 18 వ శతాబ్ది ఉత్తర భాగంలో తెలుగువాడు తెలిసిపోయింది

ఆ యుగంలోనే దిగ్భావనలతో పవనై అనవత్తం రెండో పేరుపెట్టారు.

ప్రతి పరేలింగం

ఆ పవనై అంగ ప్రవక్త మరకమరి కళా కొరికేమనగా ప్రతి కంఠమూ పరేలింగం గాని కవినిపాడు

అలాగే తెలుగువారి కన్నా తెలుగువారి అలాగా అని అంధుడైపోయి ఉన్నది. అంధు వివాహానికి అంధులుగా ఉన్నది

అప్పుడప్పుడు లేక అభివృద్ధిగా పరిపరలు అంధ్ర ప్రదేశ్ అమిది పోసి ఉత్పాదం కల్పించి ఉన్నత మలాపేక్ష పరిపరలే భార్యకు పిల్లని పిడివది పరేలింగంగా అ భార్యకు వెంట అనందంలో పేర్కొనింది అంధ్రప్రదేశ్ వివాహంలో విడుదలై వారు

దాని అయిన కేవల తెలు. వ్యక్తిమార్తలకు కాదు—అయిన ఒక మహార్యమం అలాగే జాతిని విభావ మహాయోగాని భావన అవ్వకపోవడానికి

అప్పుడప్పుడే పవనరే గాని అంధుగా పిల్ల తెలుగువేల పిల్లలు పాతపోయింది. పాత వన్ను కాని కొన్ని పవనరేల విలువతోకంటే అప్పుడు గలంతో—పాతపోయిన ఉన్న మన పవనా వ్యవస్థ మూలంలో పిడి పిడినది

సంపూర్ణ ప్రేమ మహా అంధుమగుట పేర్కొని పిడి పిడి పాతల పవనలందరికీ

అవివత్తంలో అలాగే ముగిసిపోయి అని సంభావం నిరాకారం కలిగి పిడి పిడి పాతల పాతల

పాహిత్య సంపూర్ణతలు పల్లవపిడిలో పవన పరలు పిడికొనకపోవే పవన ప్రేమకున్నది

అనంతా జాతిని పరేలింగంగా సంపూర్ణం అని మహా పాతలకు ముగిసిపోయేది. అది మునుపటిగా అప్పుడప్పుడే కల్పించిన కేవల తెలుసుకున్నాడు

అందుకు అవ్వకపోయింది అయిన పరిపరలు ప్రాంత

“దేశాధిపతి కలుగుటకు వివాహవిధియు పని, వ్యవహార విషయమునకు, వివాహార విషయమునకు, పిడి విషయమునకు, మర విషయమునకు కావలయుం గున్న కేవలములు పనిపని కాని యొక్క రాజ్యాంగ విషయములనే ఎవరేయును కాదులేకపోయిన” అని ప్రతి పరేలింగంగా కను “వివేకవర్ధన” అభియంతన విడుదలై ప్రావీణ్యము

అప్పుడే సంపూర్ణ కవ అభియంతన పేర వేయించుట కాదు అని అంగమింపవలసిన అంధు కాని ఒకటి రెండు కాదు

అయిన మామలలోనే

“అంధములు కనవచ్చు రాక్షసియోగంబు గోమనః” పేర్కొనిగా పవనము పిడిగవచ్చు పేర్కొనిగా పాతలకు గోమనః; పాతలారము మార్పుకోవలెనన్న పాతలములకు గోమనః; పిడికాపు వేనములు పని విడుదలమన్న అభివృద్ధి ముగిసిన గోమనః”

అయితే అయిన వెనకంబు వేయించి పనిపేర్కొని పిడి కనుమర్చించుకోవలెనన్న అంధ గోమనః అని కట్టించుటలో అయిన అంగుల పిడిపివచ్చు పాతల సంపూర్ణ పాతల పాతల యందుకే విడిచిపెట్టారు

ప్రకృష్టం గుంజెలో పాతలలో అంధ కవనానందమునకు పనిపిడి పెట్టాకొన్నది మహా క్రమ ప్రయోగం పాతలలో పని పాతల ముగిసిపోయింది అనిపిసింది పిడికొన్నది పనిపిడి

కాని అంధకో అంగరే పాహిత్యంలో పాతల కవినిపన్ను ప్రకృతి పనిపిడి పేరు రేకులలో వివాహారమునన్న పిడి యందు పాతలగా అయినకే పిడికొనది

పరిపరలు పాతలకు విడుదల అంధులైన పవన పరిపరలు అంధులైన పరిపరలు అయిన కలింపాల

అంతేగా అంగరే అంధు విడుదలకావలసి ముగిసినా పేర్కొనగా ప్రాయాని కొంత పాతల పరిపరలు అయిన అంధులైన ప్రకృతిని కొన్నాడు

అందుకే కావలసిన పాతలంబు పనిపిడిగా పేర్కొనిరావచ్చు ఉత్తరంలోనే పరిపరలు పాతలకంటే, పాతల పరిపరలు అంధులైన పరిపరలు అంధులైన పాతలకంటే

మరికే రాక్షసిల పరిపరలతో పవనరాక్షసి, అంధుల పరిపరలతో పవనరాక్షసి అంధులైన పాతలకంటే

మహాకవి అంధులకంటే పాతలకుపవన పరిపరలు కొనిపెట్టారు, అలాగే వివాహానికి మహాకవి పాతల పరిపరలు అభివృద్ధి ముగిసినది ప్రభంబులతో

ఒకటిమిడి తెలుగువేలలో పాతల పరిపరలు అని పిడిపి పవనకోవలసి మహాకవి అంధులైన పాతల మహాకవి పాతల పరిపరలు

—అంధ్రప్రదేశ్ (అక్టోబరు 1, 68)

కే న్న ర

ఉప్పుదిబ్బది లిపిలో లేదు. ఇవను ఏ లిపిలో ప్రాప్తిపడినా : నిప్పుడిక దృష్టికో నిరవసారక అక్షికో యొక్క మనము మన తెలుగు లిపిని వరలంతుకో ఏది కొంత మనుగోతుంది? వరదా లేదని నా యితిప్రాయము అంతకుని ఇంకియో కంకణ కో లిపి ఉంతు లేదు. దానిని ఎలాగో లేదాగని లిపిగ మన రాజ్యాంగము నిర్ణయించే యున్నది కనుక, దానినే మనము అనువరిస్తాము. మన నిప్పుపిల్లలకు ఇప్పుడేమింటి అక్షరాస్యత అంతా లేదాగని లిపిలోనే కలిగియున్న ఈ తెలుగు లిపి వాకమును మారుచేసి ఇంకటి మింటి మన వచ్చును తిప్పిదాని ఎదిగేయిను వారి భారమును మేనవారి అన్ని గ్రంథాను లేద నాని లిపిలో అచ్చుచేయిస్తాము మన ఎక్కడ క్షమనరక ప్రాంతాన్ని ఈ లేదాని లిపిలోనే ప్రాసాదించాము మన తెలుగు లిపిని ఉంకటి మింటి లేదాని మార్పిడియింటి మార్పిడి— ఒక మూలక పరివర్తనం ఉండదు.

నిబాంకో ఒకే సంస్కృతి దాదాపు ఒకే మూలాన గలిగిన ఈ భారతదేశములో ఇన్ని విధములు ఉండుటయిల్ల మనలో ఏదో ఇన్ని లేదా అప్పుడుగ ఇన్ని సంస్కృతి అప్పుడుగ ఇన్ని భావ అప్పుడుగ, కలగించుచున్నాము ఈ కలగించు కలిగించుచున్న భారతంలో ఈ నిరన్న విన్న రొక ప్రణాళికాభావమునున్నది తాత్కాలిక కలిగించు అవసరక అప్పుడని ఉన్నది లేద లేద మన మిప్పుడు కోరిగించుకొనరాదు : ఏదాలో ఏ భారతమునాకోనో ఏర్పడిన ఈ భారతకపు విధిల ఏదాడు ఇంకము నిరంతరముగ కొనుటకు న్యాయమైన పరిచిత భారతమును నాకు ఉచ్చించు—“నాకదాన్ని ఎన్నా వరతి పుట్టిరా అనే పెట్టిరానిక తప్ప) ఏదైన ప్రత్యేక ప్రయోజనముగ నీపల్ల ప్రారంభకరింతుకో ఈ లిపిని నిన్నుగొనుటకు నా నీమి అభ్యంతరము లేదు ప్రయోజనము లేదాగో నైగా తాత్కాలిక కలిగించు ఇప్పుడనిగోనాక ఏర్పడియుండునో, కలిగివు భారతమునిగోనాక నా అభిప్రాయము.

అయితే, కొంతమంది ఇంకో పెట్టుకొన ప్రకటనయిచ్చు చేతి ప్రవరమంతా ఒకే తులనమున భారతీయిచ్చుకొన, కనుక ప్రపంచ భారతకకో ఒకే లిపి భారతీయిచ్చుకొన కొంత వరమయిచ్చు ఈ భారతము నాకు మార్పుగ అని భారత ప్రవరమంతాని అన్ని విధిలకు రక్షి వరది, లేదా పెట్టు, లిపినే భారతమునాక నాకు మార్పుగ వచ్చుకొన. ఆ లిపి ఏదంటే, వేద ఇంగ్లీషు (కోమన్) లిపి అనిభావ చేతి వెన్నుదానిక అంకము ఎండుకంటే చేతి ప్రపంచమున అమోఘము (సెండ్రి రష్యన్ వల్ల రాదు) ఈ రోమన్ లిపిలోనే ప్రాసాదించుచున్నది కనుక ఇంకియో కంకణము ఈ ఒక్క రోమన్ లిపిని వారిమన నాకు వచ్చుకొన లేదాగని లిపిమీద నాకు ప్రత్యేక అభివృద్ధి మేలియిచ్చేది అన్ని ఇంగ్లీషు లిపిమీదకాక ప్రత్యేక అభివృద్ధియిచ్చాని ప్రత్యేక విద్యము కాని లేదు

వేద లేదాగని లిపిలో కొన్ని లోకా ఉన్నది అన్న వేద ఇంగ్లీషు లిపిలోకా రోజునని అయితే ఈ రోజున మనము సంస్కరణకు సింధుము అండుకోచ్చున్న కనుగు గుర్తులకు కొత్త గుర్తులను చేయిస్తాము ఇల్లి సంస్కరణ లో ఈ లేదాగని లిపినిగని రోమన్ లిపిని భావి వికలకర్తాము కలిపి విధిల వచ్చుదిని మార్పిడియిచ్చు చేయిస్తాము భావి వికలకర్తాన హింకర్తాను (ఏదేని మేంకో) దానిని భవి కర్తానకులు యోజుకుండా ఉండుట

విధిలకు మార్పిడియిచ్చు చేయిస్తాము, భావియిచ్చు రక్షివరది మార్పిడియిచ్చు చేయిస్తాము దానిని సంకటకు ఏదో వారిమనరేమో మార్పిడు మార్పిడుగ వరతిరించును, ఈ విధిలకు వచ్చింద అప్పుడెంట్లా భావిలకు వచ్చింద విధిలకు మంకటానిగలరానికనుక వచ్చియు భావియిచ్చు.

కోమన్ రోమన్ కోమన్ వరది భావిలకో ఉన్నదిగాని, విధిలకో లేదు విధిలకో ఉన్న వరది రక్షకముల వికలకర్తా—భవియిచ్చుకొన ఈ రోమన్ కోమన్ మార్పిడియిచ్చుకోన వరదిగ రాలకు

—వేంకట్రామ అండ్ కో వారి అండ్ ప్రాప్తివరకరణ వరది (1.13-53)

వైబ్రా

గర్భాతయ రోగ నివారిణి

ఆ ప్రత్యేక భావన కోవలము, ఏర్పడిన అపొక వలెయిచ్చు మార్పిడిగోనో అపొకావలెయిచ్చు అంకమునాకో మార్పిడి మిక్కిలి మనకు మార్పిడియిచ్చు అన్ని మార్పిడి కోవలము, ప్రాప్తియిచ్చు అంక కో, మార్పు.

కృష్ణావేదరేఖరే. జెజువూడ.

గురివెందపూసల తావళం

పోమసుందర్

ఎందుకో చెప్పలేమని, నేటి ఉదయం నుండి మనసులో దిగులుగా ఉండి నా మనస్కో ప్రయాణిని కంటిలోంచి అయితేమాత్రం విశ్వకృత్యాలలో లోపం ఏమంటుంది గతుక? మామూలుగానే రోజునవేళాను దిగులును అయింది దిగు దింగుగారికి మరొకరించి ఎక్కువ తిన్నా వనవంటో సంకేతం ఉండదు చేయకు కొన్ని కురుకుగంటూ నా ద్రావణంను చూచుకోకి వర్షాను ఏగరెట్లు ముట్టెస్తూ ఎందుకో బుద్ధి ప్రేరేపించ గోపవీధి నా పొటో వ్యవహారా మోసంగా హెచ్చరిస్తోంది పీడి తలపుతగ్గర ఎవరో విలుస్తున్నాది ఎవరు చెప్పా? తనదర్శ ఆప్యంనాకృతి సతా యింపుతో బాధో నేనే మురుతుగోతు న్నాను కూర్మచితారంలాగ ప్రతీకతం వేయకున్నానుకూడా! అంధాకనే నానే లేచివచ్చిలో ప్రస్తుతం కూర్మచితారమనే విలుతుకుంటున్నాను

వరో తలపుతగ్గరను ద్రిశికాను— అప్యంనాకృతి కాదు వచ్చినది—మిథుడు గంధం వత్తరరావై తుమారు తుర్వావ తారం విచ్చయంగా తలచుకోవచ్చు!

వత్తరరావై విచ్చిత్తమై మదివి నమ్మగా, వర్షగా పెరుస్తూ దిగువెనుకలు క్రమ్మతూ వలది ముఖంమీద దురభావ కంట్రిక లంటిండుకుంటూ ప్రవేశించారు రోమం కావ్యంలెందుకు కుర్చీ చూపాను “ఏం టంటిగా వర్షానో!” అన్నాను నా టంటిని అనే మరొకటి అతనికెక్కువ అయ్యింది తెలుసు మెచ్చు మెచ్చునే కదా— ఎప్పుడూ అతనితో వచ్చి అప్పుడే ప్రాకారం—

నవంబరు 1968

వత్తరరావై గురించి డక్కుగా వివరించాడు: “మీరు ఎంత తెలివితక్కువ “వెరనో” అంత డక్కుని అట్టు!” అని ఒక అప్పు యాకో వ్యక్తిగురించి యాత వ్యక్తిమై బావలో చెప్పినప్పుడు ఆ అభిప్రాయాన్ని నేనెలా స్వీకరించకుండా ఉండగలను? ఇంతకీ వేమమాత్రం అత నెలా మంచి అర్థమయ్యాకో చెప్పలేను అంధాకనే ప్రాకారం చెప్పాడు నేను కిమ్మనకుండా అంగీ కరించాను అంతే!

వత్తరరావై నేనూ ఎదురెదురుగా కుర్చీల్లో కూలుస్తూ ఇంకా వ్యవహారానే ఉన్నాడతను వివాది కా తావప్రతివతు దిరువచ్చు అని మాత్రమే అంటారు పరిక్షగా చూస్తేనేగాని తెలియనేలేదు ఆ దిరు వగవులో ఎంధాకనే వెలుగులేదు ఎందుకో ఆలా వ్యవహారాన్ని మొదట్లో అతన్ని చూడగానే “దరహాన దంట్రికలు” అన్నాను అంతే—వారణం లేకపోయినప్పుడీ అతన్ని చూడగానే ఆ అంధమైన సమానం సురించి రతంవల్లనే అన్నానేమో! ఒక్కొక్క సమ యంలో మనం తీవ్రమైన దుఃఖాన్ని మనో వేదపని దిగుండుకుంటు దిరువచ్చును ముఖానికి కప్పకుంటాం! అంధాకనే వత్తరరాం ప్రదర్శిస్తున్నదలాంటి దిరువచ్చు మాత్రమేనేమో!

అతని రాకకు కారణం అడిగాను వెంటనే వత్తరరావై అతనువతో వచ్చి జూరారాడు, “మీకు జ్ఞానంలేదాం— మెచ్చు మీరు నాకు ఒక వస్తు విస్తావన్నాడు కదా!” అన్నాడు

అప్పుడు, జ్ఞానం వచ్చింది వత్తరరాం విచ్చిత్తమై వ్యక్తి అన్నా మంతి దానికి తగిన కారణాలు లేకపోలేదు! మదివి నమ్మగా వింగుచున్నా మంచి గుండె దిటవు గలవంటా ఎంత తెలివితనం ఉందో అంత వారణా లేవదానికి విచ్చిదు

అతన్ని గురించి నాకూ—నా గురించి అతనికీ చాలాకాలంమంచి తెలుసున్నా స్నేహపూర్వకమైన పరిచయమైవది సరిగా వదిలీతూ రోజూగితేమే! తనదర్శ అతనిచూసాలో వ్యవస్థమే ముట్టెవచ్చింది ఎందుకో అన్నవరం వెళ్ళి ఏ పని రోజుక రోజుకంవల్ల ఎందుకేనా మందరిది వత్త న్నారాయణమూర్తి వచ్చిరావంటో తల తియిండుకొని రోజూలు భగవంతుడికి నమస్కరించి వర్ణావహారు “మెచ్చు—మైసా ఉండా!” అంతే—అట్టే తరం ది ఆలా బుద్ధివల్లంంది అంటారు మొత్తిం మీద అతని మొహం బరి విక్రంకంగా కయాలైంది ఆ వికారాన్ని కప్పకుండుకు రాగా ముదురు బిలంగుర్ల దోతీ కుట్టించు కున్నాడు అది రెరించి పిచ్చులోకి దర్భాగా రావడం మొదలుపెట్టాడు ఆ అవారం నాకు చాలా వెగటుగా కోరింది మామూలుగా కోడికంటో ఉంటే నాకీటు అత్యంతరం లేకుండా ఆ దోపిడి రరించకుండామాత్రం వేను భరించలేకపోయాను ఆ రకం దోపిడి చూడగానే చాలాకీ మరణం జ్ఞానంవచ్చి దుఃఖం అవరించడం మొక్క—నీ కారణం కాదు వర్షది ముఖంవలెంటో ఆ దోపిడిరంగు కనిపిస్తోంది చాలా అవహానంగా వివరించగా కయాలైంది రకది అక్కరి అంధాకనే

అప్పుడు "నాదగ్గరో యీ వెనింగ్ హేటుంది అదిపూను: ఉపయోగించుకుని తల వచ్చినవల్లక తిరిగి యిచ్చేస్తున్న గావరే!" అని

అందుకోసం వచ్చా దీక్షే! మొదట నాకో వస్తువిస్తామన్నది కదా...అంతే జ్ఞాపకం రాకుండాఉంటుంది...వరేవచ్చాను కుప్పిలో కూర్చున్న చురుగు ఒక్కసారిగా నిట్టొచ్చాడు.

"ఇలా రోజున చేయలేదు యెన్నే వైద్యపూను"
"ఎందువల్ల?"

"వదిగంటలందుండి వేస్తవదగ్గర ఉండి బోయానుండి;
"కాంతం"

"ఒక కంపారి అమ్మాయి రైలుక్రింద పడి చనిపోయింది అక్కడ చూస్తూ ఉండి బోయాం!" అన్నాడు

అత న నిద్రయొద్దే కేవలం నిద్రిస్తంగా మాటలపైకి చెప్పివట్టగా మాత్రమే వెలు వచ్చాయి కాని ఆ మాటలోనే నేనెంతో సాగో ఆయాన "ఎవరూ: ఎంతా?" అంటూ కంకాడుగా ప్రశ్నలు వేసాను అతను వివరించడం ప్రారంభించాడు

"మానీలే రెండి కాంతం అంటారు అమె కర్త వెండిపని చేస్తాడు ముంది వర్షంతే! యెక్కువే పెట్టాలాదురో అకని కొట్టా అమెను మీరు చూపేఉంటారను కుంటా! అమ్మ భతను

ఒక్కశుం అరింగరాన "మీరామెను దూపిఉంటావె" వొక్కివచ్చామంతవం వల్లరో మరెవరో? వివరికమైన చురు ప్రాసం కలిగింది కారణం తెలియదు 'ఎలా ఉంటుందాను' అమ్మను

"ఇరవై ఏళ్లంటాయి అందంగానే ఉంటుంది వచ్చునొక్కటంకలా వల్లగా రామనరాడుగా ఉంటుంది" అన్నాడు

ఇంతకీ కారణమేమిటో అతనినా వివరిం వలేలేదు సున్న అడిగాను అతను

"అమె తల్లిదండ్రుల దీ ఊరే! భర్తదీ ఈ ఊరే అమె యెప్పానికి వ్యతిరేకంగా పెళ్లొకాడు పైగా పెళ్లొకటివచ్చగ్గుంది కూడా అమెకీ భర్తవల్ల పొల్లంలేదు అందు కనే మానీలే ఒక అమ్మాయి ఎల్లగా ఉంటాడు అతనితో సంబంధం పెట్టా కుంది అద్దం వెంటబరాయుడి అద్దంతో; సూర్రాపు పోరాషాపుదగ్గర చేతులంకా చూర్చొనేవాళ్లం ఆ వెనకాలే ఈ అమ్మాయి కాటాను యెల్ల ఎలా కలిసిందో చురకీ తెలియంది కొట్టా వెనకాలి పెరకలిగ్గుం కలంపుతీసి ఉండిలే వాడు ప్రతిరోజూ వెను కుండేవాడు"

"వరే తర్వాతేం జరిగింది?" అడిగాను అమ్మాయి

"అలాగే రామం అమె యెండికి వస్తూ బోటా ఉండేవాడు అతని కిష్టమెవరల్లా చేసివంపుకుందేది వరే తను రోజీరోజీ అంతకలేరని గ్రహించి అమె రమ్మమ్మమ్మల్లా ఏదో అవసరమని తమ్మురాలాని దిప్పిస్తే వస్తానని కలుగులేవేవాడు పాచం, అమెకీ తమ్ము ఎలా వస్తుంది: వచ్చినప్పుడల్లా ఏదో బంగారపు వస్తువు వాడిస్తూనే ఉండేది అమ్మారు వర్తకం

అకస్మాత్తుగా నేనమ్మను "నమ్మగా విక్కనమ్మగా పొట్టిగా ఉంటుంది కదా! పెద్దకట్ట కొంగెం ఎత్తువట్టా వెంటాయి అప్పుడా!" అమ్మను ఏదో మాతాత్తుగా జ్ఞాపకంలావడమే కారణం:

"అప్పు అంత నమ్మగా పుండదండి!" అమ్మ భతను తాడిగా

"అయితే ఎవరు చెప్పా? బంగారువస్తు పులుసురా యెన్నేసిందిమ్మమాట! వరేలే తర్వాత!"

"రోజురోజుకీ అమె వండిమీదన్న కొన్ని పాటే వగలా మంచిదిపోతుందయ్యా రంతుకవం దొంగతనం ఎన్నాళ్ల రాగు కాలు చెప్పండి! క్రమేపీ మొగుడికి తెలిసి పోయింది వాడు వగలు ఏదో నయమిదిలే వచ్చే రెండు పెనుకులు కలికి కొట్టదగ్గ రకు పోయేవారు రాత్రిల్ల కొట్టిగా యెండి మోసం చూపేవాడుకాదు పైగా రోజూ వచ్చినప్పుడల్లా ఏదో వంకరూసుకొని అమెని రావకొంటుండేవాడు అమె అందరితోనూ చెప్పేది "తనకీ ఇమ్మరో సులంలేరని ఏ నయ్యా గొమ్మో చూసుకుంటాను... నాకోనైతం ఆ విధంగానే చెప్పింది ఆ విధం గానే రెండుసార్లు మాత్రం వడింది అదే మిటో చెప్పలేదు రెండుసార్లు ఎవరో ఒకరు చూడం నైకీతయంతోనే వది పోయింది చూడవలసి ఏదో వారి వల్ల మంచు మాటుకు త్రాగిరట కాని ఆ కదా కూడా వరికం పొందలేదు కారణం ముందుగానే అందరికీ తెలిసిపోయింది విరుగుతు వలేగాను మరోసారి సైయమ క్రింద బుల్లెనావకాననే ఉత్తేకంకొ రైలు వచ్చే రైలుకొమ్మండే పెళ్లొ నట్టాంకట్టగా వరుప్పురట ఎవరోయూ రైలకి రాగ రెండు కప్పి వంకరూకు ఈదేకీ చేసిన ప్రయత్నం ఆలంది ఇంత చుక్క ప్రయత్నం చాల్చిన అవసరంగాని ఏదో కొర లంతక ఎందరొచ్చిన అవసరంగాని అమెకీ లేచు" అమ్మారు వర్తకరం దిట్టగా వేలవంగా వచ్చాడు చేతుమాత్రం వచ్చేప్పుడో లేచు గోగిమిది చా పోరో వచ్చేకొంది అతను చుక్క గుక్కమలుపుకున్నాడు "రైలు వస్తుండే ప్రక్కప్రక్కగా నడంబడిం చిరాప్పిని గాడ్ల రైల్వేవల్ల "దూరంగా ఉంది" అంటూ అరుస్తూనేఉన్నారట దూరంమంది వతువం కుల్లాళ్ల చూస్తూనే ఉన్నారట గతాడమే రైలు కర్తాలలో వడి బోయిందట వతువంపువును తం గర్లతుకు గుడ్డకోవడంవల్ల కపాలం వెంట మరుడు మీద పొట్టిగా అద్దరైబోయా మెదడు

జై బికి వచ్చేనుండి చక్రంమీదినుండి బోవ
 కంఠోశే మెడ పదాలన్ని పరిగి తుక్కు
 వియలై బోయాయి ఒక్క గొంతునుండి
 దగ్గర కప్పితే పట్టలేదు కం మెక్కి-
 బోయింది అల్పా; ఎందుకో బావలేక
 మొహం తిరిగిపోయిందంటే" అన్నాడు
 చక్రదళం

చక్రదళం చెప్పినది కల్పన కాదు
 కల్పించే క క్తి సామర్థ్యంమీదా కాదు
 వేలం యథార్థపుకల్పం; ఆ విషయమంతా-
 చక్కగా వశేనగా సాధ్యకంగా వర్తించి
 చెప్పడం నాయా కళకొనంకూడా కాదు;
 కాదు ఆ బీదకర్మ కృత్యాన్ని చూపివచ్చు
 సామర్థ్యంగా వర్తించుటో భోదాల్ప-
 యన నాకు పాఠంబడకం పరాజయకాంక్ష
 మాత్రమే ఆలోచిస్తున్నా ప్రపంచమన్నాడు
 భక్తదళరావు! అంతకు తప్పితే మరేయిత
 వ్యక్తయోజనమూ లేదు అతను ఆ గాత
 ముగిచేసేటో యిందుమిందు తిమ్మలైయ
 బోయాను ఏదో తెలిసి-అవ్వ క్షమించం-
 తో నా హృదయం బహుళకమైంది అదో
 జగతికి యొక్కయిదిగిక్కి-నేర్పే ముదటిది
 గట్టిగా నొక్కి-తూ-తారంగా ఆలోచనలు
 సాధిస్తున్నాను

నా పట్టితింది అతను కనిపెట్టేదో లేదో
 మాత్రం నేను చెప్పలేదు అతను లేచి
 నుంచున్నాడు ఒక్క బిడకంగా విరుచుకు
 న్నాడు "నాకు రాద్ధిపొరా-నేర్పేకాదు!"
 అన్నాడు బామాయ విరయితో? రానితో
 నా ఆలోచనా మహిమింది తెప్పించాను
 లేదాను రోవంటి వెళ్లి నా సాధ్యమేమిటి
 అతనిదివాను గౌరవపువ్వరంగా తీసుకు
 న్నాడు నా ఎదురుగా రాద్ధి రసించలేదు
 పిగ్గవర్ణదర్శి ఉంది లేదో పట్టకాని వెళ్లి
 బోయాడు

నేను మళ్ళీ నా యోజనాసంకో? కూల
 జ్ఞానం బావవారి మామనిక తాపశ్యంతో
 తారంగా-అలోచనారసంతంగా — అలాగే

నవంబరు 1968

హర్షున్నాను తేప్పిగురించి ఆలోచించలేదు
 మామనిక వీరమం ఎంచువద్దో మార్చవలసి
 చింది కాని బొత్తిగా ఆలోచించకపోవడం
 లేదు నా రోవంటి సాగుగల్గేలాంకొని-మను
 యానుమతూ లేకుండా అడపాచడపా
 వెలువలికి ఉలికిపెట్టే శ్రీ యుతు చూ
 శ్రీమతులూ అంతా ప్రత్యక్షమనవారలం
 రాదు అదిగో వాడు రహస్యంతం! పైకి
 రిగా వచ్చుకున్నాడు "రామంగాను చేసి
 బీదకర్మంవందించి నేపెప్పి చేయలేయా!"
 అంటున్నాడు అదిగో వాడు—గోపాలకృష్ణ
 మూర్తి; దిజింగా సార్వకళామూలం!—"బీతి
 వియమాయ లేకుండా నేనెంత దుర్మార్గంగా
 బ్రతుకలేయా!" అంటున్నాడు వాడు—
 విశ్వనాథం! మహాసాధకు! మతంగ
 కన్యకనుండి మహానాయకరహు ఎన్ని
 రకాల అనుభవాల పొందానో ఎవరికి
 తెల్సా!" అంటున్నాడు ఈ ముగ్గురు పురు
 షో! ప్రముఖోనూ రహస్యజ్ఞంబంబాలా కలిగి
 ఉన్న బీద సాధిల్ల మేల ఆచార్య
 కృష్ణం, కారక వంటి వరదాకం—
 అందయోని లేదా కొందరుగా కొంతం
 వదలివ మారాన్నే వడవాల్సివచ్చివచ్చు
 ఈ మహాపురుషులంతా ఏమోతారు! ఈ
 హౌరమైన సాంఘిక వేరాలను నాయకత్వమన
 తురకమైన సజీవవ్యవస్థలీ వగవేపాటు నాకు
 కంకణ-బీరీతుడు

రోగదా తుపానుతో తూను కొంత వర్ష
 అది నా మేలని కావకంవల్ల ఎంతయి వనమా
 తను ప్రణాహిన్ని చూచకపోవడంలేదు
 అందువల్లనే కలిగింది కైకోవదారంగా
 సాయుధం మళ్ళీ పూనుకేసి నేను బయ
 డికి బయల్దేరాను తుట్టమైన బల్లయూ మహా
 వన తెలిం ఎగైరా ఆహ్వానందరకాలా రసిం
 దివచ్చుదో మామాయా హింసావిధారంగానే
 బయల్దేరాను అప్పుడేతే ఆరు కావకంవల్ల
 తిమ్మగా సాల్పలొనివో బోయాయా ప్రతి
 మూలా జనం ఎవరిగొతవద్దో వారు విను

గ్గులై ఉన్నార ఆ జనంలో నే వెనుగున్న
 వాణ్ణా—మన్నెగున్నవాణ్ణా వరికదయ
 ఎల్లూ మిల్లులూ వచ్చిపోతుంటా చాలా
 మంది ఉన్నప్పటికీ పిగించి దగ్గరకు
 పోకుండా ఒకమూల వచ్చింది ఏమంటున్నా
 మీద ఒంటరిగా హుల్లూన్నాను ఎవరితోనూ
 మాట్లాడదానికి మనం అంగీకరించటం
 లేదు వేలం మోనవమంది? బాధ్యకమక
 పట్టికంతో అవిర్యుదీయమైన తపస్వి అచా
 రంగా జ్ఞానం దొంగిలించుకున్నాను

వియమాయ గతుమైన ఉన్నాయి అంబు
 లకు దిరకాల మిల్లంతలైన తపస్వియలూ
 జేవాలూ, రాజులూ కేసినం మూడేకాక
 సారై నా మనదేశంపై ఎవరంటేమనే
 ఉంటాయి ఈ తుత్తలైన ఎవరిందగడమే
 అంటలెం పైకి జన్మపాటా! అంధాకేర
 రోగకు తపాను రాయలించి గోడమట్టు
 మీద ఎలాంటి రోకటిట్లెల్లు వేసేదో
 లేకయో—తపకు క్రొత్తగా అందిన సమా
 చారాలనువలసింది వివరించుకుంటే దివదా
 వికి ఉటాలం కలగలేదు కేంద్రప్రతిష్ఠాం
 తరిపున నూతన అధికారాధిపత్యం బ్రతే
 పెట్టిన కొత్తప్రతిష్ఠా మనమగిరింది లేకయో
 ఎంతం వెంటాడగా వివరించేది వివరాల
 వా ప్రయత్న భద్రపుకున్నది అన్యాయం రింగనాక
 రావు కావచ్చు! అయినా వివరానికి వాటిని
 అలిపాడ కలగలేదు

"ఒకటి - బాధించి" అంటూ నా
 వెనుకనుండి ఎవరిదో చేయ నా తుటాన్ని
 కట్టింది ఆ వెంటనే పట్టుకొని ముందుకులాగి
 తిరిగి తూర్పుదైక్ష్ణిను ఇంకెవరు! మిల్లుకు
 విశ్వనాథం! ఆ కంఠంలోని దిరసాన్నిట్లు
 సవనదీరింది కై స్వరంబులే ఏదో తప్ప
 చేసేవారీ ఎరికతనంతో బయటికి-బోయి
 వల్ల కనిపిస్తున్నాడు
 "ఏమిటా విలేమియా!" అన్నాను,
 కొంచెం మామాయానే అన్నాను

దర్శనమనున్న కంఠలో కనుకొంతుల్లో
పిల్ల ముక్తి తిరగడం కొంచెం దూరంలో
ఉన్న ఎర్రటిగోడ దీపకాంతిలో వ్యవస్థగా
మిరిమిరిలాడుతోంది

"అః ఏదో దొంగ వెరవ! తీరా
మనిషి దర్శిస్తోయింది కాబట్టి యింపు
ఉదారంగా చెప్పేస్తున్నాడు కదా! నన్ను
కలిపివేస్తాడు ఆ విషయం కాస్త సూచనగా
నైనా చెబితే యింక దాడులు మొదలుకు
నేస్తుంది ప్రేమాదయం!" అనుకున్నాను
నా మనసులోనే పైకి ఒక్కమాటైనా అవ
లేదు కొంచెంపై యిద్దరువర్గా విశ్లేషణ
చూడమే అయితుకుంది

అదే అప్పుడు "పాపం అమె అఖిరి
సాదిగా అవదం అనుభవించింది విన్న
నాకోనే ఏమో!" బయటగా విట్టాల్లాంటి
విశ్లేషణదం

కాగా చీకటి వదిలి దక్షిణార్ధం
అప్పుడే తెరచివట్ట గాది "రంగుల రంగు"
మది చీకటిలోంచి ఎంత బాధకొందినకి
గుండె నా యిట్టి కల్లాడుస్తోంది మోసం
గానే, యిద్దం కలిసి బయటైతేలా చీలుబాట
వరకు కలిపి వచ్చాం అక్కడ "వరే
యింకకీ మనమేం చేయగలంలే!" అను
కున్నాం వరకప్పుడ అభినందించుకున్నాం
విడిచిపోయాం

ఒంటిగా మోసంగా అలోచించుకుంటూ
నువ్వున్నాను ప్రమాదనైలాగొచ్చి న్నకావ
నైలాగొచ్చి మించిన దేదో విరక్తి వచ్చావ
హించి దిద్దుచేయి దారించింది "ఈ
నమాన విషయకంలో వేదన ప్రతిఒక్క
కొమ్మ ఎదుగో ఎరకొక్క ఈ దుర్మార్గం
బాధ్యులమేమో!" అనుకున్నాను

అకోరవం అవేగంలో గలగలా అడు
గులు వేస్తున్నాను ఇంటికిపోయి ఈ అలో
దనం వదివల్లంకి పీల్చి బిల్లులు కట్టాలనే

నవంబరు 1968

ప్రతున్నంబూరా లేకపోలేదు తీరా మరమ్మ
యింటిదగ్గరకు వచ్చినవరకువరకే త్వాదకం
వచ్చింది కాంతం మరణావరో మార
మ్యకి కూడా ఏమైనా పొల్ల ఉండక
దీకోండా! అది

అమె తరచు మాంబిలే కేదో వదివీర
రావడం విచ్చాపాటి వేసుకోవడం, ఏమైనా
పెడితే తీసుకోవడం వగైరా బాంధవ్యం
అమె మాంబిలే లేకపోలేదు అంధాకనే
తయ్య గుడ్డి రైళ్ళంగా "మారమ్మమ్మ!"
అన్నాను బోజనంవేస్తూ వచ్చి తయ్య
తీసింది "నువ్వు కొడకా! ఏం బాబూ
యారా వచ్చావో!" అంది అమ్మయిగా
"చూసేదో చూట్టాడిపోరామని వచ్చాను"
అన్నాను ఇదివరకువెళ్ళం ఏదో వదివీర
అమె యింటికి వెళ్ళడం అందాడు అంది
కవక నా రావడం ఎట్టిట్టగా బాధించలే
దామే "అ వకకళ్ళు ఏమిమార్కొచ్చిరాకా
బాబూ! నాది బంటువేకులా" అన్నదామె

అమె బోజనంవేస్తున్న దిక్కుకు ఎదిక
బిల్లి వేసుకొంది మార్కొచ్చాను "అప్పుడు
గాని మారమ్మమ్మా! మీ యింట్లోఉండేదే
ఆ అమ్మాయి నైలుకిందనది వచ్చిపోయిం
దనీమిటి! అన్నాను

"అమ్మమ్మయారా మా యారాదారి
నెల్లాం కొంచెం ముంచేసింది కాదా
అంది దుఃఖాన్ని చెలిద్దనమ్మ

"వరే అమె దదిపోదామికి అనలు దారణ
మేమంటావో! అన్నాను

మనమ్మ గొంతు మార్చింది "దిక్కు
లాంటివాడిది పీల్చే చెప్పరావినేం, చెయి
విను బాబూ! అనలు దానికీ మా యారా
రాకీ మొవట్టుంటి పొత్తు లేకుంకో
అది పైలావట్టి కట్టండి! అంతేకీ ఏ
యారీలో పెడితే ఆ యారీలోనే ఏ యారు
బిల్లుగో "ఎంకా "ఎంకా" ఉండేది
పాపం వచ్చేటా రాక లేకుండా నువ్వు,
చెప్పకోవడమేగాని ఇప్పుడే యారీలో
రాంబిన్నానూ అప్పుడే అర్థం యెంక
ప్రాయం అట్టట్టి ఎవరో నేనెగనమకో
అట్టే ఉంటోంది అది అడిగితే పుంటా
ముక్కుపైకక వచ్చింది అట్టే అది
యారా దిట్టండి ఎరే అడిగితే అలాగో
లా! ఎరిపెట్టుకోవాలా సోకం ఏంక
యెంకొక్కడే చేస్తోందా ఏమన్నానూ!
ఇంటింటా ఉంది మడిచియ్యి ఇంక
నలుగురి రోట్లోనా వచ్చేదా మరీను! చేమే
దేదో జాగ్రత్తగా చేసుకోవాలా!" అంది
మారమ్మమ్మా మది వెంట ముద్దలు తిరి
మందిపిల్లని లాగింది గొంతు ఎరించు
దాంది

"ఆ ఎవక వచ్చిపోను ఏదో అవ దర్శి
యొకపోతే సరేకే రావడంవట్ట! ఏం
మైదుంటే—దాని ప్రాణం ఎరిగిపోయింది,

గమనిక

- 1 రకమును వసు వ్యాసులును బాగుమున కొం ఎక్కువే విధమున్
ప్రాయవరెం.
- 2 ఎ న్యానమునును కిన్నెర పై బాగు లచ్చులో నాలుగు పుంసం లేదా
అరుపులలను మించి పుండకువదు
- 3 ప్రుదర కాని వ్యాసులును పోనేడి ప్లాంపులు వందికేనాని 300
పంపిణి
- 4 వచ్చాను, గేయాల ప్రకటించబడు

కొత్త పేటలో ఉంటావా విశ్వనాథం అంటారే అతన్నెదుగున్న బాబూ, వీలాగే అంటావా అతనికి వీటి ఏడాదికొద్దలే చూపుత కలిగియి అప్పట్నుండి అతను వానికేనం చూస్తూనే ఉన్నాడు అతనికి విన్న కమ్మందిది ఎన్నెముందు నాకూని పింది చెప్పాడుమామ! కరే అనే నెర్లడం రావడం ఆ ఉంచుకున్నాడు చూడడం పెరడడం గురించి మామూలుగా తీసింది "కరే తీసి రంజనా" అని అతడు దొరికించ కొని పూచీపుకొని కొట్టాడు; లోపలిలా జరుగుకోంది యీ ది గుమ్మం లోంచి మొగుడు చూచుకొని తలపు గుర్తాడట నరే గుగూ అతనిలాంటి పెరడగమ్మం లోంచి ఎంతకరే పోయారట మొగుడు లోపలికొచ్చి చూడడం కుట్లంగా ఏమన వచ్చా తీసిపున్న పెరడగమ్మం అది కనలే అనుమానం ఇంకేంకావది అను ముది సావగట్టాడంటే కరే వీలా వానా ముం తీసిపోయిందని చెప్పి—అమ్మగా రిందికెళ్ళి వామ్మలోలే అప్పకలో జరిగిం దంతా చెప్పి "ఎ పిల్లని మీరు తాగ్త క్క పెట్టకొందన్నాడంటి" అని ఉపరి వీయి కుంది హుమ్మమ్మ అతనిపైచుగా వెలువరి పిల్లకయిగా కలిచువారం ప్రారంభమైంది ఎవ్వో మాదావకంబాగ్గ తీసింకం విని ఏన్నే "ఇంతా లోకంబావలేయి నాయన" అంటూ తొలిగా మూడవంగా చెప్పవలసిం చేసింది హుమ్మమ్మ మళ్ళి చెప్పకం ప్రారంభించింది

"రాత్రికి రాత్రీ—అక్కన్న పెర్లడడం కగ్గరేదో ఉనుట, యీ కుంటికొచ్చిందట "వీకడేం పోగాంమొచ్చిందే కచ్చిందానిది రావడం తీసిందానిది అయ్యేకావు; ఎంత మంది చెయ్యకంలేదే రంజా యిలాగే వక వీటివచ్చం! ఎంతమందికి తలొంపుత తెచ్చా చూచావా" అని నానామాలా అనేనిందట అంతే, ఏదీచేది ఏలా విద్ర పోయిందో ఏలో పొద్దున్నలేది గుమ్మం లో కూసుందట వీటిలో పడుకున్న యిలా రి అప్పడే లేరాడట "అయితే నా బియ్యంమోటుంటావా ఇంట్లో ఏమీలేవు" అన్నాడంట "వీటా నానా విచ్చిలేదోకే రుజుం తీసిపోయిందే రంజనా; వీలెన్నె మాట నాకేం తెల్ల" అన్నాడట నాయన; అంతే—మరిది గుమ్మంలోంచే ఎక్కడట ఎచు; మందిప్పిళ్ళ మాత్రో వడదానుమకుం దిది కానీ అంతా ఉంటంమాలాంది తిమ్మగా సాహుగారి ముందగ్గడికి పోయి మాయించిది అక్కాచెవరో గొడ్లకా క కుర్తాళ్ళ యాకపల్ల కొట్టటని చెందపెడితే తిందటకాదామ; అంతే—దీ గంటలం దిందీకిందపడి కచ్చిపోయింది నాయన" అంది హుమ్మమ్మ మారమ్మమ్మ ఏవిష యానైనా ఎంతో నేమ్మగా కంబెప్పెన్నగా వెలుతుంది ప్రతియూలా సాగదీసి పలుకుటా "జా—క పంగీకం ద్దునించేస్తా ఉంటుంది ముఖంగా నాయనా అమ్మ వదాన్ని ఎంత మూడకంగా ఉచ్చిరుస్తుందో;

సాలోదమా మూడమ్మమ్మ మళ్ళి అందుకుంది "అదరానికే బాబూ నానా రంజానాకామ మొగ మహారాజాకేం మామగ లాగుకులాడు కానీ మా యిలా రి ఎంతా చూడలేకపోకున్నా బాబూ! పెర్లమ్మ మత్తే కానికెట్టు అన్నాడు ఇక్కడే తోంచేస్తున్నాడు నాయనా యిప్పు డొస్తాడు" అంది విజంగా అమ్మ కంక న్నరం మారిపోయింది "అయ్యో పాపం!" అన్నాడు "ఎవరేనేస్తాంకే—దానికిలాంటి దాచు లాసుంది "

"విజమే మరీ నరే పుస్తా మూమ్మ మళ్ళి వచ్చవచ్చేలాగుంది" అని యింటికి వచ్చాచచ్చామ

కాకు రెండు యిలాంటి దాడబావకత్త లకు గురిచేయబడుతున్న అలాగకేప్పట్లో రాంకం మొదటిదాడు అతనికాడు, ఇంకరే అమ్మ మరణానికి కారణమౌతు లేవరు; ఈ మహానమనస్క తిమ్మవ దివ్యం పెగతు "హుమ్మకవమే పలేయని వగిరి తోకుండేమో అనే కథం కలుగకపోలేదు పాపం; కాంకం విషాదశీదికానికి, సౌద మరణానికి కామంది కంబోతీలరవరూ ఈ వమాంకంలోని ప్రతికృక్క మా ఎలాగో లాగ బాధ్యులమే చేమా :

సం॥ చందా
రూ.6-0-0

వి నో ది ని

(వ ష్యం మా సవత్రిక)

విడి ప్రతి
రూ.0-8-0

ఇరవై యేండ్లగ విశిష్టంగా సాగుతూ తెలుగుదేశానికి యువోదకంగా సేవచేస్తున్నది ఈ ఇరవై ఒకటవ
సంవత్సరంలో వర్ధాంగసుందరిగా వెల్లడించేందుకు కృషిచేస్తున్నాం మా యీ కృషికి పాఠకులు
రవయితలు నిత్రకారులు తోత్సక ప్రాబిస్తున్నాం

ఏజెంట్లు లేనిచోట్ల ఏజెంట్లు కావాలి

వి వ ర ము ల కు

వి నో ది నీ కార్యాలయం.

33, జోన్స్ పేరి, జి టి మద్రాసు

రూ. 2500 ఉచితము

మీరు కోరినది పొందండి

దీ విషయమే తెలిగనక నక్కరలేదు ఈ ఉంగరం దరించుటవలన అన్నింటిలోను
జయము పొందవచ్చు ఎంతటి సాహసహృదయంగం ప్రి పురుషులైనమా వీహ్వరీవమై
విన్ను ప్రేమించుటయేగాక దీ సాధనావ్యయ చేయుదు నిశ్చయ మీట రానివచ్చె సంధరిం
చును వ్యాపారము నుదెను నరీక్షణ మొదలైనవారిలో ఇది జయము చేకూర్చును
గొల్లారికి పుత్రుడుదయించును భవిష్యత్ నాటికో సంభావించవచ్చు తాక కంఠులు
రానివ రహస్య దినముల సంగతి మీట కంలో తెలియచేయును దివ్యవక్షత్రాల నెరువలాలను అజనిమేని అసాయకరమైన
రోగాలనుంచి రక్షించును ఇటు చూర్మ్య దలు ఉదయించవచ్చు గాని ఈ ఉంగరం క క్తి ఎన్నయో వృధాకారు మారితే 100 పాళ్ల
విజయం లభించును వెల 12 అణాలు ప్రత్యేకం యా 2 ఇంకా ప్రత్యేకాధికమైన క క్తివంకమైనది 2-12-0

ఇది ఆంధ్రమది రుణాపు చేసినవారికి రూ 1500 అహమతి ఇవ్వబడును నన్నుచిచో దనం వాచను చేయ
బడును ఇంగ్లీషులోనే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరవండి

BENGAL MAGIC HOUSE, 888a Tarampala, (Dept 313/15) AMRITSAR

జీవుల స్వాభావిక ప్రవర్తన - “సహజ ప్రవృత్తులు”

డాక్టర్ల పరిశోధనలు

[ఈ వ్యాసంలో “సహజప్రవృత్తి” అనే పదమును “ఇన్స్టింక్ట్” (Instinct) అనేదానికి సమ్యక్ అర్థముగా వాడుచున్నాను]

సహజప్రవృత్తులు జీవులకు పుట్టకముందే వచ్చిన ప్రవర్తనావిశేషములు. ఏ జీవిగాని ప్రయత్నించినా నేర్చుకోలేని వచన ప్రకృతికర్తవ్యమున ఈ ప్రవర్తనావిశేషములు జీవులకు జీవ, జాతులను విడిచిపెట్టకుండా వారసరహిత ఉపయోగపడును.

సామాన్యముగా అనేక జీవులలో సహజప్రవృత్తులు విద్యాప్రభావములే కలుగుతాయి. విజయభూపమును పోగొట్టుకొని, ఇవి నేర్చుకొన్న విద్యలేమో అనే భ్రాంతిని కలుగజేయుట కాని కలుదురీగలు తమెవ్వరలు మొదలగు కీటమంలో మాత్రమే సాధారణముగా అకలుషితమై విజయభూపంలో కావచ్చును ఏదీలే కలుదురీగల ప్రవర్తనను ఫెటర్ (Ferre) అను ప్రాంపు దేశపు జీవాత్మలకు దక్కగా వలీరించినాడు.

కలుదురీగల ప్రవర్తన

ఇతర కీటమందలెలాగ కలుదురీగ ఏకాకియైనా జీవి సాంఘికజీవితమేకాదు. సంసారమే ఎరుగని జీవి కలుదురీగ ప్రజోత్పత్తిగాను మాత్రమే ప్రేమపులుసు సంపించును ప్రేమపులుసుయొక్క ప్రేమ ప్రసవకాలము నమించునగా అది ఒక గూతు కట్టటకు మొదలపెట్టును వానిని జాతిసమవర్తిని కలుదురీగలు కొద్ది గోడవలెను కొద్ది జూబులోపలనూ, చురికొద్ది చెట్లకొమ్మలపై ననూ గూడ్ల దిద్దులను గూతు కట్టక తరువాత అనారమును తెచ్చుటపై లయించేదను సామాన్యముగా ఈ జీవులు భూకీటకములలో (Caterpillars) వారి పురుగులలో, లేక తలపురుగులలో (Crickets) వెడలి తేల్చును వానిని చంపి తీసుకొనవచ్చు అని కర్మరలోనే జుక్లీ బోయ తినుటకు ఉపయోగపడవు కాలట్టి వానిని చంపక, కడలుటకు కత్తిలేనివిగా మాత్రమే చేసి ఈర్ష్యకొని వచ్చి కాను ఇదివరకే కయాయినైన గూటికి తెచ్చును తరువాత దానితో తన గ్రుడ్లనుంచి గూటిని తీర్చుముగా మూపేసి వెడలిపోవును చురల తన పిల్లలగతి ఏమయ్యె

నడవికూడ విదారించకు ఈ గ్రుడ్లనుండి పుట్టిన పిల్లలు తమ ప్రక్కలో నుంచునైన అనారమును పేసింది పెరిగి పెద్దనై గూటిని వగలగొట్టుకొని బైటికివచ్చి తమ వ్యవస్థాపకమును ప్రారంభించును గ్రుడ్లనుండి బైటికివచ్చిన జీవులు, తమ తల్లి ప్రవర్తనగాని, తమజాతికి చెందిన ఇతర జీవుల ప్రవర్తనగాని ఎప్పుడూ చూడకున్నా పెరిగి పెద్దనైనతరువాత ఇదేవిధముగా ప్రవర్తించును.

కప్పకది సంపాదించినదానిలో అవశ్యమయినంత మాత్రమే అరుపుటై మిగతా దబ్బును పేసింగ్స్ బ్యాంకులోనే లేక ఇంకే విధముగానే తన పిల్లలకు రాదోనీ రోజులలో ఉపయోగపడు నది చూడబెట్టి మానవునికి కలుదురీగ ఎంతో బుద్ధిగం జీవియని దానికి దాదా దూరపుట్టి కంఠమే అనిపించకపోవు. కాని మానవ ప్రవర్తనను స్థాయిగా తీసుకొని ఇతర జీవుల ప్రవర్తనను వ్యాఖ్యానించడంలో ఇటువంటి భ్రమపొందుట తప్పదు.

ఒకసారి ఒక కలుదురీగ తలపురుగుగట్టిని తీసుకొనవచ్చి తన గూటినుండర విడిచి గూటిలోపల అంతా పేయముగా నున్నదో లేదో అని తెలుసుకొనుటకు కాకోని, ఒంటరిగా లోపలికి పోవుచుండుటకు పేలర్ చూచినాడు అది లోపలికి పోయిన తరువాత ఆ తలపురుగును కొంత వక్కలు అనిపిస్తే కలుదురీగ ఏమిచేయునో చూడవలెనని అట్లానే చేసినాడు కొంతవేలకంతా అని బైటికివచ్చి కాను విడిచివెళ్లిన జీవి అక్కడ లేకపోవుటకు గమనించి దీర్ఘమెదిలినది కాని ఇంకలోనే అది కావడాగా, దానిని ఈర్ష్యకొనవచ్చి యథాస్థానము గూటినుండర పడచేసి చురల ఒంటరిగానే లోపలికి పోయినది పేలర్ చురల దానిని చూరముగా ఉండగా, కలుదురీగ తన పాతపాకమునే ఒప్పించినది అతడు 40-50 సార్లు అట్లానే చేసినదానినా దాని ప్రవర్తన మాత్రమే ఒక రవ్వంతకూడ మారలేదు అందుకనుండే లోపలికి పోయి దాగ వలీరించిన గూటిని చురల చురల చూడవలసిన

అవసరము లేదనే విషయము ఆ శీవియొక్క. "సూక్ష్మబుద్ధి"కి ఏమిశీవిని ఎక్కువైన గ్రామపోత తట్టవలె అది పొడివపాలనే పొడివడి "పెకహమ్మ" (Pachama) అను అమెరికాదేశపు దండకులు ఇదే చుకోరవనీ ఈ శీవి విషయములో "పెంట్ కంటి" ఎక్కువ సవరము యాచగా ఎప్పుడో ఒకసారి అది తన ప్రవర్తనను చూపుకొని ఈలపురుగును నేరుగా గూటిలోపలికి తీసుకొనిపోయినదట :

పొంపీరియస్ (Pompilius) అనబడు కణుపుకీగయొక్క విచిత్రప్రవర్తనను పెకహమ్ దండకులు చాలా కాల వివరించి నాకు ఈ శీవి తన పిల్లలకొరకు పొరెప్పెరుగును వట్టెతెచ్చును తనవాక దానిని ఏకయినా ఒక రిన్ను చెట్టాకొమ్మకు తగిలించి, గూడు కట్టటకు మొదలుపెట్టెను చెట్టాకొమ్మకు తగిలించియుండుట అనే ఆ పురుగు దీనులు మొదలగు ఇతర శీవులకు మలరమంగా దొరకదు గూడు కట్టటయందు కలుపుకీగ నిమగ్నమైయున్నప్పుడు ఆ పొరెప్పెరుగును తీసేసే దానికి బయలు ఇంతయినా ఒక శీవిని అదేపుంపులో పెట్టెనే కలుపుకీగ గూడుకట్టవరకువరకు వచ్చి చూచి పరిస్థితులు మారిపోయినవని ఎద్దరో గ్రహించి దాని పద్ధతముగా ముందరి ఇంకొక శీవిని తాళకుండా మరల అహారవ్యయ ప్రారంభిస్తుంది నేటాడి ఇంకొక శీవిని తీసుకొనివచ్చి మొదటివలెనే దానిని చెట్టాకొమ్మకు తగిలించి ఇంతకుముందే తాను తయారుచేసిన గూడు ఎద్దయినా చూస్తున్నట్లే దానిని ఉపయోగించకుండా కొత్తగా మరొక గూడు కట్టటకు మొదలుపెడుతుంది కాస్త్రుతు తెచ్చిపెట్టే అహారము దానికి సహించలేదనుటన్నా తానే న్యూక: దిక్కుందిన గూడు ఉపయోగకారి కాకపోతుందా :

ఈ ఉదాహరణములనుండి మనము గమనించవలసిన విషయములే ఈ శీవియొక్క. ప్రవర్తన సంపూర్ణముగా ప్రకృతి ప్రేమ అధారపడియుండును తన వరతనుండి కలిగి పరిజ్ఞాను ములనుగాని, వాని ముందరెద్దెందునుగాని అది తెలుసుకోలేదు కొత్త పరిస్థితులకు తగినట్లు తన ప్రవర్తనను అది మార్చుకొలేదు దాని ప్రవర్తన ప్రకృత్యంతోనమైనప్పుడే ఆ శీవి ఏదోఒక విధిద్వయమున సంకల్పపిచ్చితై (Attainment of a purpose or goal) నిరంతరము ప్రవర్తించుచున్నట్లు మనకు గోచరించును వహాశప్రవృత్తి రూపమున ప్రవర్తనయందు సర్వదా ఏదోఒక సంకల్పం (Purpose) యామిరికింబుంది కాని అది వ్యక్తియొక్క. సంకల్పము (Individual Purpose) కాదు ప్రకృతిసంకల్పము (Biological Purpose) మాత్రమే

తన పరిస్థితులలో కొత్తగా కలిగిన మార్పులకు అనుగుణముగా తన ప్రవర్తనను ఈ శీవులు మార్చుకోలేదని ఇందకలే తెలుసుకొంటేను కాని విశానికి ఏ శీవిగాని అనుభవమనవలసిన విద్యనూ చేర్చుకోలేదు అది చెప్పుట తప్ప కేవలము శీవిగ మంతా సహాశప్రవర్తనకేనే వింతయొప్పుకొనుచున్నా కొన్ని కొత్తవిషయములు అవి గ్రహించగలవని సభ్యులననుమరి తెలియనప్పుంది ఉదాహరణకు తమెదలదు వాని వివాసభావము నుండి దూరముగా తీసుకొనిపోయి విడిచిపెట్టే అది మొట్టమొదటి దిక్కుతోరదిదాదలె ప్రవర్తించినా కొంతవేలలోనే న్యస్తానమును వెదకుకొని రాగలవి ఒకవిధయమున ప్రదేశానమునా జ్ఞానక క్రింది అవి సంపాదించలేకున్న ఈ వని అపార్యమపును గదా : అయినా ఈ శీవులకు తమ సహాశప్రవృత్తులను మార్చుకునే కత్తిగాని కొత్తవిధమున చేయుటకే కత్తిగాని చాలా వ్యర్థమని మనము గమనించవలసియుంబుంది

ఉ చి త ము

కాశ్మీరీ శాస్త్రం

ఇదుగో మీకు తెలిసిన పుస్తకం ఇందులో ఉ్టి. పురుషుల రంగుల పొడోలు 284 ఉన్నవి ప్రకటన బిల్లులకుగాను 8 అక్షరాలు సంపుటా ప్రి పానీ ద్రాయండి త్వరచే గానీ లేనియెడల మీ అవకాశం పోగొట్టుకొనగలరు

Paris Art House, Halqa & (D-391) AMRITGARH

ఉర్బుజీవులలో సహజప్రవృత్తులు

సహజప్రవృత్తుల కీలకములలో మూత్రమేరూప శీవకోడి నంతా అభివృద్ధిచెందిన ప్రవృత్తాదిగోషములు శీవనికాన వార తర్కములప్రకారం ఉర్బుజులందు గణించబడిన శీవులలోనూక (Higher Animals) వాటిని చూడవచ్చును కాని ఒక్క- విశేష మేమంటే వికాసదృష్ట్యా శీవులు ఎక్కువ సంతులములయినప్పటికీ వాని సహజప్రవృత్తులు మంత్రముగా మార్పువెందగలవు

“అహోరాత్ర్యేన సహజప్రవృత్తి” (The Food-seeking Instinct) అన్ని శీవులకు సామాన్యమైన గుణము కాని కీలక ములలో అది తనదగిన ఆహారము లేక జీవి రానిది తెచ్చు, లేక చంపు విధము మొదలగు అన్ని విషయములు ప్రకృతిచే విద్ధ రించబడియుండును ఆ శీవులు చేయవలసినదంతా “శీ సూజూర్” అనడమే అజ్ఞానసౌఖ్యంలో అంకరాయములు కలిగితే ఎట్లు వారిని తప్పించుకోవలెనో అని ఎవరగవు ఉర్బుజీవులకు ఈ కష్టములు తక్కువ అకలయింపవచ్చు ఆహారమును సంపాదించుటకు ప్రయత్నించవలసిన ప్రయోగము (Instinct) వాటిలోనూక కలిగినా, ఎటువంటి ఆహారమును ఎట్లు సంపాదించుకోవలెననే ప్రశ్నలను అది తెచ్చుకోవలసినదే ప్రకృతి వారికి అంకవరకూ సహాయము చేయును ఎలుకలను పట్టుట పిల్లికి సహజమయిన గుణమని మన మందరూ అనుకుంటామనిచూచి అది తప్పని నైవాసేష మన, కాత్తజూతుకూక కూట (Cuckoo) పరికోడనముండి తెలియవచ్చుంది అప్పుడే చెట్లన పిల్లలను రెండు గుంపులుగా విడిచింది, “కూట” ఒకగుంపును ఎలుకల మధ్యన, ఇంకోకదానిని పెద్ద (ఎలుకలను

పట్టిమ) పిల్లలమధ్యను పెంచివారు దీనిమండి తెలిసిన అప్పుడ్య కరమయిన విషయమేమంటే పెద్ద పిల్లల జుకో పెరిగిన పిల్లల మూత్రమే ఎలుకలను కంటిమది ఎలుకల మధ్యను పెరిగిన పిల్లలలో ఈ విద్య రాలేదు అని ఒక్క- ఎలుకనుగూడ చంపుటకు కావలసి వంత ఆవకాశము అనుకుంటును ఉన్నా దంపలేదు కూట అన్నాడు పిల్లికి ఎలుకను కంటిమది సహజమయిన గుణమని మొండివారము చేస్తే దానికి ఎలుకను ప్రేమించుటకూ ఒక సహజమయిన గుణమని వాదించవలసియుంటుంది అని ఈ తత్వము చూపవులకుకూక అన్యాయమైంది అకలై నప్పుడు కరువు వింతకోవలెననే విషయము అందరికీ సామాన్యమయిన గుణమయిన వస్తుదీక్ష మనలో కొందరు సన్నిహిత్యము మరకొందరు మాంసాహారము రారకీయము చేతులతో తోషమము చేస్తే అంగీయము కత్తి రోయ్యలతోనూ జపాను దేశీయము కచ్చిపిల్లల (Civets) తోనూ తినెదరు ఉర్బుజీవులలో సహజప్రవృత్తులలోని ప్రయోగన మూత్రమే నైజము రానిది తప్ప ఏదనరు విరాసములు నేర్చుకోవచ్చు ప్రతి జీవి తన జీవితములో నేర్చుకోవలసినది

ఇట్లు సహజప్రవృత్తులకూ, శీవుల నేర్పుకూ (Learning) దృఢమయిన వంతుండు కంటి విడచీపులకు (Lower animals) అన్నివిధముల ప్రకృతిసహాయమున్నది కాబట్టి నేర్పు తక్కువ వాని పరిస్థితులు సామాన్యముగా మార్పువెందవు కాబట్టి వారిని కొత్తగా నేర్చుకోవలసిన అవశ్యకతకూక స్వల్పము ఉర్బుజీవుల పరిసరములలో తరచుగా మార్పులు కలుగుచుండుటచే, వాటికి నేర్పుయొక్క అవశ్యకత ఎక్కువ అందుకనే వాని సహజప్రవృత్తుల మమ్యక (plasticity) కూక ఎక్కువగా ఉంటుంది

మనమూ - మన తెలుగునా

నాయుని కృష్ణకుమారి

అంద్రులలో రాష్ట్రం వచ్చింది రాష్ట్రం వెంటబడి ఆగేషమైతే
వనువ్యూహ వచ్చివచ్చి మన నాయకులు వనువ్యూహ వికసితే
నాకుకాదు పైపెచ్చు కొత్తది కల్పించుకుంటూ ఆ జాంబులో చది
అట్టి దీని తిరిగేవాళ్లు

నాకు రాజకీయాల తెలియవు శ్రద్ధకురా లేదు కాని
'అంద్రులలో' బాధ ఉందన్న విషయం నాకేకాదు అందరికీ తెలుసు
అది తెలుగు భావ తెలుగు భావ తియ్యగా ఉంటుంది కమ్మగా
ఉంటుంది 'తేనెబాచుతూ ఉంటుందని అందరూ అంటారు ఆ
తియ్యకదాన్ని కమ్మకదాన్ని 'తేనెబాచేకనాన్ని తెలుగువాళ్లలో
ఎందరు లాగకలాదు లెవరెవరున్నారో అది వేరుబాటు ఇం
వెంటనే జవాబువెచ్చుకొని నులుచే వ ప్రశ్నకాదు అన్ని గందర
గోళాలమీద వికసితయాలకుగా రిక్తుకవత్త ర్యకవనువ్యూ కాని
యీ వనువ్యూ వనువ్యూలా కదిలించడంలేదు ఆవ రిటువంటి అకాంతి
తెలుగుగొంతుల్లో లేగిందన్న వందేహమైనా ప్రమాణాలకు కట్టలేదు
మనం సామాన్యులం పెద్దలు వదిలివేతే వదిలేవాళ్లం మన లాదాల్లా
లాదాల్లా మన హృదయంలోనే అక్రొత్తుంటుంది బయటకు విన
వకవత్ వివక్షాన్ని వివక్షలు వదిలించు నాయకులు

వస్తు లాదించే విషయాల రెండే రెండు మనకు రాష్ట్రం
వచ్చింది మనంను మనం పరిపాలించుకుని అన్ని రోజుపాటున్న
వదిలించుకోగలిగి కత్తి మనకు వచ్చింది తెలుగు భావ పీఠిని ఎన్న
వివక్షలులేవు కాని వివక్షలు పెంచుకునేవారే అలంకారమయ్యా అర
నువ్యూహవ్యా కట్టి ప్రజలు కంచెబాటలో లేకుండానే ఉండు
లాలో లేక వర్తమానావ్యవస్థాపకతే కాని తియ్యకదాన్ని పంది
పెట్టాలా :

మరొక విషయం అంద్రప్రభుత్వంపై అధికార ముద్ర
యారాదు వెళ్లవ పీఠ కరివేగలయింది "అంద్ర ప్రభుత్వము"
అని తెలియజేసే విషయమయినా ఇంగ్లీషులో పచ్చది అది అక్క
సామెతలో ఇది పెద్ద శక్తుని వేసుకుంటు వచ్చిందనికానీ వివ
వమ్యూహాన్ని అన్నిచోటా అన్ని కాలాల్లోనూ ఉంటాను ప్రము
ఖాంధరికీ ఇవొక వివరీక మనప్రతి పక్ష మేర వర్తక అన్ని
విషయాలలోను ప్రసంగించు ముఖ్యంగా సామాన్యులు చెప్పే
సంబంధము 1863

మాటల్లో కొంత వ్యత్యాసమే వచ్చిందనకం వాళ్లు పెద్దకనాని
అవమానం వేవివంలా హృదయం మండి ఉండేకంటే రాష్ట్ర
వాడు కాని ఇవొక వ్యాసం ఏమల్లొకటితో వరుకుంది వ్యాసాలు
వదిలే అలాంటి మన తెలుగువాళ్లకే లేదు అందులో పెద్దలకు
వల్లంలు చూడరానికే తీరిక ఉండదు ఉన్నా చూడదు

ఇంగ్లీషువాళ్లు మననెత్తిన రుద్దిపోయిన వాళ్ల లాపా వ్యాపా
నాం మనలో ఇంకగా ప్రలరింది అది వ్యవస్థంకే సంపాదించు
కున్న లారకవేళలో వందలేదు రాష్ట్రసాంవా క్తి సంపాదించు
కున్న అంద్రలోనూ రాకలేదు—ఆ వివరీకవత్త మోక ఎప్పుడు
కల్పించరా ఆవేది వస్తు లాదించే రెండవ విషయం

"ఇంగ్లీషువేది ప్రపంచం వలుమూలరా విస్తరించిన భావ
దాన్ని మర్చిపోయింటావా?" అని పిని వచ్చడంకంటే నేను
వమలానం చెప్పాను అనలా ప్రశ్న రావడమే ఎన్నికనం వచ్చిన
భావను మర్చిపోయింది ఎవరూ చెప్పుదు జిప్తంగా పరలామైనా
వేయికునే అవకాశాలు కలగలేవు వేయికునేవచ్చి ఎవరూ చెప్పుదు

కాని యీనాడు మనదేశంలో ఉన్న ఇంగ్లీషువేదిమీద :—
ఎంతవరది వల్లంప్రలు ఇంగ్లీషులో విస్తృతమైన ప్రాచీన్యాన్ని
సంపాదించుకుంటున్నాడు : అవలు వాళ్లు కా భావ చెప్పేవెవరు :
ఆ లాలో నిష్పాతలైన వందేకులు చెప్పిన్నారా : అవ్వలైనా
కలిగి ఉన్నారా అవేది అప్పుచేసే ప్రంబాధా దాన్ని చెప్పగలిగి
ఉంటారీ అనేది వివరీకవత్త : చెప్పేవాళ్లు కాదు నేయికునే
వాళ్లునూ వనామంగా రాదు ఈ రకంగా మనదేశంలో ప్రపంచ
భావ అయిన ఇంగ్లీషును వందకుండా లికిసిస్తామనామోవడం
పెట్టకవం

గమనించదగినటువంటి ఇంగ్లీషు విషయం చెప్పాను ఇంగ్లం
దులో వర్తమానవారాలూ ఇంగ్లీషులో జనుగుతుంటే అంతమూలాన
విదేశీయ భాషలు జన్మనూ 'ప్రేమి' లాదీనా వంటిది అక్కడ
రావలేదు పైపెచ్చు ఉట్టయంగా అత్యున్నతకృతిలో ఉన్నదొక
అంతే ప్రతివాదికీ ఆ లాదులు జిప్తంగా పెరచుకుని వేయికునే
తీరదనే వివరీకవత్త కలగజేసారనికాని కాదు అదే అయితే
లాపాగ్రహారంలో కుతూహలం కలవాళ్లుకు స్పష్టంగా అవి వేయికు

గతికి అవకాశం కలుగలేకాదు వాళ్ల మనమా అట్లా ఎందుకు చెయ్యగలగదు : మాతృభాషలోనే సర్వవ్యవహారాలూ వడవంటి-
జాతీయతా రాజ్యాంగానికి సంబంధించినవారిని విడిగా నేర్చుకో-
వలసింది ప్రపంచభాష ఇంగ్లీషును ప్రతి భారతీయుడూ నేర్చుకోవా-
లన్న విషయం మొదట : ప్రతిభాషా విదేశాంత ఉపాధిగతం
లేదే : కనీసం ఒక్క డిగ్రీ అయిన సంపాదించడానికి అర్థిక
సౌకర్యం లేక నీ గుమస్తాగానే మిగిలే ప్రతి ఇక్కడ ఎక్కువ
వదుపుల వదిలి ప్రయోజనపరిచేటట్లుగా విద్యార్థినిగా ఉండే
వ్యక్తుల సంఖ్య ఇక్కడ ఎక్కువ డిగ్రీలయే తప్పనిసరిగా
వదిలిన వదుపుల ఇంగ్లీషులో వదిలి ఆ పదావసర నేర్చుకోవల-
సిన అవకాశమేమంది : అది ఒక్క-చాక్యం సరిగా వ్రాయడం లేక
గాని ఇంగ్లీషు : స్పెల్లింగ్ తెలియని ఇంగ్లీషు

మనదేశంలో వర్చిపోయే ఇంగ్లీషును శ్రుతిరీతంకం ఎందుకు
నేర్చుకోరు : అందుకే నెక్తిగా అనుమతించిన భాషాపాఠ్యాన్ని నెట్టి
నేర్చుకోవని విస్మయించేటట్లుగా ఇష్టమున్నవాళ్ల సమగ్రంగా
నేర్చుకునే అవకాశం కల్పించండి ఇం-చు చెప్పడానికి ఉద్దేశం
లైన పండితుల్ని ఆ భాష మాతృభాషగా కల విదేశీయుల్ని నియ-
మించండి ఇంగ్లీషుకు కేవలం ఉన్న ప్రతి అరబియా దాన్ని
అరబియావిషయంగా గ్రహిస్తారు మెరెల్లాంటి ఆ పండితుల
చేతుల్లో భాష పరిపూర్ణంగా నేర్చుకోగలగలగాను ఆ భాష నేర్చు-
కున్నవాడే విదేశాంతం వెళ్లగలడనే ఆశావాహన పెట్టింది ఈ ఆశకు-
లాలామంది లొంగుకొని లొంగిపోతూ మాతృభాషలో బోలెడ
గరికి ఉపాధ్యాయులంపుతారు గుమస్తా లంపుతారు మాతృభాషలో
జరిగి రాజ్యాంగంలో ప్రధాన పాత్రను వహిస్తారు అంతే ఇట్లా
నేను చెప్పడంలో బాధించే దేమున్నది :

రెండువది మాతృభాషలో సర్వవ్యవహారాలూ వడవడం.
దీనికి అర్హతకరంగా "తెలుగు" ఈ వ్యవహారాల్ని పాటగా
జరగవలె " అంటారు ఇంగ్లీషులో సర్వవ్యవహారాలూ వడవడం
జోకపోవడంవల్ల ఇంగ్లీషు భాషలంటారు ఈ దోషివడం ఎవరు
తెచ్చుకొన్నప్పుడు : స్వతంత్రం సంపాదించుకున్న భారతదేశంలో
వ్యవహారాల్ని ఇంకా ఇంగ్లీషులో ఎందుకు : మాతృభాషలో లేని
విషయాలకొకటి ఇంగ్లీషులోనే ఉన్నదనా : ఇంగ్లీషు వదల
కన్నీటికి తెలుగు వ్రాసుకోవాలి వ్రాస్తూ మొదలైన విషయాలన్నిటి
లోనూ వచ్చే సాంకేతిక వదలకు తెలుగువారి పట్టిరియూ
చేస్తోవారి అని అర్థమవుతున్న వనా : ఏదో ఖాల్లా నడుతుంటు
రదానా మొదలవచ్చే ఏ వస్తూ సాగుతుంది లేకపోతే
వడగవేసి పొంగడం మెట్లా :

అయినా నాకు తెలియదుగలగాను ఇట్లా పట్టికల కయ్యల
చెయ్యడం ఎంతవరకూ అవసరం : మనకు నెత్తిమీద దేశక

ఇంగ్లీషుభాషలో జన్మవేదా తెన్నో ఉన్నాయే లాదీన పదా-
లున్నాయే అట్లా ఉన్నందుకు వాళ్లను అనుకోవే వాటిని విర-
హించకు లాదీ ఎన్నడూ ప్రవాహి అని తనకున్న పాపానికి
తప్పించక ఆ అనా తన అంతు పోగువేసుకుంటానేఉంటుంది
అందుకే ప్రతి భాషలోనూ ఇతరభాషా వదలు కదమనేఉంటుందే
దీన్ని అగమన్నా అగను

మన తెలుగులో కలిపి వ్యవహారంలో విదేశీయభాషంతగా
కలిపిన ఇంగ్లీషు వదలెన్నో ఉన్నాయే కలకత్తల రైల్వేస్టేషన్
వస్తు—ఇటువంటిది ఎన్నో ఎన్నో—కలకత్తల వ్యవహారంలో
పాపయ్యలో కలగలేదుగలగానూ భాషానింది "స్టేషన్"
"శిఫ్ట్" అయింది "వస్తు" "వస్తు" అయింది ఇటువంటివాటి
కన్నిటికే "మంచలారివలె" అని "యావత్కలియకు"నీ
ఇట్లా ఇట్లా పట్టికల కయ్యాచెయ్యడంలో సలహాకవరకు :
అట్లాగే విద్యార్థియేలోనూ "కెమిస్ట్రీ" అంటే విద్యార్థికి నులు
పుగా అర్థమయ్యేటట్లుగా దానికి రసాయనిక శాస్త్రమని ఎందు
కదారి : ఈ అర్థికప్రకారం "సై లిరాన్" వల్లెన్నో మనుకుంది
"సైలోగ్రోగ్రికే యాన్" ఉదాహరణకు మనుకుంది అది
ఇంగ్లీషు ఇది సంస్కృతం తెలుగు మనవికాదు ఇంక కత్తవడి
యీ పట్టికల కయ్యాచేసుకోనేకే ఇంగ్లీషులో లాదీన పదా-
లున్నట్లానే మనభాషలో ఇవి ఉన్నాయనుకుంటే నరీ మరీ
అవసరమైనవి మాతృభాషలో ఎన్నెట్లా కప్పించేవి మాతృభాషా
వచ్చు పట్టికల కయ్యాచేసుకోమావచ్చు ఇది పూనుకుంటే
కత్తరా పులుపుగా అయ్యే వది

ముఖ్యంగా విద్యార్థిరవిషయంలో ఈ ప్రధానాన్ని అను-
బంధో పెట్టవలసిన విధి విశ్వవిద్యాలయంలో అంద్ర విశ్వవిద్యా-
లయానికియూ తెన్నోకవచ్చు దీనియన్నూ సమర్థిస్తున్న కని-
స్తారు నిద్రలో ఉన్నవాళ్లకు తట్టలేనే తిరిగివచ్చే లేని అవ-
రింది తెలుగు యాదించివట్లుగానే ఏదో మనో పూనుకోగోతున్నట్లు
మళ్లపెడతారు ఏమీ లేదు అంతా మాయ :

పుస్తకాల మాతృభాషలో కాలని వ్రాయటం అవి
కయ్యాచే సరిపెట్టే విద్యార్థిలో ఆ భాషలో మొదలవుతుందన్న
మానస ఎన్నిసార్లు చేశాలో వాడు : పుస్తకాల వాళ్ల వ్రాయడం
వ్రాసేవాళ్లను ప్రోత్సహించకు అసలు వ్రాయనివ్వకు ఇంగ్లీషు
వడలకోలేని మమరంగంలో వడి మాతృభాషకు అన్యాయంలేకుంటే
మేం న్యాయం : అంద్రరాష్ట్రం లాదానికి ఒక శ్రీరామలి
ప్రాధానం దానిమీద అంద్ర ప్రజానికమంక ఉపదానిలు చేసి
గతించినా అంద్ర విశ్వవిద్యాలయంమాత్రం మారకు కులవర్తకాల
కన్నా అవకలంపైంది శ్రీమాత్రంకన్నా పురాతనమే అది :

క మ్మ ర

మా ఆలయ వరించి తెలుగే ఆంధ్రలో వర్షవ్యవసారకమైన భాషగా ఏర్పడితే ఆ భాష ఎట్లా ఉండాలి? దానికి ఉండునందిన ప్రితి ఎటువంటిది? అనేది మరో వచనము ఈ విషయాన్ని ఈ వ్యాసంలో మొట్టమొదట వ్యూహించాను అంకారం మధ్య ఆరవవ్యం మధ్య పాఠాచార్యులతో విడిచే తెలుగుభాష కావం నంది మనకు ప్రతి తెలుగువానికి ముఖ్యం వారు మాట్లాడే భాషతో పరిచితే తెలుగు; భాషలో ఈ రకమైన మార్పు ముప్పు ఉందిగా విద్యాలయాల్లోనే కలిగి ఈనాడు నేర్చుకునే కృతకమైన భాషను గుర్తించి పక్ష వ్యావహారిక భాషలో విద్యార్థి అదిగి తిరిగి ఆవృతే పాశ్చాత్యదేశాల్లో ప్రతి ఉపాధ్యాయుడూ మాత్రమే కాదు ఉద్యోగింకగలిగినట్లు మనలో ప్రతి ఆధ్యాపకుడూ తెలుగు దోహదగలడు

ఇంగ్లీషుండి! ఆ భాషకు మన వన్నులు భాషవలె ప్రామాణికమైన భాష "Kongu English" అనేది కాని దాన్ని వాళ్ల అంకడితో అవ్వదిగ్గురంమూ చేసి చేతులువేసి దిగించలేదు వ్యవస్థగా పెరగనిదానిని ఆలోచించగా, భాషకు సహజమైన మార్పులవెంటాది పెరగనిదన్ని ఆ పెరిగి భాషను అపొయంగా అవరించాడు ఆ మార్పులను గమనించే జిజ్ఞాసువు అంతటా ప్రతి ఆయన సంవత్సరాంతా వాళ్ల భాషో వ్యాకరణం తెలిసింది అంటే వాళ్లు మనదాకా, మార్పుచే భాషను అమోదింది ద్రావీ భాషగా మారుతున్నాది మనం ఆ పని చెయ్యలేదు విసిరివేడడం నేర్చుకున్నాం ద్రావీయ కృత్రి ప్రమాణంనూ పయనితనూ పక్షి జిజ్ఞాసునా కావాలి వ్యాకరణం చేస్తే ఇది వన్నయ భాషదానీ, మా దివ్యయ వ్యాకరణానికి కట్టబడిలేదనీ—ఈ బాంధాంధ్ర ఆ భాష్యం ఉద్భవభాషనీ తెలిసింది అజనంటి అవకాశం చేతులారా మనమే జాగరమిడుతున్నాం

మన భాషకు కలిగిన దుర్బల్యమే యిది ఈ విషయం అనాటిది యానాటికి కాదు సమ్యయభటుమనే దివ్యయమారి వరకూ ద్రావీగలిగిన ద్రావిడాలూ మొదలుమొదలు మునుజువేసు నుంటూ తయారుచేసినవన్నీ దివ్యు డిద్ది డిద్ది తెలుగుభాష ప్రామాణ్యం పదిపోతుందంటూ తెలుగుపాఠ్యం కిందిపై పోతుందంటూ ఇవన్నీ అల్పంలేని మాటలు పూర్వం వాళ్ల రచనలలోతే ఈనాడు లేదు శాస్త్రవాద్యలు వదిలి అనందించే వారున్నా ద్రావీదానికి ఇచ్చగించేవారు లేరు శ్వాసంలా వద్యాంకి మోతాబడి ఉపాశపాలాచేవాళ్లా ఈనాడు లేదు సాహిత్య స్వరూపమే రావంతట అది మారుతున్నది వెనుకవలె మన ప్రత్యేకంలో కలిగిన పరిణామం సాంఘికంగా కలిగే విప్లవాలు ఇతర భాషాసాహిత్యాలు మన భాషపై మన్ను క్రూపం—ఇవన్నీ తెలుగును మార్చివేస్తూనేఉన్నవి పండితులెంక అప్రమంబున్నా ఆ మార్పు అదే వస్తుంది వస్తున్న మార్పును సామూహికతో వ్యక్తం రికంగలికే ఆలోచ్యకరం

తెలుగుభాష ప్రతి తెలుగువాడికి అర్థమయ్యే ప్రితికి తెచ్చు ంకి ఇదే శాస్త్రాలు గమనించాడు తన సర్వక క్రిచ్చి వారపోప వ్యావహారిక భాషావధం దీన్నిగమించి వెంటేగిన దుమారాలు పండితులు తెచ్చుకున్న కోపం కలిగిన ప్రళయం అన్నీ తెలిసా మాటలు పదితేపమాయని మళ్లీ చెప్పటోపకం మాస్యస్వరం కాని వత్సమైన దివ్యయం వ్యాపింకం గ్రాంథికం కానాది అంధ్రభాష్యంలో అంధ్రభాష్యో స్థితి దీపవల్లనే కలుగుతుంది ప్రజాహృదయంలో ఉజ్జాతంగా కోర్కెనా పెండితులు గౌరవించ లేకపోయినా అంకికరించక వన్నయ విశ్వవిద్యాలయాలు అమోదింకపోయినా విదిలేక చేపట్టవలసిన పండితులు రాకవన్నయ దీన్నిగుర్తించి తమంతటామే విశ్వవిద్యాలయాధిపతులు ప్రోత్సహించగలిగితే ఎంక భాగం ;

క వి - వి మ ర్మ కు డు

కాంధూరు సరంపాచార్యులు

స్థానముల రచనపై శిష్టముద్యాగా లోకోత్తరవస్త్రపై రిత్రమునే ప్రకృతి వలంకరించి భావనాలమన మూదయించి హృదయ ములకు రసోత్తరంగముల గానించునాకు కవి ప్రకృతి చిత్రణ సంకల్పమున నా ప్రకృతికో రీతమైపోవు నా కవికి కత్తి, విషణ్ణ లోకకృత్కావ్యావ్యవేశములు అతని విశిష్ట రచనకు మెలుగు పెట్టి విరంజయ చెట్టుచెరచి యలంకారముతో నవనవోన్నేన కాంధూరును వచుటయ్యెను లోకోత్తరశిష్టమును సాధించును కవి తన కిష్టమైన కవిత్వరచనలను నేరుకొని భద్రవరించి యా వచనముల యర్థికినే నా రచనమును సాగించెన నమనాదుగా నుండడు అట్టి రచనము కృత్రిమముగలవే నుండి నుండి వచుచు రచితము హృదయంగమము కాకపోవుటయొక పరిపాపమైనను నగును వచనము మువ్వగునాని నేర్పినాన్ని హృదయభర్తలమున కనితా కాంధూరువర్తమును దిద్దకొని మురియుట విమర్శకుల పని రచనావృద్ధి నేరు విమర్శనావృద్ధి నేరు దృఢమాలమైన కవి సంకల్పమునకు ఉత్తరసామంతులమైన కర్ణశాంతు అనామహా వికతో పరుగిడినట్టి ప్రత్యక్షమైన రచనపై శిష్టమునకు తోడ్పడు యందును ఇందుకు కవికి దిద్దమైన రోకానుటా భావనాలమ సారసములు వచనము నేరుకొని రచనకు జూర్యుండునాకు పలు కులు నేర్పిన విలక్ష

కవి విమర్శకుడు రావచ్చును విమర్శకుడు కవి భావచ్చును కవి కవిమైనపుడు విమర్శకుడు కాదు విమర్శకుని పుట్టు కవి కాదు భావ్యమును పురిచింపకలక్షా తన భావ్యమును తాను విను థించుకొనునాదొక

కవి హృదయము వచనానాన నేర్పించి కావ్యమునందలి గుణరోషముల వివరించును వనరాకొందికముల తేల్చుచు అందలి నానమును ప్రపంచమునకు తాటనాడు విమర్శకుడు విష్యకపాకబ్బి ప్రకృతిసమవ్యయవృద్ధి యతనికి విశిష్టగుణ ములు విమర్శనమున కన ప్రత్యేకత వలంబించినాడు నైతకండి కులు నైతకండి హృదయము క్షేపానూయలకు మార్గము యాపును వశ్యము వెలంగి తత్త్వమును విధించినవారలతోపు టయొక కన స్వయానములు అపారంగదరతుకొన్నదగును

ఇతివృత్తియు నంచులన కల్పన, గుణములు వచనావృద్ధి వృత్త పాపము ప్రకరణాకొందికముల తానగాంధీర్యము మొదలగు శంకములు రసాధివృద్ధి కేతమాత్రము తోడ్పడునన్న విషయ ముకు విధానించుట విజమైన విమర్శకుని పని కేవలాధిహాన మును ప్రదర్శించునా కనూయోనకు కొన్ని విషయములలో వనిమానము నుంచిరేమెగాని యట్టి విషయములలో నశ్యుని వశ్యమును తాడునాకు నేయగలను విష్యాక్షితులైన విమర్శకుడు కవి ప్రతిభాప్రతిష్ఠలకు విశ్వవృత్తముల నేయగలను తుట్టుకుడు కేవలాధిహానవృత్తములైన ప్రధానములనే ప్రపంచమునకు ద్రోహి యగును ఇందుకు అత్యల్పములు పరనింపలు తోడ్పడెనేని వోరె తనంపిన యనవరమే యుండదు గుణములను క్లాంబించి లోపముల నుపేక్షించుట లేదా మనమాధ్యక్షన వవరించుట యొత్తవలక్షణము

"గుణదోష" బుద్ధిగృహ్యుచ్చించిక్షేపానివేశ్యరః
కపా క్లాపతే త్తావం వరం కంఠే వియ్యుతః
(శిష్యుడు వందరు గరళము నవదరించి
హీర్షి బాధించును గుణరోషముల గ్రహించి,
మొదటిదానిని కరమున మోసి యుండు
దక్కురానిది ఉత్తర మోక్షియతరు)
కావ్యగుణములను పరిశీలించుట విమర్శకుని మొదటి పని
"శేష ప్రసాదవృత్తతా వమోది
రూపయ్యమోః సహాకరమురమ్
అప్రస్య వశ్య క్రియదాతా వ
కాంత్య కావ్యరగనిధావైతే"

అని కావ్యగుణములను వివరించి కావి "మాధుర్యము ఓషమ్య ప్రసాదము" అనుపది మాత్రము రసాస్వాద హేతువులగు గుణము లని విశ్లేషించిరి

దిత్తమును కరుగనిది యావంతరవశము గానించి గుణ విశేషము ముద్రవ్యము ఇయ్యది సంకోగ్యంగార కరుణ, విప్రలంఠ, కాంతరవములయొడి శ్రుతుముగ వశోయించును దీనికి

కవివరదర్శితమైన విడివిడి వరముల రచనగాది కొద్దిపాటి నమా
నములతోడి వరముల రచనగాది యనుకూరించును

ది క్రమము విస్తారముగా విశిష్టమనయు గలయు ఓకప్పు
ఇది పీఠ, పీఠకృత్య కొంద్రనములందు క్రమముగా వర్తించు
నును దీనికి దీర్ఘనమానములతోడి యుద్ధకరవ యనుకూ
రించును

ఎందుకనెందు నిప్పు రగర్గొనునట్లు త్వరగా ది క్రమ
నందు వ్యాప్తిచెందు గలవిదీప్తము ప్రసాదము ఇది యెన్ని రస
ములందు దక్షిణయించును. అన్నివిధములై వ రచనలు పీఠ కను
కూరించును

అనంతరము వినుభక్తులు ప్రత్యాకోచ్ఛాద్యమిత్రములగు
విశిష్టక్రమం కనుగొని కవి ప్రాపించుగలయును పవిత్రగుణము
నెంతంగి, యెకవి రేఖాంశమును పరివరముల పాంపికవృత్తి
యెకకు రోమున కియ్యరచిన నందేయు మున్నగునవి
గు న్నింది, కావ్యవిద్యయందు నదను పాపన భతురక తాటియక
నంకృతికి పరిణామములు అనుగానాన వేసొని దోచైకవృత్తు
కాక కావ్యమునందరి తానగాంబీర్వమును ప్రకరణాద్యధిక్య
మును, రసపుష్టిని విహించి కవి ప్రతిభాప్రతిష్ఠల కెల్ల వేర్వయి
వాడు గావలయును ప్రాంతాపిహానములకును సంహృహానముల
కును నెంతమాత్రము దోచియ్యవాడు కాగురకు

వరిశ్రవణలేయే దొరికిన వస్తువునకు మెలుగుపెట్టి తద్ర
వరములందెదగు ప్రత్యాకోచ్ఛాద్యకావ్యమునందు తానపుష్టి రచనా
రమకృత్తి గమనించవలెను యంతయు శ్రమనీ ప్రోత్సహ
పును సంపాదించి మెలుగుపెట్టి తద్రమయెనందెదగు కల్పితేతి
వృత్తకావ్యమునందు కల్పితావరమకృత్తి రచనావైశిష్ట్యము,
తానపుష్టి గమనించవలయునును మిత్రావస్థమునందు నై దివ
ములతోపాటు ప్రకరణాద్యధిక్యమును గమనించవలయును

ఇంతకు తేలివచ్చిన కవియును రోగీ క్రరపునకు
ఉత్తమపుష్టిపాఠకవృత్తిచే నవనవ తాన మనుహిష్యేనవిని
తంజుంగు ప్రొంగ్రోత్త రావ్యోద్ధియము నుద్ధియించి ప్రజాశీలిక
విధానమునకు మార్గదర్శకునై వారికి మానవ విశ్రాంత్యవంద
పొత్తులము చేతాపురు నాద్రాగ్యము యుక్త్యంతికం తేజ
రెల్లరు విరంశీని యుగక

వినుభక్తరసేన తా రావ్యోద్ధానము ప్రవేశించి యాజ్ఞా
జనకములగు గుణములను మాన్వీర్వకమార్గముల ఎందరించు
నందరి రీతులను తిలకించును రుద్రకవనాకాశికిర
కోకిలరవము కలయెడు తానాంబీరముల బుద్ధియెను దిత్తి
విదిత్రాంకారవృత్తుల కవృత్తియందును దిద్దిత్యను ఎనివిరామము
రానందించు వరవరహాస్యాదరమోన్మత్తు కవి రాజ్యప్రతిష్ఠా
నుదురగీతకును పాతుకొనును దీర్ఘమునై వర్ణియక

—(0)—

వి శ్వ శ్రీ

వి శ్వ నా భ సా హి క్య నం ది క

జన్మలనుకక మావనాన కర్మ
అంశాశ్రం దుట్టిదేవా శాస్త్రి
దిలాసౌరు ముద్రావ్యాం
నొల్లనద్రీ
పాదీంక
దూపాళ

దిగ్గమర్తి పితామహాస్వామి
నందూరి రామకృష్ణమార్య
వివాకన్
వాళరపి
దేవులపల్లి
రిజుటూరి

ప్రత్యేక ప్రముఖ సాహితీ కవయ్యుల వినుభక్త వ్యాసాలతో వందలు మొదటి వారంకో వెలువడుచున్నది

1/4 గ్రాన 100 పుటలు

వెల రెండు రూపాయలు

విశ్రాంత,

మేనేజర్

వి శ్వ శ్రీ

అలమాయి (B A)

శ్రీరామకృష్ణ ఉవాచ

రచయితలు : శ్రీ శ్రీరాం వేంకట
కుటుంగరాచర్ల, శ్రీ కందుకూరు మర్రి
కాట్యవంగారెడ్డి ప్రథమ శ్రీ రామకృష్ణ
వరమ ప్రైలాపాద మద్రాసు 4 ప్రెస్
చిన్న ప్రెస్ పుటలు VII + 124 పెం
లరు అలాలు

శ్రీ రామకృష్ణ వరమహానుజ ఉపదేశం
లో విరచిత వరమహానుజ కొన్ని చాత్రులకు
ఈ ఉత్తరం అంలామహానుజ పీఠాధిపతి
1983 లో ఇంగ్లీషులో "Yama Speaks to
His Disciples" అనే పేరుతో ఒక గ్రంథం
ప్రకటించినది ఈ ఉత్తరం అను పేరు పెం
లోనే ఎవరికి కావలెనైతే విక్రయంబు
యది ఈ అంగ్లగ్రంథానికి ఈ చిన్ని ఉత్తరం
అనువాదం

ఈ ఉత్తరం శేషలో ఇదిరికిగా పెట్టలో
రాచి అనునైతే ప్రకటించబడిన
కావం తనీ, కర్మయోగం, గురువు గృహ
స్తుతు మొదలైన శిక్షకలగ్లయ ఈ మాన్యు
విరచించబడినాయి ఉత్తరం ప్రారంభంలో
శ్రీ రామకృష్ణ వరమహానుజ శిష్యుల మంగ
హరిగా ఇచ్చిన అభిప్రాయము — అందరినీ
రామకృష్ణుల ఎటం గ్రేజుకానికానై కర్మగా
అచ్చుపేసిన ఉత్తరం ముగియబడినట్లు
ఉన్నది

గ్రంథస్వీకారం

1 తెలుగుశాసన రచన శ్రీ పట్టి
వల్లి శ్రీ దినాకర్ ప్రథమ తెం
గాడా రచయితల సంఘం, అమరావతి(కాం)
పెం ఒక రూపాయి నాలుగు అలాలు
2 పూలరాయ రచన శ్రీ కవిరాజు
రాంభూరు వరసెంసారాధ్యయ ప్రచురణ

శ్రీ క రంగరామమహారాధ్యయ ౮/౦ శ్రీ
క వరసెంసారాధ్యయ అంధ్ర పండితులు
అమృతమయిగి పెం ఎదిమిరి అలాలు

3 తెలుగు కవుల చరిత్ర (ప్రాచీన
రాంముమిరి శ్రీ క 1260 వరకు)
రచన శ్రీ నిరుదయో వేంకటరావు, ఎమ్ పి
అధ్యక్షులు—తెలుగు పరిశోధన కాం ప్రాధ్య
వరసారన సం ప్రచురణ మదరాసు
విశ్వవిద్యాలయము ప్రెస్ రాచిలో
పుటలు XXVIII + 394 పెం పన్నెండు
రూపాయలు

4 నా చిన్ననాటి ముచ్చట్లు రచన
రాళ్లక శ్రీ ఎన్ శేష ప్రథమ గృహ
లక్ష్మీ కర్ణాటకము, రాచిపిరి మద్రాసు
ప్రెస్ ప్రొమ పుటలు VIII + 248 + VII

కేశ సంపదకు రీటా

రీటా కురుకృత బలమందిచ్చి దిగదినరాదు
దిగపాటి కురుకృత పెంనే అచ్చుకనైన
హెయిట్ బానిక్ కలపెంలొకట
రాచిం యెండు బిట్టలం మొద
లయిన కుదిరి వ్యాధిలకు రీటా
అహెయిట్ మయినది ముగియడ
వేలమందియే రీటా

వారుడు

హిందూ దేశ
మంతటా దొరకును

9 మా నపు య మహిమములు
రచన యం ఇలిన్ అనువాదం శ్రీ జగ
న్మోహన్ ప్రచురణ విశ్వసాహిత్యమం
రాజమండ్రి ప్రెస్ ప్రొవ్ ఫుటలు:
XVI + 478 పేజి అయిన రూపాయలు

6 యజ్ఞప్రస్థం (రెండో ముద్రణ)
రచన శ్రీ మహిధర జగన్మోహన్ ప్రచు
రణ విశ్వసాహిత్యమం ప్రెస్ ప్రొవ్
ఫుటలు VI + 201 పేజి రెండు
రూపాయలు

7 రష్యా విప్లవం (1895) రచన
జి ఐ రెన్స్ అనువాదం శ్రీ మహిధర
జగన్మోహన్ ప్రచురణ విశ్వసాహిత్య
మం రాజమండ్రి ప్రెస్ ప్రొవ్ ఫుటలు
122 పేజి ఒక రూపాయ నాలుగు అణాలు

8 ప్రజల ప్రకారం వియం
విప్లవం రచన మాన్-క్లియర్ అను
వాదం శ్రీ మహిధర జగన్మోహన్ ప్రచురణ
విశ్వసాహిత్యమం ప్రెస్ ప్రొవ్
ఫుటలు 55 పేజి ఎనిమిది
అణాలు

9 జలవాతం రచన శ్రీ ఎ నార
యణ రెడ్ ప్రచురణ అనువాద శ్రీ గ్రంథ
మం 1971/1 జనవరి జులై వీరింద
బాదు ప్రెస్ ప్రొవ్ ఫుటలు 83 పేజి
ఒక రూపాయ

10 చాపూల ఒకటి ఒకటి అను
వాదం శ్రీ రామరాం రమ్యసాహిత్యము
ప్రచురణ రామరాం రమ్యసాహిత్య అండ్
సన్స్ సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథాలయం రాజ
మండ్రి ప్రెస్ ప్రెస్ ఫుటలు 227
పేజి రెండు రూపాయలు

11 పిల్లల కవిత ఒకటి శ్రీ రామ
రాం రమ్యసాహిత్యము ప్రచురణ రామరాం
రమ్యసాహిత్య అండ్ సన్స్ సంస్కృతాంధ్ర

గ్రంథాలయం రాజమండ్రి ప్రెస్ ప్రొవ్
ఫుటలు 88 పేజి ఒక రూపాయ

12 క్రొవ్వంబి రచన శ్రీరామ
వేంకటేశ్వరాపు ప్రచురణ గ్రంథకర్త
చిత్రాక విశాఖరం కోట్ల ప్రెస్ ప్రొవ్
ఫుటలు 109 పేజి ఒక రూపాయ

13 వర్ణపురాణము (తొమ్మిది
అంశాంధ్ర వచనము) రచన శ్రీ మదువాక
శంభుకృష్ణ ప్రచురణ సారథ గ్రంథ
మంకరి తెనాలి ప్రెస్ ప్రొవ్ ఫుటలు
282 పేజి రెండు రూపాయలు

14 రైతే చెప్పారీ (వ్యవసాయరీ
వృద్ధినిగిరించి వలుపురి అరిస్తాయని)

15 సామాజిక విశాస పథకమును
ప్రె రెండు పుస్తకాల ప్రచురణ ప్రభుత్వ
సమాచార ప్రకటనా మద్రాసు

16 ఆంధ్రరాష్ట్రోపకరణ సంఘ
ప్రచురణ వేంకట్రామ అండ్ కో ఎడ్వై
కేషన్ కర్నూల్ విజయవాడ

17 ఆపనిక విజ్ఞానం (తెలుగు
వైజ్ఞానిక మానవత్వ) సంపాదకులు
డాక్టర్ వై జి సోమయాజులు డి.ఎస్.పి
ఎ ఐ అర్ జి ప్రచురణ ఆన్ లాండ్స్
వార్తలు సాంఘిక అభి రూపాయలు
విడి ప్రతి ఎనిమిది అణాలు

18 మార్కు నేప (ఆంధ్ర రాష్ట్ర)
ప్రత్యేక సంఘం ప్రెస్ ప్రొవ్ ఫుటలు
120 పేజి ఒక రూపాయ ఎనిమిది
అణాలు

19 నవ్యుల రాణి (మానవత్వ)
గౌరవ సంపాదకులు శ్రీ మారి రెడ్డి
ప్రచురణ శ్రీ 2 జగ్గరాపు, 37 పీఠా
ముర్రీ పీఠి మద్రాసు 2 విడి ప్రతి పేజి
నాలుగు అణాలు

20 వ్యవసాయ భారత (రాజీయ
వ్యవసాయ) ఎడిటర్ శ్రీ ఎ వి కృష్ణ
మూర్తి ప్రచురణ శ్రీ పాండురంగం
12 కుమరపు మేపురై, మద్రాసు 1
సాంఘిక మూల రూపాయలు విడి
ప్రతి పేజి రెండు అణాలు

21 భారత జ్యోతి (రాజీయ వార్త
వ్యవసాయ) సంపాదకులు శ్రీ రామకృష్ణ, డి.వి
ప్రచురణ శ్రీ ఎ అర్ గోపాలకృష్ణ,
భారత జ్యోతి స్రుంబేంగ్ సైన్స్ రైల్వే
స్టేషన్ రోడ్డు కడప విడి ప్రతి పేజి
మూడు అణాలు

ENGLISH

22 The Newsworld Vegetarian
(వైమానిక వ్యవసాయ) సంపాదకులు మి.ఎస్.
వి కర్నూల్ సాంఘిక ప్రచురణ ఆల్లాంబు,
మూర్తిరాంబు సాంఘిక నాలుగువర్ష
ఎల్లింగులు

23 Peace Review (పీస్ రివ్యూ) మాన
వత్వ సంపాదకులు శ్రీ ఎస్.కార్
ప్రచురణ 14 మున్సి విశేష కమలా
మార్కెట్ మూర్తిరై సాంఘిక అయిన
రూపాయలు విడి కాపీ ఎనిమిది అణాలు

24 Red Brother or Yellow Slave?
రచన శ్రీ పీఠాం గోయల్ ప్రెస్
రెడ్డి ఫుటలు 82 పేజి అరు అణాలు

25 China is Red with Peasants
Blood రచన శ్రీ పీఠాం గోయల్
ప్రెస్ రెడ్డి ఫుటలు 82 పేజి అరు
అణాలు

ప్రె రెండు పుస్తకాల ప్రచురణ
సామెత్తర్ డి.కె.ఎస్ అర్ ప్రీంట్ ఇన్
ఏషియా 12 వారింబి స్ట్రీట్ కంకర్తా.

26 Asia (వైమానిక వ్యవసాయ) విడి
అర్ రెడ్ డి.కె.ఎస్ ప్రచురణ సైగాన్
(వియత్-నాం) సాంఘిక వన్యరం
రూపాయలు విడి ప్రతి మాడు రూపాయ
లవ్వర్

వివేక విజ్ఞానాలకు వదనండి :

మీ వర్తక, వ్యాపారాధివృద్ధులకు ప్రకటించండి :

గృహ లక్ష్మి

(ప్రతి వరిత్ర మాసపత్రిక)

వ్యవస్థాపకులు డాక్టరు కే ఎన్ కేవరి

అవన్నదలారాగో ఆంధ్రదేశమంతట విశేష ఆదరాభిమానములకు పాత్రయై మహిళావ్యవసాయమునే కవ ఆశయముగా తరళియిదికి పునాదు కిరీ సంవత్సరములనుండి వింశతకము కృషిచేస్తున్నది “గృహ లక్ష్మి

ఇందు ఉత్తమకళాధికంకోలాటు మహిళావ్యవసాయానికి సంబంధించిన సాంఘిక రాజకీయ సాంస్కృతిక వైజ్ఞానికాది వివిధ సమస్యలకు ప్రాధాన్యమున్న వ్యాసాలనేకములుంబవి

“గృహలక్ష్మి లో ప్రకటించకముందే వర్తకవ్యాపారివృద్ధులకు గ్యారంటీయవ్వమాట :

సంవత్సర చందా రు 4.00, అర్థసంవత్సర చందా రు 2.00 విడిప్రతి ఆరు అణాలు

వివరములు గృహలక్ష్మి కార్యాలయం, మద్రాసు 14.

సౌభాగ్య

గాంధీజీ నిర్మాణ కార్యక్రమంలో ఒక అంశమైన మహిళావ్యవసాయాన్ని సారించే ఉద్దేశంతో లాభకరేతరంగా ఉండే ప్రకారముగా మదరాసు ప్రభుత్వం ప్రతి జనాభ్యవసాయానికై పట్టించింది

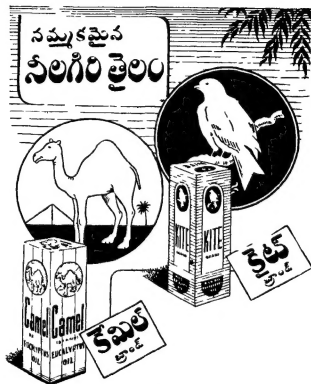
ప్రతి విజ్ఞాన వికాసాలకు దోహద మిచ్చే రచనలతో “సౌభాగ్య” అనే వరిత్ర మాసపత్రిక ప్రచురించబడుతున్నది సాంఘిక సంక్షేమం “సౌభాగ్య” ఆశయం

అందరికీ అందబాటులో ఉండేటట్లు విడిప్రతి వెం కి అణాలు పాటు చందా (పోస్టేజీతో సహా) రెండు రూపాయలు పేర్చబడు చేయబడింది

“సౌభాగ్య” ప్రతులకు ప్రతి జనాభ్యవసాయానికై గురించిన ఇతర వివరాలకు ఈ క్రింది విరువామాకు వ్రాయండి

ఎడిటర్: “సౌభాగ్య”

7, ఆరాముడు గార్డెన్ స్ట్రీట్, ఎగ్మూరు, మద్రాసు-8

మీ నమ్మకమైన నీలగిరి తైలం ఇవారిపై
బండ మా రూపు, కైట్ మా రూపు వారిది అది శక్తి లాభ
మీ మా రూపు - కైట్ మా రూపు వారిదాచే మరకటా పోరనును

వీటో కంపెనీ. 16, జాన్స్ స్ట్రీట్, మద్రాసు 1.

